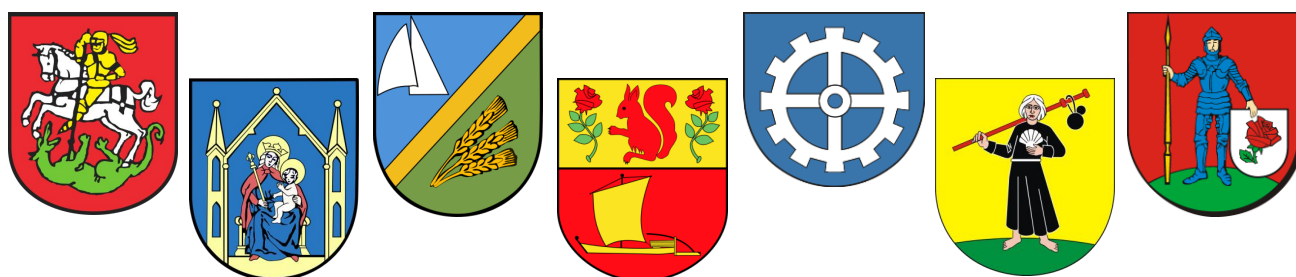

***Zintegrowana Strategia
Rozwoju Społeczno-
Gospodarczego
Ostródzko-Łławskiego
Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025***

2015

Spis treści

Wstęp	- 5 -
A. Podstawa powołania Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego	- 5 -
B. Przesłanki utworzenia Strategii	- 6 -
C. Metodyka prac nad Strategią	- 6 -
D. Struktura dokumentu	- 6 -
Ogólne informacje o OIOF	- 8 -
A. Granice obszaru	- 8 -
B. Partnerzy	- 9 -
C. Porozumienie	- 11 -
D. Streszczenie analizy i diagnozy	- 12 -
Delimitacja granic obszaru funkcjonalnego	- 18 -
A. Uzasadnienie dla granic obszaru	- 18 -
B. Zasady poszerzania OIOF	- 19 -
Podsumowanie oceny stanu aktualnego OIOF	- 21 -
A. Analiza SWOT	- 21 -
Mocne strony	- 21 -
Słabe strony	- 21 -
Szanse	- 22 -
Zagrożenia	- 23 -
B. Analiza PEST	- 24 -
Otoczenie polityczne	- 24 -
Otoczenie ekonomiczne	- 28 -
Otoczenie społeczne	- 31 -
Otoczenie technologiczne	- 34 -
Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi wyższych szczebli	- 36 -
Wizja i misja rozwoju OIOF	- 41 -
A. Wizja rozwoju Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego	- 41 -
B. Misja rozwoju Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego	- 41 -
Cele i zadania strategiczne	- 44 -
OBSZAR PRIORYTETOWY I. Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka	- 44 -

Cel strategiczny I.1. Poprawa atrakcyjności gospodarczej regionu	44 -
Cel strategiczny I.2. Opracowanie systemu pozyskiwania i obsługi inwestorów	46 -
Cel strategiczny I.3. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców OIOF	48 -
Cel strategiczny I.4. Wspieranie dostarczania usług dla przedsiębiorców	50 -
Cel strategiczny I.5. Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki.....	52 -
Cel strategiczny I.6. Wsparcie rozwoju branż i produktów o silnej identyfikacji z regionem, przy uwzględnieniu regionalnych specjalizacji.....	54 -
Cel strategiczny I.7. Opracowanie jednolitej marki turystycznej i inwestycyjnej Mazur Zachodnich	55 -
Cel strategiczny I.8. Wsparcie procesów zrzeszania się i współpracy lokalnych przedsiębiorstw ...	56 -
Cel strategiczny I.9. Wsparcie rozwoju turystyki na terenie OIOF	58 -
Cel strategiczny I.10. Podnoszenie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego.....	60 -
Cel strategiczny I.11. Promocja zatrudnienia	63 -
OBSZAR PRIORYTETOWY II. Bogata i różnorodna infrastruktura	66 -
Cel strategiczny II.1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej.....	66 -
Cel strategiczny II.2. Rozbudowa infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej	68 -
Cel strategiczny II.3. Rozwój systemów transportu zbiorowego.....	70 -
Cel strategiczny II.4. Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego	71 -
Cel strategiczny II.5. Rozbudowa systemu usług komunalnych	72 -
Cel strategiczny II.6. Podnoszenie dostępności do nowoczesnych technologii komunikacyjnych ...	75 -
Cel strategiczny II.7. Podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ...	77 -
Cel strategiczny II.8. Rewitalizacja połączeń kanałowych i wykorzystanie zasobów wodnych subregionu.....	80 -
Cel strategiczny II.9. Poprawa efektywności energetycznej	82 -
Cel strategiczny II.10. Utrzymanie i rozwój obiektów edukacyjnych	83 -
Cel strategiczny II.11. Podnoszenie funkcjonalności obszarów zurbanizowanych	86 -
Cel strategiczny II.12. Ochrona obiektów zabytkowych.....	89 -
OBSZAR PRIORYTETOWY III. Wysoka jakość życia.....	91 -
Cel strategiczny III.1. Poprawa jakości współpracy instytucji publicznych ze społecznością i budowanie postaw obywatelskich	91 -
Cel strategiczny III.2. Podnoszenie efektywności działalności wychowawczej i oświatowej.....	93 -

Cel strategiczny III.3. Podnoszenie jakości przygotowania uczniów do funkcjonowania na rynku pracy	- 96 -
Cel strategiczny III.4. Wspieranie idei kształcenia ustawicznego i wykorzystywania umiejętności twórczych	- 97 -
Cel strategiczny III.5. Wsparcie instytucji kultury.....	- 98 -
Cel strategiczny III.6. Promocja kultury	- 100 -
Cel strategiczny III.7. Promocja aktywności fizycznej.....	- 102 -
Cel strategiczny III.8. Poprawa jakości i dostępności usług profilaktyki i ochrony zdrowia....	- 104 -
Cel strategiczny III.9. Rewitalizacja społeczna.....	- 106 -
Cel strategiczny III.10. Pomoc społeczna.....	- 108 -
Cel strategiczny III.11. Edukacja ekologiczna i ochrona środowiska	- 109 -
Koncepcja modelu zarządzania wdrażaniem Strategii	- 111 -
Procedury monitoringu stanu realizacji strategii	- 122 -
Spis tabel, wykresów, rysunków, map	- 124 -
A. Spis tabel	- 124 -
B. Spis wykresów	- 124 -
C. Spis rysunków	- 124 -
D. Spis map	- 124 -

Wstęp

A. Podstawa powołania Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego

Podstawą tworzenia obszarów funkcjonalnych są zapisy strategicznych dokumentów krajowych, w szczególności Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Zgodnie z tym dokumentem wyróżnia się cztery podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:

- określone w odniesieniu do całego systemu osadniczego, wyznaczone na podstawie stopnia urbanizacji, obejmujące obszary miejskie – rdzenie i ich strefy funkcjonalne – i obszary funkcjonalne wiejskie,
- wyznaczone na podstawie typu potencjału rozwojowego ze względu na występowanie szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej i warunków dla polityki rozwoju w skali makroregionalnej,
- wyznaczone ze względu na możliwość wystąpienia konfliktów przestrzennych związanych ze sposobem wykorzystania ich potencjału przyrodniczego i kulturowego,
- wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej; na tych obszarach dochodzi do kumulacji problemów o charakterze społeczno-gospodarczym, co staje się barierą dla osiągnięcia spójności przestrzennej kraju.

Tworzenie obszarów funkcjonalnych i działanie w ich ramach jest charakterystyczne dla nowej polityki przestrzennej, jaka realizowana ma być w obecnej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej. To zintegrowane podejście terytorialne – w odróżnieniu od podejścia sektorowego – zostało ukierunkowane na wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów określonych nie administracyjnie, a funkcjonalnie. Istotna jest przy tym integracja działań publicznych w wymiarze przestrzennym oraz wielopoziomowy system zarządzania, wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej.

Aby osiągnąć korzyści związane z funkcjonowaniem w ramach obszaru funkcjonalnego, 4 listopada 2013 roku przedstawiciele Gminy Miejskiej Ostróda, Gminy Miejskiej Ława, Gminy Ostróda, Gminy Ława, Gminy Miłomłyn, Gminy Morąg, Powiatu Ostródzkiego oraz partnerów wspierających (organizacji pozarządowych) podpisali umowę partnerstwa w sprawie utworzenia Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego.

W jego skład wchodzi miasta: Ostróda i Ława, gminy wiejskie: Ostróda i Ława oraz miejsko-wiejskie: Miłomłyn i Morąg, a także powiat ostródzki na terenie gmin tworzących OIOF. Zgodnie z typologią obszarów funkcjonalnych, jest to obszar funkcjonalny wymagający restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej. Celem jego utworzenia jest podjęcie między JST ścisłej współpracy w określonych dziedzinach, zmierzającej do rozwoju gospodarczego i społecznego całego obszaru.

B. Przesłanki utworzenia Strategii

Głównym celem przygotowania „Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025” jest wskazanie możliwych kierunków rozwoju współpracy między JST tworzącymi obszar funkcjonalny, a także określenie najważniejszych z punktu widzenia OIOF przedsięwzięć planowanych do realizacji w bieżącym i kolejnych okresach programowania funduszy unijnych.

Ważną przesłanką jest ponadto gruntowna przebudowa systemu dokumentów strategicznych województwa i kraju oraz zmiana podejścia do finansowania przedsięwzięć rozwojowych (przesunięcie w kierunku podejścia funkcjonalnego).

C. Metodyka prac nad Strategią

Powołano zespół zadaniowy, w skład którego wchodziłi przedstawiciele wszystkich gmin tworzących OIOF. Organizowano cykliczne spotkania robocze służące określaniu kierunków prac nad dokumentem. Prace prowadzono pod nadzorem zespołu zewnętrznych konsultantów, którzy byli odpowiedzialni za gromadzenie niezbędnych informacji, koordynowanie prac poszczególnych zespołów oraz redagowanie całego dokumentu.

Podstawą do części analitycznej były dane pozyskane od poszczególnych gmin i zgromadzone w bazach danych GUS oraz informacje pozyskane od mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych podczas konsultacji społecznych.

Współdziałanie przedstawicieli poszczególnych gmin pozwoliło nakreślić cele istotne dla wszystkich społeczności zamieszkujących obszar funkcjonalny i wyznaczyć zadania służące osiągnięciu tych celów. Wstępne wersje opracowania zostały sprawdzone przez pracowników urzędów gmin.

Przygotowane opracowanie poddano konsultacjom społecznym, podczas których wszyscy interesariusze (mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne i niekomercyjne) zgłaszali swoje uwagi do dokumentu.

D. Struktura dokumentu

Niniejszy dokument ma charakter zintegrowany, co oznacza, że głównym jego celem jest interdyscyplinarna koordynacja i standaryzacja działań pomiędzy różnymi podmiotami życia społeczno-gospodarczego funkcjonującymi na obszarze określonym jako Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny.

W ramach obszarów funkcjonalnych zakłada się trzy zasadnicze obszary współdziałania: prosta wymiana wiedzy, współdziałanie w postaci tworzenia wspólnych standardów i stanowisk oraz najdalej idąca forma – wspólna realizacja określonych przedsięwzięć. Pierwsze dwa obszary sprowadzają się do indywidualnych działań JST, zaś wspólne przedsięwzięcia realizowane są na poziomie ponadgminnym.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego odnosi się w swych zapisach do wszystkich wskazanych sposobów działania, co

oznacza, iż przedmiotem uwagi są w niej nie tylko tego typu problemy, które mogą być realizowane w oparciu o rozwiązania prawne takie jak związek czy porozumienie międzygminne, lecz również wskazuje takie zagadnienia, które mogą zostać zrealizowane w ramach indywidualnych działań poszczególnych JST. Docierając do planów działań każdej z jednostek, stara się ukierunkowywać je na rozwój obszaru jako całości.

Przeznaczenie niniejszego dokumentu, służącego określeniu priorytetów i planowanych działań gmin tworzących Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny, determinuje jego strukturę. Zasadnicza merytoryczna część dokumentu składa się z trzech modułów. Pierwszy zawiera skróconą analizę obszaru funkcjonalnego¹, drugi ma charakter strategiczny (określa cele strategiczne, misję i wizję obszaru w przyszłości), natomiast trzeci służy monitorowaniu wdrażania zapisów opracowania i wskazuje sposób określania wpływu realizowanych w ramach Strategii zadań na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru.

W **części analitycznej** opisano najważniejsze czynniki wpływające na rozwój OIOF. Zwieńczeniem tej części jest wskazanie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń oraz otoczenia politycznego, ekonomicznego, społeczno-kulturowego i technologicznego zawarte w analizach SWOT i PEST.

„Wizja i misja OIOF” oraz **„Cele i zadania strategiczne”** określają cele do osiągnięcia w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu oraz wskazują na przedsięwzięcia, których realizacja pozwoli te cele wypełnić.

W **„Koncepcji modelu zarządzania wdrażaniem Strategii”** opisano zadania dla poszczególnych jednostek zaangażowanych we wprowadzanie w życie zapisów dokumentu. **„Procedury monitoringu stanu realizacji strategii”** zawierają metody (techniki i wskaźniki) służące bieżącemu i finalnemu kontrolowaniu procesu wdrażania strategii.

---

¹ Pełna analiza zawarta jest w opracowaniu pt. „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego”

Ogólne informacje o OIOF

A. Granice obszaru

Ostródzko-Ławski Obszar Funkcjonalny położony jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Swym zasięgiem obejmuje tereny administracyjne sześciu gmin (czterech powiatu ostródzkiego i dwóch powiatu ławskiego) o łącznej powierzchni 1 332,1 km², w tym:

- ✓ dwie gminy miejskie: Ostróda (14,15 km²) i Ława (21,88 km²),
- ✓ dwie gminy miejsko-wiejskie: Miłomłyn (160,6 km²) i Morąg (311,25 km²),
- ✓ dwie gminy wiejskie: Ostróda (400,89 km²) i Ława (424,21 km²).

Partnerem OIOF jest ponadto Powiat Ostródzki. Zakres terytorialny obszaru zachowuje ciągłość przestrzenną i łączy ze sobą dwie części dwóch powiatów: ławskiego i ostródzkiego.

Mapa 1. Położenie Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego

Źródło: <http://www.oiof.pl/>

B. Partnerzy

Miasto Ostróda

Ostróda położona jest na Pojezierzu Ławskim, nad Jeziorem Drwęckim. Przez miasto przepływa rzeka Drwęca o łącznej długości 253 km, która stanowi rezerwat przyrody. Ostróda jest miastem turystycznym określanym mianem Letniej Stolicy Warmii i Mazur. W samym mieście znajduje się pięć dużych jezior, zaś przy jego granicach administracyjnych kolejnych kilkanaście. Ostróda jest ponadto centralnym portem trzech kanałów: Ostróda - Elbląg, Ostróda - Stare Jabłonki i Ostróda - Ława, a przepływająca przez miasto rzeka Drwęca stanowi na całej swojej długości rezerwat przyrody, będąc jednocześnie jedną z największych atrakcji miasta.

Wokół roztaczają się różnorodne lasy, które zapewniają atrakcyjne trasy do biegania, spaceru lub do przeprowadzania zaprawy sportowej.

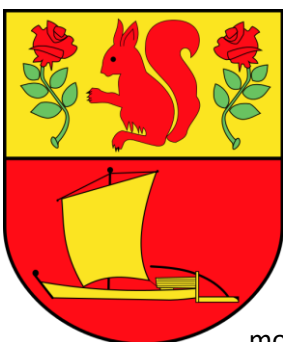
Miasto Ława

Ława położona jest w południowo-wschodniej części Pojezierza Ławskiego w systemie dorzecza Wisły. Miasto przylega do najdłuższego naturalnego jeziora w Polsce, stanowiącego część szlaku Kanału Elbląskiego – Jezioraka. Porastające jego brzeg lasy wraz z okolicznymi jeziorami tworzą Park Krajobrazowy Pojezierza Ławskiego. Na jeziorze znajduje się 16 wysp, a jedna z nich – Wielka Żuława – jest największą wyspą śródlądową w Polsce. Niewątpliwym atutem Miasta Ława jest jego atrakcyjne położenie. Malownicze jeziora i rzeki okolic Ławy tworzą wraz z Kanałem Elbląskim system żeglugi śródlądowej, łączący okoliczne akweny wodne. Zasoby

przyrodnicze wraz z dobrze przygotowaną bazą turystyczną czynią miasto cieszącym się popularnością miejscem do wypoczynku. Ława jest ponadto subregionalnym ośrodkiem rozwoju, skupia wielofunkcyjny potencjał gospodarczy, a także znaczący potencjał usługowy o znaczeniu subregionalnym.

Gmina Ostróda

Gmina Ostróda położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego w powiecie ostródzkim. Stanowi jedną z pięciu gmin wiejskich powiatu ostródzkiego. Należy do największych gmin województwa, zajmując teren o powierzchni niemal 401 km², co stanowi 1,7% jego terytorium. Strukturę administracyjną tworzy 80 miejscowości skupionych w 39 sołectwach. Gmina Ostróda jest obszarem atrakcyjnym turystycznie przede wszystkim ze względu na położenie wśród wielu jezior, rzek i kanałów, a także otaczające ją liczne kompleksy leśne. Turyści mają

możliwość aktywnego zwiedzania regionu. Dzięki różnorodnym szlakom turystycznym, zarówno pieszym, jak i rowerowym, można spędzić czas poznając największe atrakcje gminy i odpoczywając od zgiełku miasta. Główne źródła miejsc pracy dla mieszkańców stanowią przemysł i budownictwo, drugim ważnym sektorem generującym miejsca pracy są usługi, w tym turystyka.

Gmina Iława

Gmina Iława położona jest na pojezierzu iławskim, w centrum powiatu iławskiego. Zachodnia granica gminy stanowi jednocześnie granicę województwa. Strukturę administracyjną gminy tworzy 76 miejscowości podzielonych na 27 sołectw. Obszar gminy położony jest w znacznej części w obrębie Pojezierza Iławskiego, południowa część gminy należy do Pojezierza Brodnickiego, zaś południowo-wschodni pas to Dolina Drwęcy. Do istotnych elementów krajobrazu zaliczyć można wysoczyznę moreny dennej zajmującą zachodnią oraz środkowo-wschodnią część gminy, prawie w całości pokryte lasami tereny piaszczystego sandru obejmujące część północną i południowo-wschodnią oraz rynny subglacjalne, które w większości wypełniają wody jezior. Teren gminy został podzielony na 4 strefy funkcjonalno-przestrzenne: krajobrazową, rolniczą, rolniczogospodarczą oraz leśną. Strefę krajobrazową tworzą przede wszystkim tereny Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego, a znaczącą funkcję gospodarczą i turystyczną pełni akwen Jezioraka. Z kolei strefa rolnicza obejmuje zachodnią część gminy, a tworzące ją miejscowości rolnicze położone są poza terenami chronionymi. Strefa rolniczogospodarcza zlokalizowana w części wschodniej charakteryzuje się rozwiniętą towarową hodowlą drobiu, która stanowi specjalizację gminy; natomiast strefa leśna obejmuje południowy kompleks lasów iławskich, a prawie cały jej obszar zajmują tereny leśne. Gospodarka leśna prowadzona jest tutaj w ścisłym związku z ochroną przyrodniczą.

Gmina Miłomłyn

Gmina Miłomłyn położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego w powiecie ostródzkim. Położenie geograficzno-przestrzenne gminy cechuje centralne usytuowanie miasta Miłomłyn wobec obszaru wiejskiego Gminy Miłomłyn, bliskie sąsiedztwo z miastem powiatowym Ostróda (12 km) oraz bliskość dużych miast: Elbląga (63 km), Olsztyna (54 km), Iławy (44 km) i Morąga (29 km). Gmina Miłomłyn ma charakter miejsko-wiejski. Swym zasięgiem obejmuje miasto Miłomłyn oraz 13 sołectw grupujących 30 miejscowości wiejskich. Gmina Miłomłyn położona jest na terenie Mazur Zachodnich, na pograniczu Pojezierza Iławskiego i Olsztyńskiego. Obszar ten cechuje duże zróżnicowanie zasobów środowiska przyrodniczego o zachowanych naturalnych krajobrazach, co jest jego niekwestionowanym atutem. Na terenie gminy znajdują się cztery jeziora, a z pięcioma gmina graniczy. Znaczna jej część objęta jest ochroną w postaci obszarów chronionego krajobrazu. Poza tym na jej terenie znajdują się dwa rezerваты przyrody – faunistyczny i wodny.

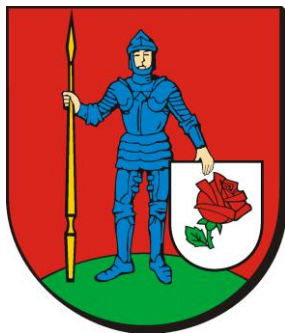
Gmina Morąg

Gmina Morąg położona jest na Pojezierzu Iławskim, na północnym krańcu powiatu ostródzkiego. Należy ona do dużych gmin – zajmuje powierzchnię ok. 311 km², co stanowi 1,3% powierzchni województwa. Gmina Morąg ma charakter miejsko-wiejski. Swym zasięgiem obejmuje Miasto Morąg oraz 29 sołectw. Znajduje się w całości na terenie mezoregionu fizycznogeograficznego zwanego Pojezierzem Iławskim, będącego częścią Pojezierza Wschodniopomorskiego. Obszar gminy charakteryzuje się lekko

falistą rzeźbą terenu. Ważnym elementem krajobrazu są wody powierzchniowe, w szczególności jeziora, mimo iż zajmują relatywnie niedużą powierzchnię. Za najbardziej urokliwe uchodzi Jezioro Narie posiadające pierwszą klasę czystości wody oraz urozmaiconą linię brzegową. Na jeziorze znajduje się 19 wysp, liczne zatoki i półwyspy.

Powiat Ostródzki

Obszar Powiatu Ostródzkiego zajmuje zachodnią część województwa warmińsko-mazurskiego. Pod względem wielkości powierzchni (1 766,3 km² – z tego 886,9 km² w OIOF) jest to 17. powiat w kraju i 4. w województwie. Geograficznie powiat leży na Pojezierzu Ławskim, stanowiąc trzon obszaru o silnej turystycznej marce zwanej Mazurami Zachodnimi. Swym zasięgiem obejmuje 9 gmin: 1 gminę miejską, 3 gminy miejsko-wiejskie oraz 5 gmin wiejskich. Wyjątkowa uroda terenu powiatu to wypadkowa naturalnych uwarunkowań środowiska przyrodniczego, położenia geograficznego oraz niezwykle bogatego dziedzictwa kulturowego. Skupienie silnych walorów w wydzielonej przestrzeni stanowi o atrakcyjności, na którą składają się w szczególności: Kanał Ostróda-Elbląg, pola historycznej bitwy pod Grunwaldem oraz okolice Wzgórz Dylewskich.

C. Porozumienie

Utworzenie Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego zapewniło zawarcie umowy partnerstwa zawiązanego w Ostródzie dnia 4 listopada 2013 r. pomiędzy Gminą Miejską Ostróda reprezentowaną przez Burmistrza Czesława Najmowicza, Gminą Miejską Ława reprezentowaną przez Burmistrza Włodzimierza Ptasznika, Gminą Ława reprezentowaną przez Wójta Krzysztofa Harmacińskiego, Gminą Ostróda reprezentowaną przez Wójta Bogusława Fijasa, Gminą Miłomłyn reprezentowaną przez Burmistrza Henryka Siwkowskiego, Gminą Morąg reprezentowaną przez Burmistrza Tadeusza Sobierajskiego, Powiatem Ostródzkim reprezentowanym przez Starostę Włodzimierza Brodiuka i Wicestarostę Stanisława Brzozowskiego. Porozumienie to aneksowane było następnie dnia 14 kwietnia 2015 r., przy czym sygnatariuszami aneksu były osoby wymienione wyżej, za wyjątkiem Burmistrza Adama Żylińskiego występującego w imieniu Gminy Miejskiej Ława oraz Starosty Andrzeja Wiczowskiego i Wicestarosty Edmunda Winnickiego, którzy reprezentowali Powiat Ostródzki. Partnerami zawartej umowy zostały ponadto podmioty wspierające (Stowarzyszenie Łączy nas Kanał Elbląski – Lokalna Grupa Działania, Ławska Izba Gospodarcza, Cech Przedsiębiorców i Pracodawców w Ostródzie, Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego, Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ławskiego, Związek Stowarzyszeń „Kraina Drwęcy i Pastęki”).

Partnerstwo zawiązane zostało w celu przygotowania i realizacji projektu „Ostródzko-Ławski Obszar Funkcjonalny” złożonego do dofinansowania w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 i/lub Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014, w ramach Programu: „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” ogłoszonego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Główny cel projektu stanowi wzrost potencjału społeczno-gospodarczego tworzonego obszaru funkcjonalnego poprzez określenie, a następnie realizację wspólnych celów i kierunków rozwoju. Realizowany będzie on poprzez: wyznaczenie granic Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego, rozbudowę powiązań funkcjonalnych między miastami a ich otoczeniem, identyfikację wspólnych celów rozwojowych, wzmocnienie współpracy między samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami, przeciwdziałanie problemom rozwojowym ośrodków lokalnych, wspólną promocję obszaru funkcjonalnego oraz wzmocnienie potencjału inwestycyjnego obszaru.

Głównym elementem projektu jest opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego. W ramach przedmiotowego projektu opracowane zostaną ponadto dokumentacje projektowe w postaci projektów budowlanych dla najbardziej strategicznych inwestycji, jak również plany zagospodarowania przestrzennego. Całkowita wartość projektu wynosi 2 638 590 zł, z czego dofinansowanie stanowi kwotę 2 242 802 zł pochodzącą z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy EOG.

D. Streszczenie analizy i diagnozy

Prace nad dokumentem „Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego” poprzedziło opracowanie analizy oraz diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru funkcjonalnego. Dokumenty te pozwoliły scharakteryzować obszar, wskazać główne problemy, z jakimi borykają się partnerzy oraz przedstawić ich konsekwencje dla rozwoju obszaru funkcjonalnego, a także umożliwiły wytyczenie celów i zadań strategicznych.

Pierwszy etap opracowania *Strategii* stanowiła „Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego”. Dokument ten pozwolił przybliżyć sytuację społeczno-gospodarczą jednostek samorządu terytorialnego będących partnerami porozumienia. Charakterystyka poszczególnych gmin przeprowadzona została w najbardziej istotnych dziedzinach życia i obejmowała okres od 2006 do 2013 roku. Do przeprowadzenia analizy wykorzystano dane statystyczne zgromadzone w Banku Danych Lokalnych oraz informacje pozyskane od samorządów.

Drugi etap opracowania „Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego” stanowiła „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego”. Celem dokumentu było wskazanie głównych problemów, z jakimi borykają się partnerzy oraz ich konsekwencji dla rozwoju obszaru. Zaprezentowane w opracowaniu możliwe rozwiązania tych problemów stanowiły podstawę do formułowania celów i zadań strategicznych.

Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski w kluczowych dla OIOF obszarach, wynikające z przeprowadzonej analizy i diagnozy.

Demografia

Wśród problemów o charakterze demograficznym zaobserwowanych na obszarze wskazano **spadek liczby urodzeń przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów**, które łącznie skutkują zmniejszającym się przyrostem naturalnym. Istotną kwestią jest również **spadek liczby zawieranych małżeństw** wśród mieszkańców niemal wszystkich gmin. Zmniejszanie się liczby nowych małżeństw może powodować istotne następstwa, ponieważ w dalszej perspektywie może wpłynąć na zmniejszanie się liczby

urodzeń. Ponadto wszystkie gminy zmagają się z problemem **starzenia się społeczności**. Przejawia się on wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Zmiany liczby ludności w najstarszych grupach wiekowych są spowodowane wydłużaniem się przeciętnego trwania życia, co z jednej strony jest zjawiskiem korzystnym i świadczy o poprawie jakości życia społeczeństwa, jednak z drugiej strony generuje dodatkowe wydatki na świadczenia społeczne, które obciążają budżet jednostek samorządu terytorialnego. Problem starzenia się społeczeństwa gmin OIOF potęgują obserwowane w ostatnich latach **niekorzystne trendy migracyjne**. Wymaga jednak podkreślenia, iż wszystkie problemy demograficzne zaobserwowane na terenie OIOF mają charakter ogólnopolski.

Edukacja

Na terenie gmin wchodzących w skład OIOF funkcjonują liczne placówki oświatowe, kształcące na różnych poziomach, a ich oferta edukacyjna jest dosyć bogata. Najwięcej szkół zlokalizowanych jest w gminach miejskich, jednak pozostałe jednostki także posiadają zadowalającą liczbę placówek. Z tego względu dostęp do edukacji na poziomie obowiązkowym (do etapu ponadgimnazjalnego) należy ocenić jako dobry. Mimo to widoczne są pewne problemy powodujące **niedostateczną jakość oferty edukacyjnej**, których nie należy bagatelizować.

Problemem obszaru funkcjonalnego w zakresie edukacji jest **zróżnicowany poziom wyposażenia placówek oświatowych**. Ponadto obserwuje się **dysproporcje w dostępie do wyspecjalizowanej kadry pedagogicznej**. Istotną kwestią z zakresu edukacji jest również **niedostosowana do potrzeb rynku pracy i wymogów rozwojowych gałęzi lokalnej i regionalnej gospodarki oferta edukacyjna placówek oświatowych** zlokalizowanych na terenie obszaru funkcjonalnego. Konsekwencją występowania tego problemu stanowi **zwiększająca się liczba osób młodych pozostających bez zatrudnienia**. Bezrobocie wśród absolwentów prowadzi z kolei do migracji tej grupy do większych ośrodków miejskich w kraju lub za granicę w poszukiwaniu pracy. Problem obszaru stanowi również spadek liczby osób w najmłodszych grupach wiekowych, co może w przyszłości prowadzić do zmniejszania się liczby uczniów i wychowanków w przedszkolach i w szkołach wszystkich szczebli. Skutkować to będzie koniecznością dokonywania rewizji siatki placówek edukacyjnych i wychowawczych.

Kultura

Na terenie OIOF funkcjonują instytucje kulturalne, w tym przede wszystkim gminne ośrodki i centra kultury oraz biblioteki publiczne, a także fundacje i stowarzyszenia promujące i wspierające wszelkiego rodzaju aktywność kulturalną. W ramach ich działalności organizowanych jest wiele imprez i przedsięwzięć, takich jak: wystawy, występy artystyczne, koncerty, pokazy, prelekcje, spotkania autorskie czy seanse filmowe. Placówki te animują również aktywne uczestnictwo społeczeństwa w kulturze oraz dążą do popularyzacji i promocji twórczości artystycznej ze wszystkich dziedzin sztuki, stale współpracując z krajowymi oraz międzynarodowymi instytucjami i organizacjami kulturalnymi.

Istotny problem z zakresu kultury stanowi **zmniejszanie się liczby uczestników oferowanych wydarzeń kulturalnych** lub też przesuwanie się części odbiorców tych wydarzeń w kierunku imprez kultury masowej. Ponadto w funkcjonujących w gminach bibliotekach publicznych znacznie **zmniejsza się oferowany księgozbiór**. Niewątpliwie wpływ na taki stan rzeczy ma obniżenie zainteresowania

czytelnictwem wśród mieszkańców. Ponadto dostrzega się problem **niewielkiego poziomu współpracy pomiędzy gminnymi ośrodkami kultury w zakresie zamawiania i udostępniania dóbr kultury**. Ważną kwestią jest również **nierówny dostęp do wybranych typów usług kulturalnych**. Z kolei problemem z zakresu współpracy w dziedzinie kultury jest **brak koordynacji podejmowanych przedsięwzięć**. Pokrywanie się kalendarzy imprez sprawia, iż odbiorcy kultury zmuszeni są wybierać pomiędzy ofertami poszczególnych gmin, nierzadko rezygnując z interesujących ich atrakcji. W konsekwencji prowadzi to do **obniżenia znaczenia wydarzeń kulturalnych** odbywających się na obszarze oraz **ograniczenia oferty kulturalnej** w ogóle. Niejednokrotnie, ze względu na brak koordynacji kalendarzy imprez, gminy zmuszone są ze sobą konkurować.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na obszarze realizują przede wszystkim miejskie oraz gminne ośrodki pomocy społecznej. Świadczą one usługi o charakterze pomocowym dla mieszkańców, którzy zmagają się z takimi problemami jak: ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, sieroctwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wśród kluczowych problemów z zakresu pomocy społecznej na terenie OIOF należy wskazać rokrocznie **zwiększającą się liczbę gospodarstw domowych oraz liczbę osób w gospodarstwach domowych korzystających ze wsparcia instytucjonalnego**. Dominującymi powodami przyznawania pomocy, a więc kluczowymi problemami społecznymi analizowanego obszaru są **bezrobocie i ubóstwo**. Ponadto dostrzega się problem **niedostatecznego poziomu współpracy pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej w OIOF**. Jego konsekwencją jest niższa jakość świadczonych przez te placówki usług, co przyczynia się do pogłębiania problemów, do rozwiązywania których zostały one powołane.

Turystyka

Atrakcyjność krajobrazowa terenów, na których zlokalizowany jest Ostródzko-Ławski Obszar Funkcjonalny, przyczynia się do tego, że poszczególne gminy czerpią korzyści z działalności prowadzonej w zakresie turystyki. Bogactwo posiadanych walorów przyrodniczych w połączeniu z nowoczesną infrastrukturą sprawiają, iż corocznie obszar funkcjonalny odwiedza wielu turystów zarówno z kraju, jak i zagranicy.

Istotny problem z zakresu turystyki stanowi **brak wspólnej oferty turystycznej**, zakładającej specjalizację poszczególnych części OIOF. Turystyka prowadzona dotychczas na obszarze miała charakter konkurencyjny, gdyż działania gmin w tym zakresie dotyczyły przedsięwzięć o podobnym charakterze. Prowadzenie turystyki konkurencyjnej sprawia, że gminy wiejskie znajdują się w gorszym położeniu niż gminy miejskie, gdzie rozwój turystyki jest znacznie bardziej dynamiczny. Istotnym zagrożeniem dla rozwoju turystyki na obszarze jest ponadto jej **sezonowość**. Przejawia się ona intensywnym ruchem turystycznym jedynie w okresie letnim i obniżeniem dochodów z tego tytułu w pozostałych miesiącach. Problem stanowi także **niedostateczne wykorzystanie zasobów turystycznych obszaru**. W opinii mieszkańców OIOF potencjał turystyczny obszaru jest ogromny, ale wykorzystywany tylko w niewielkim stopniu. Kwestia ta uwidacznia się przede wszystkim w niewystarczającym zagospodarowaniu atrakcyjnych terenów. Wśród tego typu miejsc można wskazać m.in. Wyspę Wielką Żuławę w Ławie oraz brzegi jezior. Problemem partnerów OIOF jest również

niedostateczny poziom współpracy w zakresie promocji turystycznej obszaru. Przejawia się on poprzez **brak wspólnej oferty promującej obszar jako całość**, co przekłada się na **niepełne wykorzystanie jego potencjału turystycznego**. Ponieważ turyści mają ograniczone możliwości zapoznania się z ofertą poszczególnych gmin, zainteresowanie organizowanymi przez nie atrakcjami jest coraz mniejsze. Dodatkowo turystykę na terenie OIOF charakteryzuje raczej konkurencja niż kooperacja, bowiem wydarzenia skierowane do wypoczywających w poszczególnych gminach organizowane są w tym samym czasie. Brak koordynacji imprez wywołuje konkurowanie między gminami, co przekłada się na zmniejszenie liczby uczestników organizowanych przedsięwzięć.

Rynek pracy i zatrudnienie

Głównym problemem obszaru funkcjonalnego jest **rosnące bezrobocie** wśród mieszkańców. Rynek pracy w powiatach ostródzkim oraz ławskim należy do trudnych zarówno pod względem popytu na pracę, jak i jej podaży. Brak pracy stanowi jeden z największych problemów społeczno-ekonomicznych OIOF, którego konsekwencje w postaci ubóstwa i wykluczenia społecznego wybranych grup ludności prowadzą do ograniczenia jakości życia mieszkańców obszaru. Obok niewystarczającej liczby miejsc pracy, jedną z istotnych przyczyn bezrobocia jest niedopasowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb pracodawców.

Zadania związane z aktywną polityką rynku pracy realizowane są przede wszystkim przez Powiatowe Urzędy Pracy, które dysponują bogatą ofertą usług pomocowych. Problem stanowi jednak **niedostatecznie rozwinięty system współpracy pomiędzy nimi a przedsiębiorcami i przedstawicielami oświaty**. Jednocześnie same urzędy pracy niedostatecznie współpracują między sobą w celu wzbogacenia oferty skierowanej do osób pozostających bez zatrudnienia oraz dążenia do zmniejszania niekorzystnych wskaźników bezrobocia na tym terenie.

Służba zdrowia

Dostęp do funkcjonujących na terenie OIOF placówek opieki zdrowotnej jest dostateczny. Szpitale zlokalizowane są w Ostródzie, Ławie oraz Morągu. W pozostałych gminach funkcjonują przychodnie i poradnie. Działające na obszarze funkcjonalnym placówki świadczą opiekę zdrowotną dla mieszkańców całego obszaru.

Wśród problemów z zakresu opieki zdrowotnej wskazać należy **nierównomierny dostęp do opieki medycznej mieszkańców poszczególnych gmin** wchodzących w skład OIOF. Istotny problem stanowi również **ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów** w wybranych dziedzinach, co w pewnej mierze spowodowane jest **brakiem kompletnej oferty szpitalnej**. Z kolei niepełna oferta szpitalna powoduje **konieczność korzystania z porad specjalistów oraz opieki szpitalnej w innych miastach** znajdujących się poza obszarem funkcjonalnym. Wiąże się to także z **długim czasem oczekiwania na wizytę**. Problemy te wpływają na jakość opieki zdrowotnej na omawianym terenie, co z kolei prowadzi do ograniczenia jakości życia jego mieszkańców.

Mieszkalnictwo

Wśród głównych problemów z zakresu mieszkalnictwa wskazać należy **zmniejszanie się liczby nowo wybudowanych mieszkań** na terenie obszaru funkcjonalnego. Zmniejszeniu ulega także liczba wydawanych pozwoleń na budowę. Sytuacja ta może wskazywać na **słabnące zainteresowanie**

budownictwem na tym terenie, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Z drugiej strony przyczyną takiego stanu rzeczy może być problem **wyczerpywania się uzbrojonych terenów pod cele mieszkaniowe**.

Infrastruktura telekomunikacyjna

W trakcie konsultacji społecznych wyraźnie wskazano, iż dużą rolę w rozwoju obszaru może odgrywać łatwy dostęp do infrastruktury szerokopasmowej. Rosnąca świadomość możliwości, jakie daje dostęp do szybkiego Internetu, powoduje konieczność podejmowania zinstytucjonalizowanych działań, które pomogą niwelować **nierównomierność w dostępie do infrastruktury telekomunikacyjnej**. Działania te obejmować powinny w szczególności tereny wiejskie, na których sytuacja jest najtrudniejsza.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie OIOF można ocenić jako dobry. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna poddane zostały w ostatnich latach istotnej rozbudowie. Zwiększyła się zarówno długość sieci, jak i liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych. Jednak w niektórych gminach widoczne są pewne problemy, dlatego też **gospodarka wodno-ściekowa wymaga uporządkowania**. Usprawnienie infrastruktury (szczególnie kanalizacyjnej) jest konieczne, aby w sytuacji wysokiego stopnia zwodociągowania zapobiec degradacji środowiska i wyeliminować zagrożenie dla podziemnych warstw wodonośnych stanowiących źródło wody pitnej.

Zagospodarowanie odpadów komunalnych

Wszystkie gminy OIOF wchodzi w skład Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” w Ostródzie. Samorzady przekazały Związkowi wszystkie zadania związane z wdrożeniem i funkcjonowaniem nowego systemu zbiórki odpadów. Działania Związku realizowane są w ramach *Kompleksowego Programu Gospodarki Odpadami na terenie Związku Gmin „Czyste Środowisko”*. Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów zajmuje się Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych RUDNO Sp. z o.o. w Rudnie k. Ostródy.

Problem obszaru w zakresie gospodarki odpadami stanowi przede wszystkim **niska efektywność selektywnego zbierania odpadów komunalnych**. Taki stan rzeczy wskazuje na niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru. Przyczyną może być również stosowanie niedostatecznego systemu zachęt do segregowania odpadów. Ponieważ większość mieszkańców oddaje odpady zmieszane, ograniczeniu ulegają możliwości odzysku surowców wtórnych na całym obszarze. Ponadto generuje to wyższe koszty zagospodarowania odpadów, co stanowi obciążenie dla budżetów poszczególnych gmin, a w konsekwencji dla ich mieszkańców.

Poza problemami w zakresie zbiórki odpadów, obszar funkcjonalny zmaga się również z problemem transportu odpadów do miejsca ich składowania. W tym przypadku problem stanowi zły stan techniczny drogi dojazdowej do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych zlokalizowanego w Rudnie. Droga posiada zdewastowaną warstwę nośną nawierzchni oraz liczne ubytki i deformacje. Największy wpływ na pogarszający się stan techniczny drogi mają pojazdy przewożące odpady komunalne. Ze względu na to, że jest to główna droga dojazdowa do ZUOK, jej zamknięcie związane z pogarszającym się stanem technicznym może w znacznym stopniu skomplikować dowóz odpadów do miejsca ich składowania.

Komunikacja i transport

Problemem w zakresie komunikacji jest **niewystarczający stan połączeń między miejscowościami OIOF z wykorzystaniem transportu zbiorowego**. Ograniczona liczba połączeń autobusowych między głównymi miejscowościami obszaru ogranicza swobodę korzystania przez mieszkańców z dóbr i usług dostępnych w tych miejscowościach. Niezwykle istotne w tym kontekście jest także **ograniczenie mobilności mieszkańców obszaru**, którzy w celu dojazdu do pracy często muszą przemieszczać się między oddalonymi od siebie miejscowościami, co powoduje, że nie decydują się na podjęcie zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.

Układ drogowy

Układ drogowy OIOF jest rozbudowany, co umożliwia przemieszczanie się między miejscowościami obszaru. Jednak na tej płaszczyźnie dostrzega się poważne trudności, z którymi zmagają się poszczególne gminy i ich mieszkańcy.

Podstawowym problemem, który dotyka wszystkie gminy obszaru, jest **zły stan techniczny wielu dróg o charakterze lokalnym i ponadlokalnym**. Dotyczy to przede wszystkim dróg powiatowych, ale także gminnych. Drogi powiatowe zapewniają połączenie gmin z siedzibą powiatu oraz gmin pomiędzy sobą, a drogi gminne stanowią uzupełniającą sieć dróg, służącą miejscowym potrzebom. Istniejący drogowy układ komunikacyjny zapewnia podstawowe potrzeby komunikacyjne społeczności OIOF. Jednak przeważającą sieć dróg stanowią drogi o parametrach technicznych nie odpowiadających wymogom przewidzianym dla ich kategorii. Zły stan techniczny dróg powiatowych i gminnych utrudnia dojazd mieszkańców z okolicznych miejscowości do szkół, urzędów administracji, zakładów pracy i placówek handlowych.

Problem ten bezpośrednio przyczynia się do **ograniczenia poziomu bezpieczeństwa**, zwiększając liczbę wypadków i kolizji. Zły stan techniczny nawierzchni drogi stanowi ponadto poważną przeszkodę w wykorzystywaniu potencjału turystycznego regionu, co wiąże się z ograniczonym i utrudnionym dostępem do atrakcji turystycznych na terenie powiatu.

Obok niezbędnych remontów dróg, konieczne jest także podniesienie standardów ich bezpieczeństwa poprzez odpowiednie oświetlenie i oznakowanie, budowę poboczy i chodników oraz bezpiecznych przejść dla pieszych. Wpływ na niski poziom bezpieczeństwa na drogach, w szczególności osób podróżujących rowerem, ma także **niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych** wewnątrz miejscowości i pomiędzy nimi. Istniejące ścieżki rowerowe nie tworzą spójnych ciągów, przez co nie ma możliwości przejechania bezpiecznie rowerem przez cały obszar, a nawet przez teren jednej gminy. Konsekwencją tego problemu jest nie tylko niski poziom bezpieczeństwa rowerzystów, którzy niejednokrotnie zmuszeni są do podróżowania ruchliwymi ulicami, ale również ograniczenie atrakcyjności turystycznej obszaru. Istotną kwestią jest także **znaczny stopień obciążenia komunikacyjnego centrów głównych miejscowości w OIOF**. Problem ten dotyka w szczególności miast, które „korkują się” zwłaszcza w godzinach porannych i popołudniowych, co jest związane z przemieszczaniem się mieszkańców do i z pracy oraz szkoły. Problem ten w znacznym stopniu wiąże się z **ograniczeniem drożności układów drogowych w miejscach przecięcia z liniami kolejowymi**.

Delimitacja granic obszaru funkcjonalnego

A. Uzasadnienie dla granic obszaru

Ostródzko-Ławski Obszar funkcjonalny powstał w oparciu o gminy współpracujące ze sobą w ramach istniejącego od 1997 r. Związku Gmin Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego, powołanego w celu promocji Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego, tworzenia warunków do zagospodarowania kanału i terenów z nim związanych oraz rozwoju turystyki.

Dzięki wieloletniej współpracy w ramach Związku, samorzady wypracowały wspólne cele, działania oraz metody komunikacji. Współpraca samorządów należących do Związku zaowocowała opracowaniem dokumentu pn. „Program rozwoju turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013”. Celem opracowania było włączenie do prac szerokiego grona odbiorców planowanych zadań i koncentracji środków na najważniejszych priorytetach poprzez tworzenie sieciowych projektów, gwarantujące wysoką efektywność nakładów.

Współpraca samorządów umożliwiła utworzenie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 zintegrowanego projektu rozwoju lokalnego pt. „Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego”, jako projektu kluczowego dla regionu i przyczyniła się do pozyskania znacznych środków finansowych. Wartość podpisanych z członkami Związku umów o dofinansowanie projektów tylko w ramach wspomnianego projektu wyniosła przeszło 244 mln złotych.

Korzyści ze współpracy dostrzeżone na etapie wskazanego przedsięwzięcia oraz wzrastająca presja konkurencji ze strony innych części województwa były głównymi motywami tego, by kontynuować rozpoczętą współpracę i podjąć wyzwanie wspólnego rozwiązywania problemów subregionu. Partnerzy przedmiotowego projektu, mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia, zdają sobie sprawę, iż tylko i wyłącznie poprzez podjęcie wspólnej inicjatywy, a następnie realizację danych przedsięwzięć, są w stanie efektywnie zmieniać sytuację społeczno-gospodarczą w swoich gminach. Bardzo dobra współpraca w ramach Związku trwa do dziś, jednak z uwagi na nowe wyzwania stojące przed samorządami postanowiono o utworzeniu obszaru funkcjonalnego.

Propozycja współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego skierowana została do położonych w otoczeniu Ostródy i Ławy gmin i powiatów. Wskazano przy tym na potrzebę wspólnej obrony ważnych interesów subregionu oraz na możliwości, jakie wiążą się z powołaniem obszaru funkcjonalnego. Rozmowy o współpracy toczyły się następnie tylko w odniesieniu do gmin, które pozytywnie odpowiedziały na zaproszenie Miasta Ostródy. Zaproszenie takie było również otwarte dla powiatów z subregionu.

Poziom istniejących powiązań funkcjonalnych w gminach OIOF jest względnie silny. Ważne kierunki poszukiwania tej zbieżności to zagadnienia historyczne, powiązania organizacyjne oraz podobna charakterystyka społeczno-gospodarcza.

Wspólna historia tego obszaru to wynik położenia na terenie tzw. Prus Górnych, które w minionych wiekach stanowiły arenę walki o wpływy pomiędzy Zakonem Krzyżackim a następnie Prusami i Królestwem Polskim. Dziedzictwo, jakie tamta wspólna przeszłość po sobie zostawiła, jest ważnym tematem do zagospodarowania dla każdego z podmiotów będących partnerami OIOF.

Powiązania funkcjonalne wiążące się z kwestiami organizacyjnymi zostały już w dużej mierze omówione na wstępie tej części dokumentu. Realizowanie przez partnerskie gminy różnych przedsięwzięć było okazją do poznania się i zbliżenia poszczególnych JST. Jednostki objęte obszarem OIOF podejmowały dotychczas współpracę dwu- i wielostronną w ważnych dla siebie kwestiach.

Tereny te cechuje ponadto dość jednolity charakter występujących tu wyzwań i możliwości w zakresie gospodarki i powiązanego z nią rynku pracy. Na całym obszarze duże znaczenie ma przemysł drzewny, zwiększa się oddziaływanie przemysłu jachtowego, dla ludności ogromne znaczenie ma także turystyka. Przy tym jednak poszczególne wspólnoty samorządowe doświadczane są przez stale silne oddziaływanie bezrobocia i idących za nim problemów społecznych.

B. Zasady poszerzania OIOF

Wymaga podkreślenia, że przedstawione wyżej elementy powiązań funkcjonalnych mają taki charakter nie tylko dla obszaru OIOF, ale również dla okalających go terenów. Gminy z terenu powiatu ostródzkiego, po części również iławskiego, które nie zainteresowały się włączeniem w tę inicjatywę, posiadają nierzadko podobne więzy z obszarami, które na dzień dzisiejszy leżą w granicach OIOF. Należy oczekiwać, że część z tych jednostek, szczególnie w przypadku skutecznego wdrażania niniejszej strategii w pierwszych latach po jej uchwaleniu, będzie zainteresowana zgłoszeniem swojego akcesu do prac tego porozumienia.

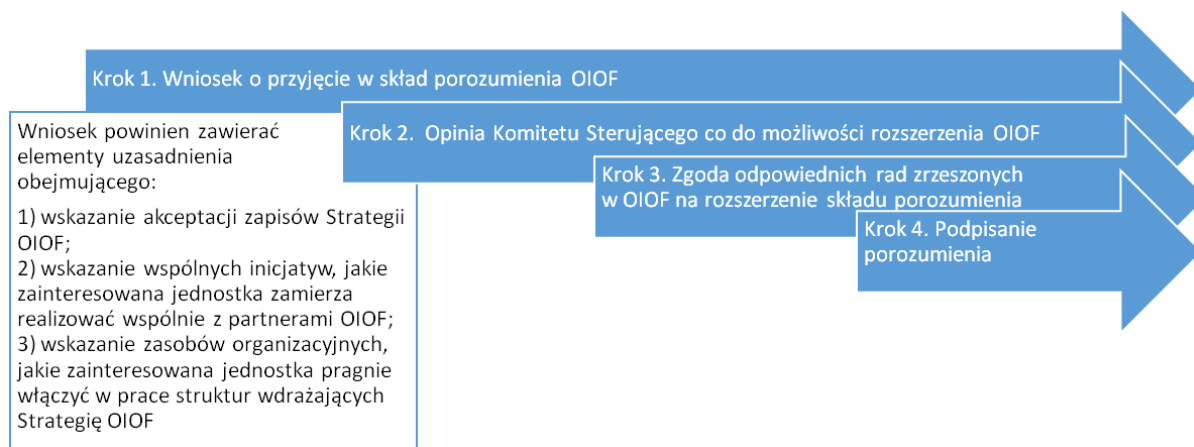
Z tego powodu pojawia się potrzeba wskazania sposobu, w jaki możliwe będzie poszerzenie granic OIOF o kolejne JST.

Z uwagi na trud analityczny, jaki podjęły jednostki – założyciele OIOF, podstawowym założeniem tej procedury powinno być to, że możliwość poszerzenia porozumienia powinna zależeć od aktywności podmiotu zainteresowanego włączeniem się w prace OIOF.

Bardzo ważne w tym kontekście jest również to, że zgodnie z przepisami ustaw samorządowych (np. art. 18 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym), do wyłącznych kompetencji rad należy podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku. Każdy zatem akt poszerzenia będzie musiał odbywać się z udziałem organów stanowiących partnerskich JST.

Proponuje się, by proces poszerzenia odbywał się w następującym ciągu zdarzeń.

Rysunek 1. Procedura poszerzania OIOF

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie oceny stanu aktualnego OIOF

A. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych narzędzi wykorzystywanym w planowaniu strategicznym, ma na celu ocenę mocnych i słabych stron oraz służy do wskazania szans i zagrożeń rozwojowych w otoczeniu zewnętrznym.

Mocne strony

- położenie na terenie atrakcyjnym turystycznie
- korzystne warunki środowiska naturalnego (w tym obecność dobrze dostępnych naturalnych obiektów wodnych)
- bardzo dobra dostępność drogowa i kolejowa z reszty kraju
- dosyć dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna
- potencjał Areny Ostróda jako największego w regionie i 3. w Polsce ośrodka targowego
- dobrze rozwinięta i różnorodna baza sportowo-rekreacyjna i turystyczna
- bogata oferta kulturalna i rozrywkowa
- istniejące tradycje współpracy między partnerami porozumienia
- obecność zasobów kadrowych i organizacyjnych niezbędnych do realizowania ważnych przedsięwzięć rozwojowych
- funkcjonowanie kilkunastu stabilnych podmiotów gospodarczych
- rozwinięty system placówek edukacyjnych do poziomu ponadgimnazjalnego

Słabe strony

- zła sytuacja demograficzna i niekorzystne trendy migracyjne (starzenie się mieszkańców, niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, zmniejszanie się liczby zawieranych małżeństw)
- położenie w regionie o najniższej atrakcyjności inwestycyjnej (niewielki poziom inwestycji zewnętrznych) i najwyższej stopie bezrobocia w kraju
- sezonowość ważnej dla subregionu turystyki
- niedopasowanie oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych do wymogów rozwojowych gałęzi lokalnej i regionalnej gospodarki
- wysoka liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej i wysokie nakłady na pomoc społeczną

- ubóstwo i wykluczenie społeczne
- wysoki poziom bezrobocia i niekorzystna jego struktura
- niewielka skuteczność działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia
- ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
- niedostateczny poziom współpracy pomiędzy instytucjami rynku pracy a środowiskiem przedsiębiorców
- niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców
- niski poziom innowacyjności lokalnych przedsiębiorstw
- brak wspólnego forum dialogu pomiędzy podmiotami publicznymi i środowiskiem przedsiębiorców
- brak wspólnej oferty inwestycyjnej obszaru i jej promocji
- brak wspólnej oferty turystycznej i sportowo-rekreacyjnej promującej obszar jako całość
- brak strategii promocji subregionu oraz zintegrowanego działania na rzecz optymalnego wykorzystania zasobów turystycznych obszaru
- brak wspólnej marki dla obszaru
- zły stan techniczny wielu dróg o charakterze lokalnym i ponadlokalnym oraz niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
- nierównomierny dostęp do infrastruktury sportowej na obszarze
- niski udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii elektrycznej
- niska efektywność selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- niedostateczne doświadczenia wspólnej realizacji zadań publicznych
- niedostateczna komunikacja pomiędzy przedstawicielami komórek merytorycznych poszczególnych gmin

Szanse

- warunki przyrodnicze i czyste środowisko sprzyjające rozwojowi turystyki
- wznowienie eksploatacji najważniejszych atrakcji na Kanale Elbląskim
- wzrost różnorodności oferty turystycznej
- wzrost znaczenia imprez targowych organizowanych w subregionie
- zrealizowanie planów utworzenia uzdrowiska w Miłomłynie (perspektywa rozwoju turystyki uzdrowiskowej na obszarze)
- możliwości rozwoju podstref stref ekonomicznych

- szczególne znaczenie strategiczne obszarów funkcjonalnych w nowej perspektywie finansowej
- znacząca alokacja zewnętrznych środków na rozwój obszarów funkcjonalnych/ realizację projektów zintegrowanych
- dostęp do środków Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020
- wysoki poziom dopuszczalnej pomocy regionalnej
- potencjał do rozwijania całorocznych form turystyki
- odpowiednie zagospodarowanie wolnych terenów pod inwestycje przemysłowe i turystyczno-rekreacyjne
- stworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej i podjęcie zintensyfikowanych działań promocyjnych na rzecz pozyskiwania inwestycji
- rozwijające się otoczenie instytucjonalne biznesu
- rozwój współpracy między szkołami a lokalnym biznesem oraz między samymi przedsiębiorcami
- realizacja planów dotyczących rozwoju portu morskiego w Elblągu

Zagrożenia

- obawa o konkurowanie między sobą samorządów OIOF
- dalsze pogarszanie się struktury demograficznej obszaru (w szczególności poprzez odpływ młodych i wykształconych ludzi poza granice OIOF)
- ignorowanie potrzeb rozwojowych subregionu przez władze krajowe i wojewódzkie
- ryzyko wycofania się władz województwa z planów wspierania obszarów funkcjonalnych
- pomijanie subregionu w decyzjach inwestorów zewnętrznych o lokalizacji inwestycji
- brak akceptacji części mieszkańców dla wzrostu liczby turystów w subregionie
- wzrost kosztów polityki społecznej w obszarze
- występowanie zjawisk degradacji środowiska naturalnego
- niska aktywność społeczna mieszkańców gmin

B. Analiza PEST

Analiza otoczenia makroekonomicznego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego została przeprowadzona w oparciu o metodę PEST, która grupuje czynniki otoczenia w cztery kategorie:

- 1) otoczenie polityczne,
- 2) otoczenie ekonomiczne,
- 3) otoczenie społeczno-kulturowe,
- 4) otoczenie technologiczne.

Partnerzy tworzący OIOF nie mają bezpośredniego wpływu na omówione poniżej czynniki. Nie należy ich jednak bagatelizować, bowiem nie pozostają one bez znaczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru funkcjonalnego.

Otoczenie polityczne

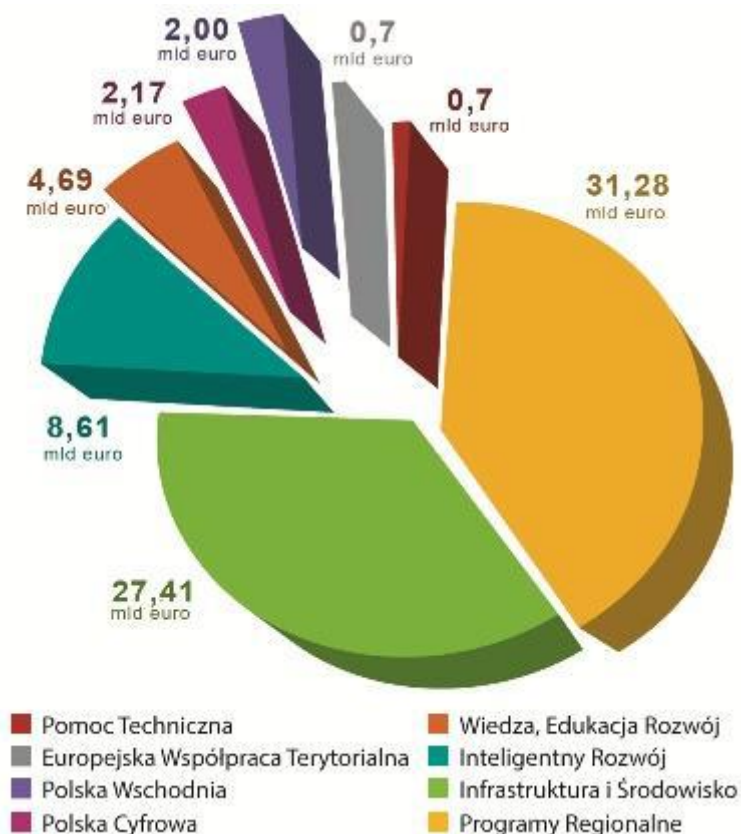
Obecność Polski w Unii Europejskiej i Europejskim Obszarze Gospodarczym

Wśród czynników politycznych mających wpływ na poziom rozwoju obszaru funkcjonalnego wskazać należy przede wszystkim **obecność Polski w Unii Europejskiej i Europejskim Obszarze Gospodarczym**. Wejście Polski do UE otworzyło wiele możliwości rozwoju, nakładając nań jednak liczne zobowiązania.

Przed wszystkim otworzyła się droga do pozyskiwania środków finansowych na realizację inwestycji rozwojowych. Na dzień sporządzenia niniejszej *Strategii* dobiegła końca perspektywa programowania środków europejskich na lata 2007-2013 i rozpoczyna się wykorzystanie perspektywy obejmującej lata 2014-2020. W perspektywie tej Polska otrzymała o około 4,5 mld euro więcej niż w latach 2007-2013, z czego około 82,5 mld euro przeznaczy na politykę spójności. Podział środków między programy operacyjne zaprezentowano na poniższym schemacie.

Rysunek 2. Podział Funduszy Europejskich na programy operacyjne w perspektywie 2014-2020

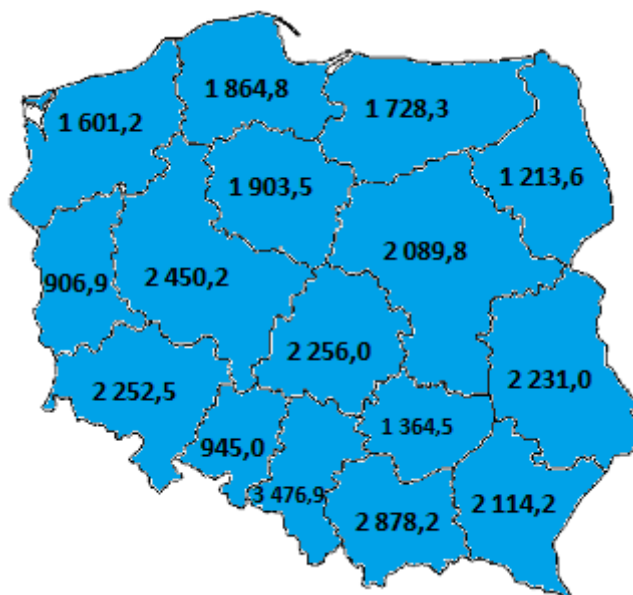

Źródło: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/> (dostęp: 09.12.2014)

Realizacja 15 programów regionalnych² pochłonie około 35% funduszy przeznaczonych na politykę spójności, tj. prawie 30 mld euro. Województwo mazowieckie jako region przejściowy w ramach swojego regionalnego programu otrzyma natomiast 2,1 mld euro.

² Z wyłączeniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Mapa 2. Podział funduszy pomiędzy regionalne programy operacyjne w perspektywie finansowej 2014-2020

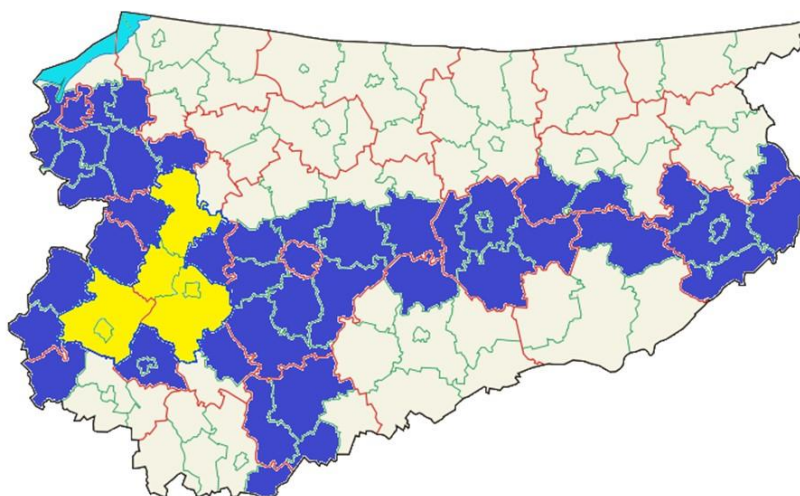

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/> (dostęp: 09.12.2014)

Województwo warmińsko-mazurskie znalazło się na jedenastym miejscu pod względem kwoty przeznaczonej na program regionalny. Otrzyma nieco ponad 5,5% całkowitej puli, tj. 1,73 mld euro. Najwięcej, bo niemal 3,5 mld euro, przeznaczone zostało dla województwa śląskiego.

Z punktu widzenia rozwoju obszarów funkcjonalnych szczególnie istotne w RPO jest zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego, które będzie realizowane między innymi poprzez koncentrację wsparcia na Obszarach Strategicznej Interwencji (OSI) wyróżnionych w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”. Projekty stymulujące wsparcie na wskazanych OSI mają szansę otrzymać preferencje punktowe. Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny w całości znajduje się w zasięgu OSI – „Tygrys warmińsko-mazurski”.

Mapa 3. Zasięg OSI – „Tygrys warmińsko-mazurski”

Źródło: Opracowanie własne

Uzasadnieniem strategicznej interwencji na tym obszarze jest *konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu*. Założono, że w wyniku realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć osiągnięte zostaną następujące rezultaty:

- ✓ dynamizacja procesów gospodarczych,
- ✓ rozwój współpracy sieciowej – w tym w zakresie innowacyjności,
- ✓ wzrost atrakcyjności inwestycyjnej,
- ✓ wzrost jakości życia,
- ✓ wzrost kooperacji krajowej i międzynarodowej.

Położenie w samym sercu „Tygrysa” stanowi ważny atut obszaru funkcjonalnego, który może zostać wykorzystany przez partnerów OIOF w ubieganiu się o środki na realizację inwestycji związanych z dynamizacją procesów gospodarczych, a także w procesie pozyskiwania inwestorów.

Nieco mniejsze znaczenie dla obszaru funkcjonalnego jako całości ma **OSI – Nowoczesna wieś**, w zasięgu której znalazły się cztery gminy OIOF: Miasto Ława, Gmina Ława, Gmina Miłomłyn oraz Gmina Morąg. Interwencja na tym terenie ma na celu podniesienie konkurencyjności obszarów oferujących najlepsze warunki dla produkcji żywności wysokiej jakości oraz wzrost produktywności produkcji rolniczej.

Miasta: Ostróda, Ława oraz Morąg zostały ponadto zaliczone do **OSI – Obszarów wymagających restrukturyzacji i rewitalizacji**. Należą tu gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich liczące powyżej 5 000 mieszkańców. Interwencja skierowana na ten obszar ma na celu:

- ✓ wzrost kapitału społecznego,
- ✓ podniesienie jakości edukacji,
- ✓ wzrost przedsiębiorczości,
- ✓ rewitalizację miast,
- ✓ wzrost jakości życia,
- ✓ wzrost współpracy międzygminnej,
- ✓ poprawę połączeń komunikacyjnych z otoczeniem (rynki pracy),
- ✓ specjalizację miast i miasteczek,
- ✓ podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenu.

Polska może także korzystać ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (tzw. fundusze EOG i fundusze norweskie) będących formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię szesnastu krajom członkowskim UE. łączna kwota drugiej edycji funduszy, obejmującej lata 2009-2014, wyniosła 1,8 mld euro, z czego Polska otrzymała blisko $\frac{1}{3}$.

Pomimo szeregu korzyści płynących z przynależności do UE i EOG, nie należy bagatelizować zobowiązań i ograniczeń, które niejednokrotnie wywierają ogromny wpływ na krajową gospodarkę. Przykładem mogą być nakładane przez Unię limity produkcji różnego rodzaju dóbr, za przekroczenie których grożą sankcje finansowe.

Przynależność do organizacji międzynarodowych

Oprócz Unii Europejskiej, Polska jest członkiem innych organizacji międzynarodowych, jak ONZ czy NATO. Rodzi to liczne korzyści, ale również pociąga za sobą pewne zobowiązania. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych wiąże się przede wszystkim z poprawą bezpieczeństwa i większą stabilnością na arenie międzynarodowej.

Stan finansów publicznych

Najistotniejszym elementem charakteryzującym stan sektora finansów publicznych jest wielkość państwowego długu publicznego oraz jego procentowa relacja do PKB. Na koniec IV kwartału 2014 roku wyniósł on niemal 827,0 mld zł³, co oznaczało jego wzrost o 3,1% w tym kwartale. Stanowił on 47,8% polskiego PKB. Deficyt sektora finansów publicznych w relacji do PKB w ubiegłym roku sięgnął 3,2%.

Niepokojący jest fakt ciągłego wzrostu długu publicznego. Przekraczanie kolejnych progów ostrożnościowych oznaczać będzie bowiem konieczność prowadzenia coraz bardziej restrykcyjnej polityki finansowej państwa. Sprowadza się to do ograniczania wydatków budżetowych. Może to dotknąć także subwencji i dotacji kierowanych z budżetu państwa do budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Regulacje prawne

Ostatnim elementem otoczenia politycznego mającym istotne znaczenie dla rozwoju OIOF są różnego rodzaju regulacje prawne. Dotyczą one w szczególności zagadnień związanych z przeprowadzaniem procedury udzielania zamówień publicznych. Należy zauważyć, że zmiany wprowadzane w ustawie w ostatnich latach z założenia miały usprawnić proces udzielania zamówień publicznych. Niemniej jednak pewnym mankamentem w tym zakresie są często zmieniające się przepisy i niejednoznaczność interpretacji wielu z nich.

Otoczenie ekonomiczne

Otoczenie ekonomiczne Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego obejmuje aktualną sytuację gospodarczą kraju, która determinowana jest przez szereg czynników, takich jak:

- ✓ poziom rozwoju gospodarczego,
- ✓ sytuacja na rynku pracy,
- ✓ poziom inflacji,
- ✓ system podatkowy,
- ✓ stopy procentowe,
- ✓ kurs walutowy.

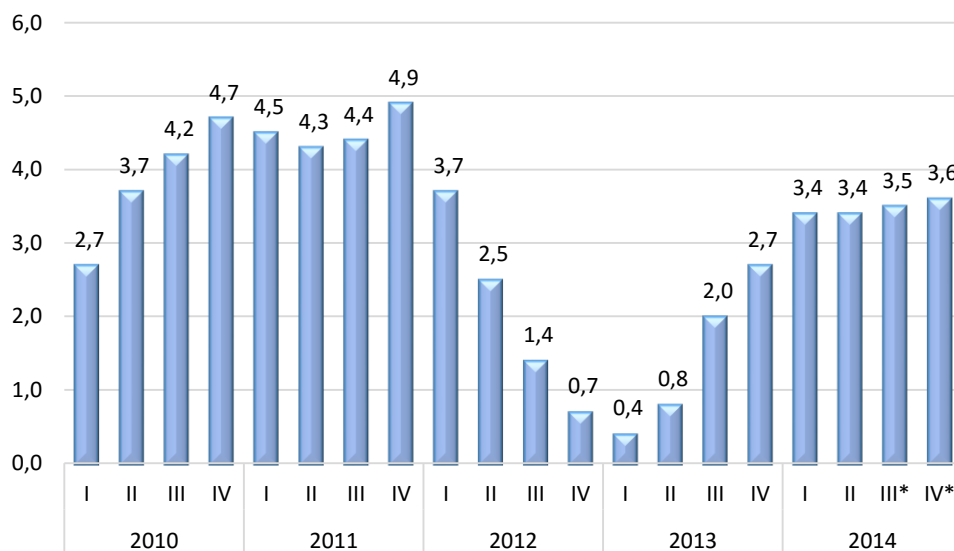
---

³ Uwzględniając umorzenie obligacji przejętych przez ZUS z OFE na mocy ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1717).

Rozwój gospodarczy

Jednym z mierników poziomu rozwoju gospodarczego kraju jest tempo wzrostu PKB, które według szacunków GUS w 2014 roku w stosunku do roku wcześniejszego wyniosło 3,4%.

Wykres 1. Kwartalne tempo wzrostu PKB Polski w latach 2010-2014 (w %)

* Prognoza Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

Źródło: IBnGR

Obserwowany od początku 2012 roku spadek tempa wzrostu PKB został zatrzymany w drugim kwartale roku 2013. Wciąż jednak jego poziom nie osiągnął wartości obserwowanych w roku 2011, choć prognozy wydają się być obiecujące. Według prognoz Instytutu tempo wzrostu PKB w 2015 roku wyniesie 3,4%, co oznacza, że będzie ono takie jak rok wcześniej.

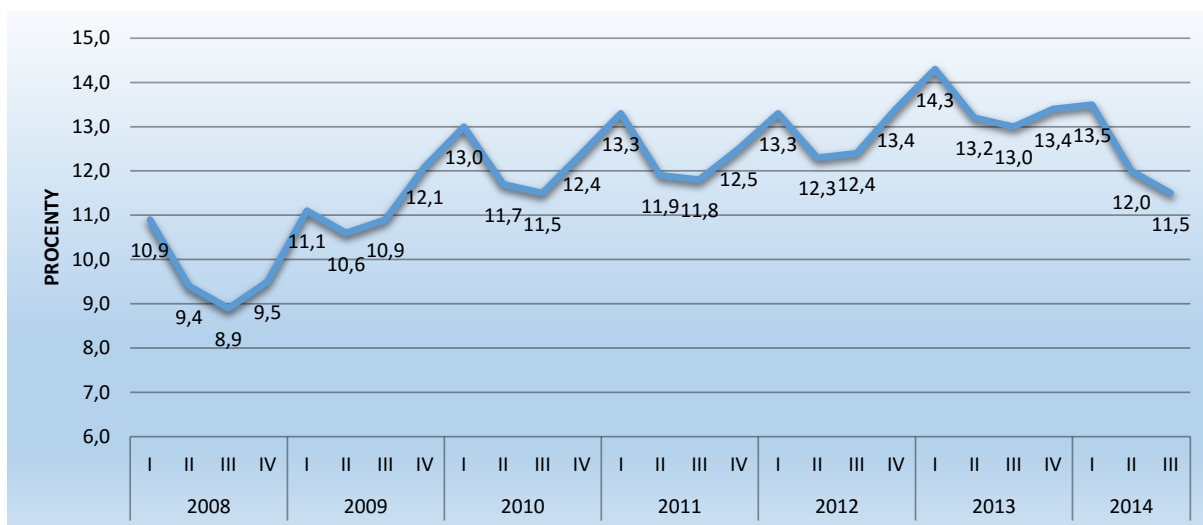
Poprawiająca się sytuacja gospodarcza kraju rodzi również szansę na przyspieszenie rozwoju mniejszych jednostek, np. gminy.

Rynek pracy

Najpopularniejszym miernikiem wykorzystywanym do charakterystyki sytuacji na rynku pracy jest stopa bezrobocia⁴. Kształtowanie się poziomu tego miernika w latach 2008-2014 przedstawiono na poniższym wykresie.

⁴ Stopa bezrobocia oznacza udział osób bezrobotnych w grupie aktywnych zawodowo.

Wykres 2. Stopa bezrobocia w Polsce w ujęciu kwartalnym w latach 2008-2014

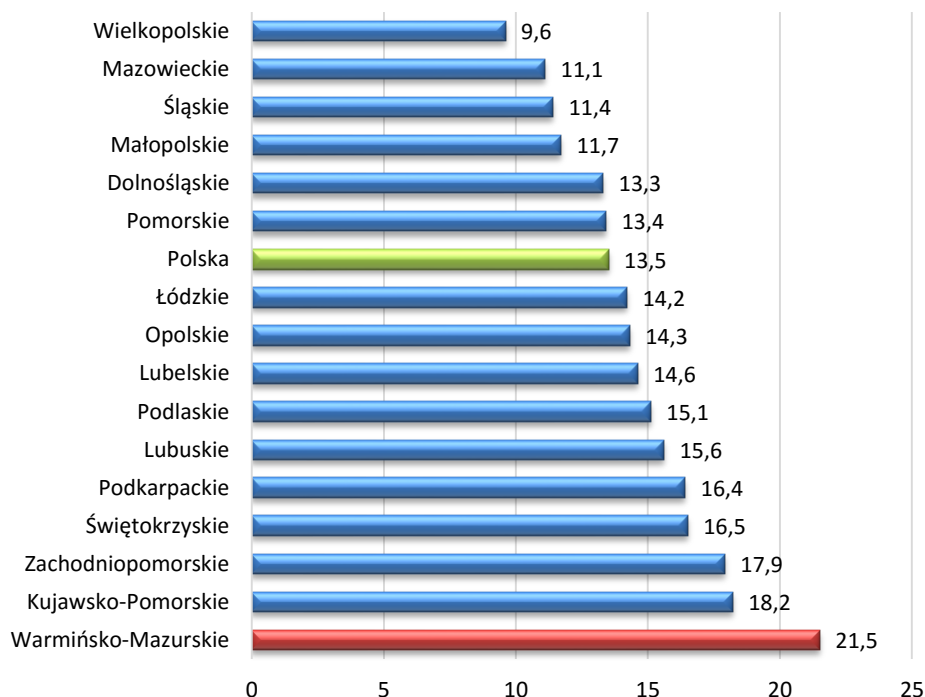
*Dane na koniec każdego kwartału.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-w-latach-1990-2014,4,1.html> (dostęp: 09.12.2014)

Według danych GUS stopa bezrobocia na koniec 2013 roku wyniosła 13,4% wobec 9,5% w roku 2008, co oznacza istotne pogorszenie się sytuacji na przestrzeni zaledwie 5 lat. Należy jednak zwrócić uwagę, że udział bezrobotnych wśród aktywnych zawodowo na koniec drugiego i trzeciego kwartału 2014 roku był niższy niż w analogicznych okresach roku wcześniejszego. Może to być zwiastunem poprawy sytuacji na krajowym rynku pracy.

Na poniższym wykresie zaprezentowano porównanie stopy bezrobocia w poszczególnych województwach oraz w całym kraju.

Wykres 3. Stopa bezrobocia w Polsce według województw (stan na koniec I kwartału 2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza rozkładu bezrobocia w ujęciu przestrzennym wyraźnie wskazuje, że najgorsza sytuacja widoczna jest w województwie warmińsko-mazurskim, co bezpośrednio przekłada się także na problemy w tym zakresie Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Niesie to za sobą dalsze konsekwencje w postaci migracji ludności do regionów charakteryzujących się lepszą sytuacją na rynku pracy, a nawet poza granice kraju.

Inflacja

Według danych GUS stopa inflacji na koniec 2013 roku wyniosła 0,9%, co oznacza, że ceny dóbr i usług konsumpcyjnych wzrosły w porównaniu z rokiem wcześniejszym zaledwie o 0,9%. Jest to znacznie poniżej celu inflacyjnego określonego na poziomie $2,5\% \pm 1$ p.p. W ostatnich miesiącach roku 2014 zaobserwowano nawet spadek cen, czyli tzw. deflację. Na koniec października 2014 roku ceny były niższe o 0,6% niż w analogicznym okresie roku wcześniejszego. Taka sytuacja może stać się korelatem stagnacji gospodarczej.

Otoczenie społeczne

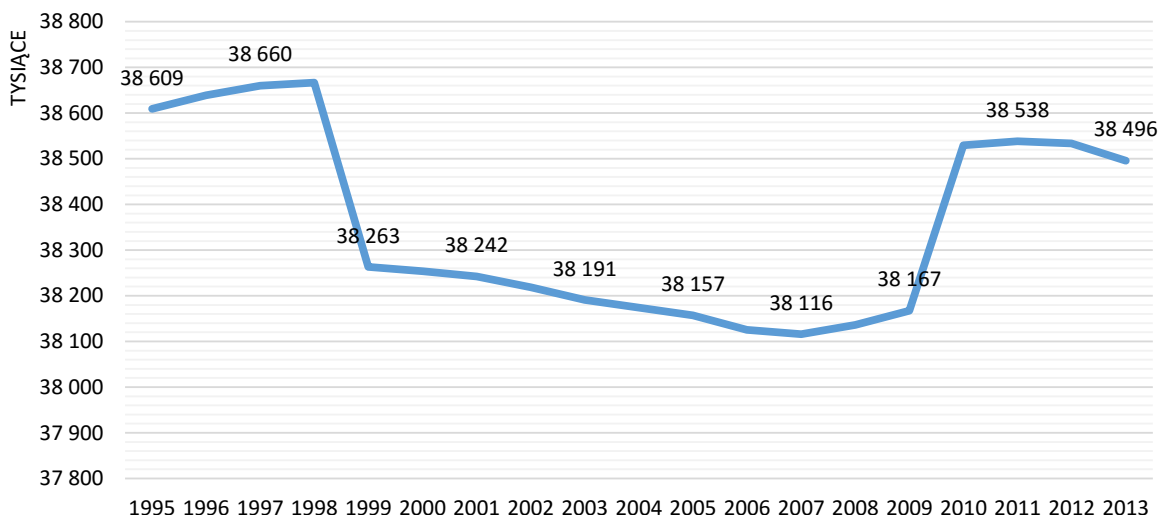
Otoczenie społeczne determinowane jest przez szereg czynników. Do najważniejszych należą:

- ✓ sytuacja demograficzna,
- ✓ wykształcenie ludności,
- ✓ dochody ludności.

Demografia

Liczba ludności w Polsce sięga około 38,5 mln⁵. Jest to nieco więcej niż kilka lat temu. Dla porównania w 2009 roku nasz kraj zamieszkiwało około 38,17 mln osób.

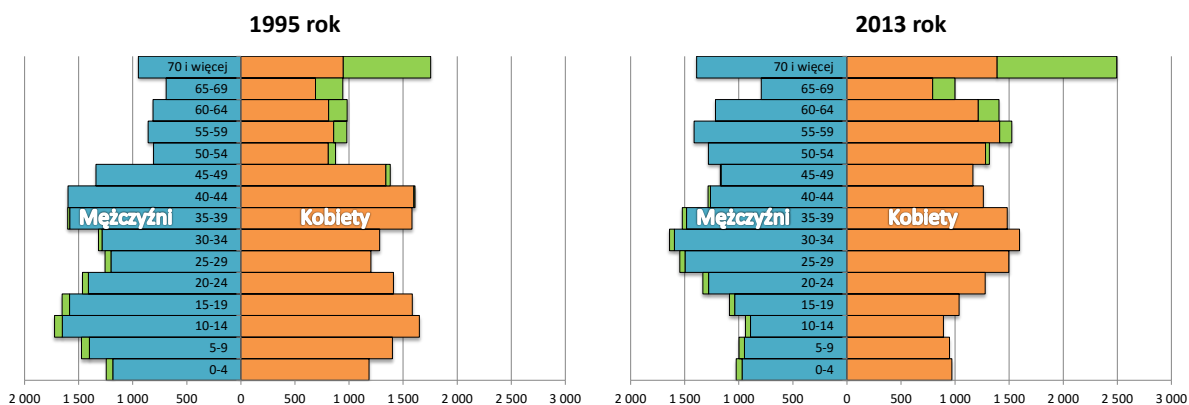
Wykres 4. Liczba ludności w Polsce w latach 1995-2013 (tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W sferze demograficznej Polska boryka się jednak z istotnym problemem starzenia się społeczeństwa, co zobrazowane zostało na poniższych piramidach wieku i płci.

Wykres 5. Struktura ludności w Polsce według wieku i płci (w tys. osób) w roku 1995 i 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spadająca liczba osób w najmłodszych grupach wiekowych w połączeniu ze wzrostem liczby najstarszych mieszkańców i wydłużaniem przeciętnego trwania życia wpływa na postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Może to stanowić poważne zagrożenie dla wypłacalności systemu emerytalnego w przyszłości. Co więcej, prognozy demograficzne nie napawają optymizmem. Demografowie alarmują, że jeżeli nie zwiększy się dzietność Polek sytuacja ta będzie się pogarszać.

Sytuacja demograficzna Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego odzwierciedla omówione powyżej niekorzystne zjawiska obserwowane w skali całego kraju.

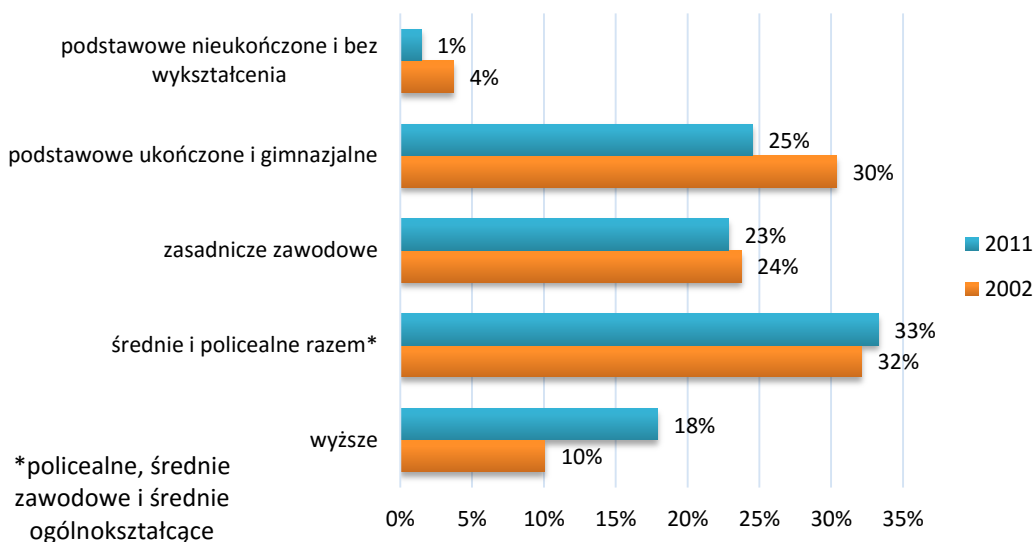
⁵ Stan na 31 XII 2013.

Wykształcenie ludności

Strukturę ludności według poziomu wykształcenia w 2002 i 2011 roku przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 6. Struktura ludności według poziomu wykształcenia w 2002 oraz 2011 roku

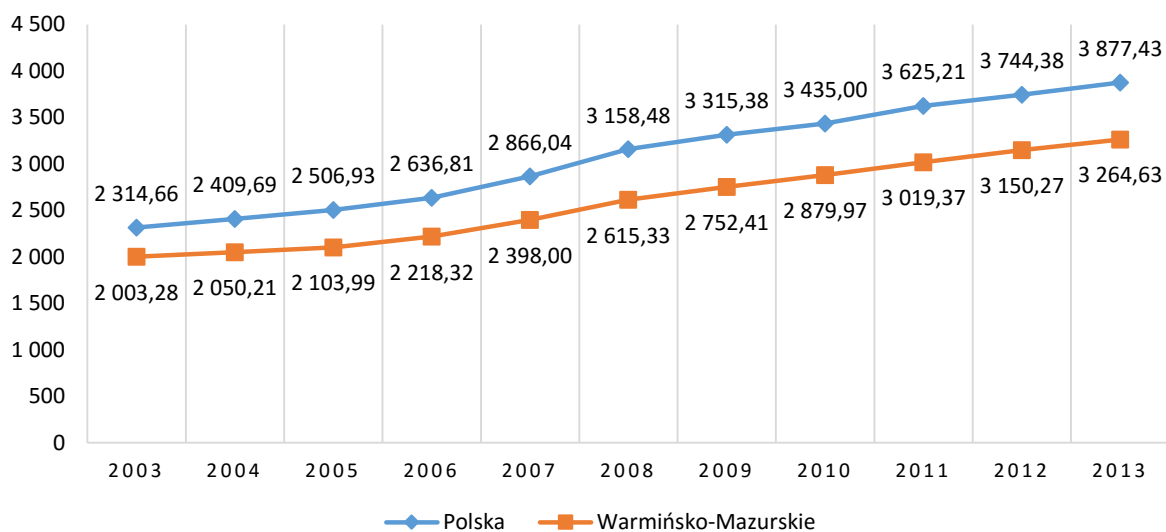
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (Wyniki NSP 2002 oraz NSP 2011)

Poziom wykształcenia ludności w Polsce na przestrzeni ostatnich lat uległ poprawie. Zwiększył się odsetek osób z wykształceniem wyższym, zaś udział osób bez wykształcenia lub z wykształceniem podstawowym nieukończonym spadł z 4% w 2002 roku do 1% w roku 2011. Należy jednak mieć na uwadze, że poziom posiadanego wykształcenia nie zawsze jest równoznaczny z jego jakością.

Dochody ludności

Przeciętne wynagrodzenie ludności w Polsce w 2013 roku wyniosło niespełna 3,88 tys. zł i było o 3,5% wyższe niż w roku wcześniejszym. Średnie wynagrodzenie mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego stanowiło około 84% średniej krajowej.

Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ludności w Polsce i w woj. warmińsko-mazurskim w latach 2003-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w latach 2003-2013 zarówno w skali kraju, jak i regionu systematycznie rósł. Oznaczać to może poprawiającą się z roku na rok sytuację ekonomiczną społeczeństwa. Należy również zwrócić uwagę, że przez cały analizowany okres średnie wynagrodzenie mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego było niższe niż średnia krajowa o około 15%. Świadczy to o przeciętnie gorszej sytuacji na rynku pracy pod względem wynagrodzeń w tym regionie. Wynika to w pewnej mierze z faktu najwyższego poziomu bezrobocia w porównaniu z innymi województwami, przez co ludzie są gotowi pracować za mniejsze wynagrodzenie niż ma to miejsce w bogatszych częściach Polski.

Otoczenie technologiczne

Na otoczenie technologiczne OIOF składa się z jednej strony dostępna i projektowana infrastruktura techniczna, z drugiej – poziom innowacyjności.

Infrastruktura techniczna

Bez wątplenia jednym z najistotniejszych elementów krajowej infrastruktury technicznej jest infrastruktura drogowa, wśród której kluczowe znaczenie mają drogi ekspresowe i autostrady, bowiem to drogi tych klas decydują o poziomie rozwoju kraju w tym względzie i o ogólnej dostępności komunikacyjnej. Obecnie⁶ oddanych do użytku jest 1 565,6 km autostrad i 1 586,8 km dróg ekspresowych. Zatem łącznie jest w Polsce 3 149,5 km tras szybkiego ruchu⁷. Realizowane są ponadto dalsze inwestycje polegające na budowie dróg ekspresowych i autostrad w Polsce.

Z punktu widzenia obszaru funkcjonalnego i jego zewnętrznej dostępności komunikacyjnej kluczowe znaczenie mają drogi krajowe nr 7, 15 oraz 16. Do ważnych dla OIOF inwestycji realizowanych przez

⁶ Stan na 29 listopada 2014 r.

⁷ http://pl.wikipedia.org/wiki/Autostrady_i_drogi_expresowe_w_Polsce (data dostępu: 10.12.2014).

Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad należy budowa drogi krajowej S7 Elbląg-Olsztynek na odcinkach:

- ✓ Miłomłyn - Ostróda Północ,
- ✓ Ostróda Północ - Ostróda Południe wraz z obwodnicą Ostródy w ciągu DK 16,
- ✓ Ostróda Południe – Olsztynek.

Równie istotna jest posiadana infrastruktura kolejowa. Jedna z linii kolejowych łączy ze sobą dwa największe ośrodki obszaru funkcjonalnego, tj. Ostródę i Ławę. Niemałe znaczenie ma również linia wiodąca przez stację w Morągu. Umożliwiają one realizację połączeń kolejowych między OIOF a m.in. Olsztynem, Elblągiem czy Warszawą. Dodatkowo w Ławie będą się zatrzymywać składy Pendolino, co wpłynie na poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru funkcjonalnego. W najbliższych latach nie są planowane inwestycje kolejowe na terenie OIOF.

Innowacyjność

Obecnie polska gospodarka na tle europejskim uznawana jest za mało innowacyjną. Teza ta znajduje potwierdzenie w różnych zestawieniach międzynarodowych. W raporcie Komisji Europejskiej *Innovation Union Scoreboard 2013* wśród państw członkowskich UE Polska zajęła miejsce czwarte od końca i została tym samym zaliczona do grona najmniej innowacyjnych gospodarek⁸. Przekłada się to wprost na niski poziom konkurencyjności gospodarki krajowej, a w konsekwencji przyczynia się do ograniczenia możliwości rozwoju gospodarczego. Ta niekorzystna sytuacja odzwierciedla się także w problemach obserwowanych w OIOF.

---

⁸ *Innovation Union Scoreboard 2013*, European Commission, s. 5 [za:] J. Gmurczyk, *Innowacyjność polskiej gospodarki. Stan obecny i rekomendacje.*, Instytut Obywatelski, s. 25, <http://www.institutobywatelski.pl/> (data dostępu: 10.12.2014).

Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi wyższych szczebli

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Trzecia fala nowoczesności. Polska 2030” (DSRK)

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) jest dokumentem zorientowanym bardziej na model rozwoju oraz na wskazywanie wyzwań z ich możliwymi następstwami. Przyjęty model rozwoju opiera się o zasadę solidarności pokoleniowej, terytorialnej oraz innowacyjnej (solidarność zasady wyrównywania szans i konkurencyjności w celu innowacyjności). DSRK bezpośrednio odnosi się do procesów regionalnych i formułuje ogólne interpretacje pojęć kluczowych dla polityki rozwoju regionalnego – co jest istotne m.in. dla Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego. Czytamy w niej:

DSRK jednoznacznie opowiada się za funkcjonalnym, nie zaś za wyrównawczym, ujęciem spójności, w tym także spójności terytorialnej. Charakterystyczną cechą DSRK przyjętej w 2013 roku jest to, że nie rezygnując ze wspierania ośrodków metropolitalnych, kładzie znacznie większy niż dotąd nacisk na rozwój mniejszych ośrodków miejskich.

Wyznaczone w DSRK podejście znalazło odzwierciedlenie w pozostałych dokumentach strategicznych na poziomie krajowym i na niższych szczeblach. Realizacja Strategii Rozwoju Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego, uwzględniającej zapisy strategii wyższego szczebla, będzie wspierać realizację celów DSRK.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Celem strategicznym Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

KPZK 2030 kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje ona o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Koncepcja formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego.

Zgodnie z dokumentem, rdzeniem krajowego systemu gospodarczego i ważnym elementem systemu europejskiego stanie się współzależny otwarty układ obszarów funkcjonalnych najważniejszych polskich miast, zintegrowanych w przestrzeni krajowej i międzynarodowej. Jednocześnie na rozwoju największych miast skorzystają mniejsze ośrodki i obszary wiejskie. Oznacza to, że podstawową cechą Polski 2030 r. będzie spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna. Do jej poprawy przyczyni się rozbudowa infrastruktury transportowej (autostrad, dróg ekspresowych i kolei) oraz telekomunikacyjnej (przede wszystkim Internetu szerokopasmowego), a także zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.

Cele KPZP obejmują:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności;

- poprawę spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- poprawę dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Utworzenie Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego, stanowiącego zgodnie z terminologią przyjętą przez KZPZ 2030 obszar funkcjonalny, wpisuje się w idee zawarte w przywoływanym dokumencie strategicznym i jest w pełni zgodne z jego zapisami.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie” (KSRR) stanowi kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.

Treść KSRR jest po części zbieżna ze stwierdzeniami DSRK w zakresie funkcjonalnego ujęcia spójności. Strategia zawiera elementy nowego paradygmatu polityki regionalnej, obejmującej zwłaszcza:

- przejście od polityki regionalnej, stanowiącej przede wszystkim kanał redystrybucji środków, do polityki ukierunkowanej na wykorzystanie potencjałów endogenicznych terytoriów;
- odejście od podziału na polityki inter- i intraregionalną na rzecz jednej, wspólnej polityki, określającej w odniesieniu do terytorium cele dla wszystkich podmiotów publicznych;
- odejście od modelu krótkoterminowych, odgórnie dystrybuowanych dotacji „dla najmniej uprzywilejowanych obszarów” do modelu wieloletnich, zdecentralizowanych polityk rozwojowych, ukierunkowanych na wspieranie wszystkich regionów;
- wielosektorowe podejście do działań rozwojowych ukierunkowane terytorialnie;
- odejście od rozproszonej interwencji do bardziej selektywnych (skoncentrowanych) inwestycji;
- zwiększenie roli szczebla regionalnego w uruchamianiu procesów rozwojowych w systemie wieloszczeblowego zarządzania polityką regionalną;
- zróżnicowane podejście do różnych typów terytoriów (rozumianych funkcjonalnie obszarów problemowych i ośrodków wzrostu).

Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski w wymiarze terytorialnym, zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej oraz zarys mechanizmu koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty.

Celem strategicznym polityki regionalnej jest: ***Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.***

Cele polityki regionalnej do 2020 roku są następujące:

- 1) wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („**konkurencyjność**”);
- 2) budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („**spójność**”);
- 3) tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („**sprawność**”).

Realizacja celów Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego przyczyni się do realizacji celów polityki regionalnej określonych w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, Obszary Wiejskie”. Działania przewidziane w Strategii Rozwoju OIOF, związane w szczególności z poprawą dostępności i spójności komunikacyjnej, poprawą stanu środowiska naturalnego, ochroną dziedzictwa kulturowego, nowoczesną nauką i kształceniem, inwestycjami i przedsiębiorczością, przybliżą Polskę północno-wschodnią do osiągnięcia ww. konkurencyjności, spójności i sprawności.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020. Aktualizacja

Obowiązująca „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020” (aktualizacja z 2013 roku) uwzględnia zapisy szeregu nowych unijnych i krajowych dokumentów o charakterze strategicznym, przesądających o kierunkach działań rozwojowych w perspektywie do 2020, a nawet 2030 roku, stanowiących w znacznej mierze odpowiedź na zmieniające się uwarunkowania rozwojowe, w tym znaczące spowolnienie gospodarcze, które dotknęło Europę. Co więcej, zaktualizowana Strategia wypełnia lukę pomiędzy uniwersalną, horyzontalną polityką wobec wszystkich polskich regionów sformułowaną w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020” a polityką rozwoju poszczególnych regionów w Polsce Wschodniej, wyrażoną w strategiach rozwoju województw, a więc m.in. w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”.

Strategia dotyczy makroregionu Polski Wschodniej, który ze względu na specyfikę sytuacji społeczno-gospodarczej jest obszarem szczególnego zainteresowania polityki regionalnej wymagającym podejmowania dodatkowych działań, umożliwiających nadrobienie zapóźnień i zdynamizowanie rozwoju, a tym samym zwiększenie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej całego kraju.

Cel główny Strategii – „Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej” – ma być osiągnięty dzięki działaniom pogrupowanym w trzy strategiczne obszary:

- 1) innowacyjność,
- 2) zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego,
- 3) infrastruktura transportowa i elektroenergetyczna

oraz siedem kierunków działań.

Z racji położenia obszaru funkcjonalnego na północnym krańcu makroregionu, wszelkie działania strategiczne podejmowane przez OIOF na poziomie subregionalnym będą korzystnie oddziaływać na skuteczność działań podejmowanych w ramach Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski

Wschodniej i przyczyniać się do osiągnięcia zdefiniowanych w niej celów. Powiązania ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej widoczne są we wszystkich celach Strategii Rozwoju OIOF.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Strategia od 2005 r. opiera się na koncepcji trzech płaszczyzn rozwoju, obejmujących: ludzi, gospodarkę i relacje między człowiekiem a gospodarką. Zostały one osadzone w środowisku przyrodniczym, ponieważ to w nim odbywają się wszelkie działania człowieka. Na tej podstawie wyróżniono trzy priorytety strategiczne:

1. Konkurencyjna gospodarka;
2. Otwarte społeczeństwo;
3. Nowoczesne sieci.

Cel główny Strategii województwa brzmi: „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy”. Jego osiągnięciu służyć będą 4 sformułowane cele strategiczne:

- wzrost konkurencyjności gospodarki,
- wzrost aktywności społecznej,
- wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych,
- nowoczesna infrastruktura rozwoju.

Szczególnym sposobem osiągnięcia zapisów Strategii jest wyznaczenie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), co pozwoli skoncentrować interwencję na ściśle określonych zagadnieniach.

W toku prac nad Strategią wyróżniono 9 Obszarów Strategicznej Interwencji:

1. Tygrys warmińsko-mazurski;
2. Aglomeracja Olsztyna;
3. Ośrodki subregionalne;
4. Nowoczesna wieś;
5. Obszary peryferyzacji społeczno-gospodarczej;
6. Obszary o słabym dostępie do usług publicznych;
7. Obszary przygraniczne;
8. Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji;
9. Obszary o ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej.

Gminy OIOF należą do 3 obszarów z powyższej grupy, tj. 1. Tygrys warmińsko-mazurski, 4. Nowoczesna wieś oraz 8. Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji. Cele zapisane w niniejszej Strategii Rozwoju OIOF przyczynią się do realizacji nadrzędnych dokumentów strategicznych na poziomie krajowym i makroregionalnym, w szczególności Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, z którą Strategia Rozwoju OIOF zachowuje pełną zgodność.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (RPO WiM 2014-2020)

Regionalny Program Operacyjny jest głównym dokumentem służącym realizacji zapisów Strategii rozwoju województwa. Osiągnięciu celów RPO WiM 2014-2020 służyć będzie 12 poniższych osi priorytetowych:

1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur;
2. Kadry dla gospodarki;
3. Cyfrowy region;
4. Efektywność energetyczna;
5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów;
6. Kultura i dziedzictwo;
7. Infrastruktura transportowa;
8. Obszary wymagające rewitalizacji;
9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych;
10. Regionalny rynek pracy;
11. Włączenie społeczne;
12. Pomoc techniczna.

RPO WiM 2014-2020 wciela w życie nowe spojrzenie na kwestię rozwoju regionalnego poprzez tzw. podejście zintegrowane, szczególnie odnoszące się do obszarów strategicznych z punktu widzenia rozwoju regionu, wskazanych w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego.

Powstanie Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego i działania planowane w ramach niniejszej Strategii Rozwoju OIOF są całkowicie zgodne z zapisami RPO WiM 2014-2020 i w pełni wpisują się w stosowane w Regionalnym Programie Operacyjnym nowe podejście do rozwoju terytorialnego.

Wizja i misja rozwoju OIOF

A. Wizja rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego

Wizja Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego jest projekcją oczekiwań, jakie stawiane są wobec obszaru w perspektywie wieloletniej. Przedstawia ona stan idealny, do osiągnięcia którego partnerzy będą dążyć wykorzystując możliwości wynikające z zawiązanego porozumienia o współpracy.

Wizja rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego brzmi:

Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny stanowi teren wysokiej jakości życia i gospodarowania, o bogatej ofercie turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, przyciągający turystów i inwestorów.

Jako obszar o strategicznym komunikacyjnie położeniu, bogatych tradycjach i wielkiej atrakcyjności dla gości,

jest to subregion ważny i doceniany w polityce rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

To teren stałego i konsekwentnego wzrostu opartego o aktywność, kreatywność i mobilność mieszkańców oraz o atrakcyjność położenia, zasobów przyrodniczych i kulturowych.

B. Misja rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego

Misja rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowi nadrzędny cel, do którego dążą partnerzy porozumienia podczas planowania działań rozwojowych. Jego osiągnięcie umożliwi

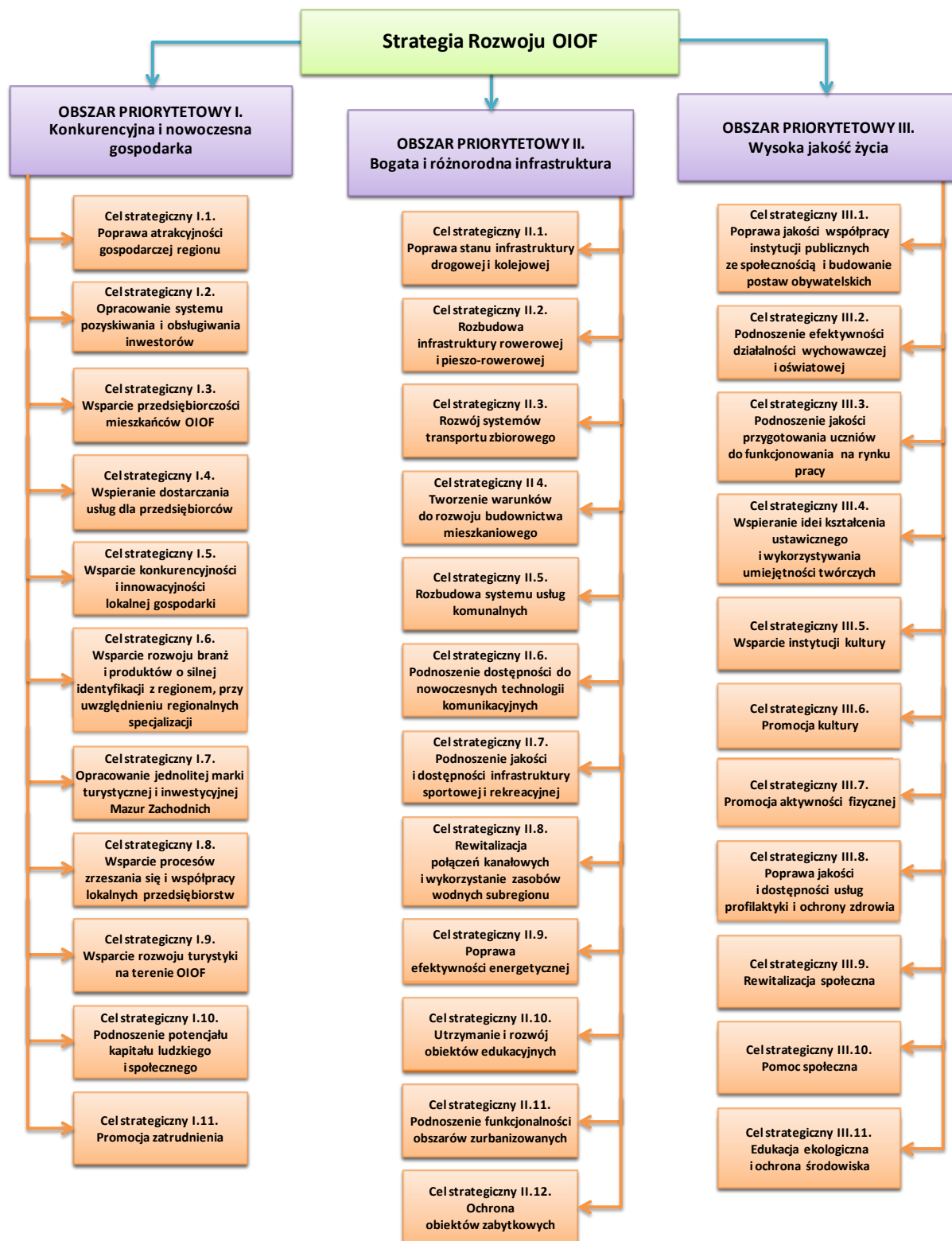
konsekwentne dążenie do osiągnięcia wyznaczonych w dalszej części Strategii celów strategicznych i operacyjnych.

***Misją Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego jest
zintegrowanie potencjału rozwojowego wspólnot samorządowych,
wchodzących w jego skład,***

***służące usprawnieniu procesów budowania zrównoważonego
rozwoju poprzez:***

- ***pobudzanie przedsiębiorczości,***
- ***poprawę warunków inwestowania,***
- ***wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców,***
- ***pobudzenie ruchu turystycznego i podnoszenie standardu życia.***

Rysunek 3. Obszary priorytetowe i cele strategiczne

Źródło: Opracowanie własne

Cele i zadania strategiczne

OBSZAR PRIORYTETOWY I. Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka

Cel strategiczny I.1. Poprawa atrakcyjności gospodarczej regionu

I.1.1. Rozwój elementów infrastruktury regionu o kluczowym znaczeniu dla atrakcyjności gospodarczej

W budowaniu konkurencyjności regionu ogromnie ważna jest obecność w otoczeniu obiektów, inicjatyw i przedsięwzięć, które skupiają wokół siebie znaczące zaangażowanie ludzi i kapitału. Takie kluczowe elementy wyznaczają bardzo często kierunek działania lokalnych społeczności w obszarze zawodowym i kulturowym, podnoszą motywację i pozwalają na identyfikowanie się z nimi tych, którzy w ich otoczeniu żyją i pracują.

O atrakcyjności gospodarczej regionu decyduje w znaczącym stopniu jego dostępność komunikacyjna i położenie w sąsiedztwie istotnych szlaków transportowych. OIOF posiada w tym względzie istotny potencjał, leży bowiem na przecięciu istotnych dróg, ma także dostęp do infrastruktury kolejowej. Specyfiką na skalę ogólnopolską jest również dostęp do sieci kanałowej, w tym do Kanału Elbląskiego, najbardziej atrakcyjnego pod względem turystycznym kanału w Polsce.

Jakość strategicznej infrastruktury drogowej, kolejowej i kanałowej poprawia się, w wielu jednak punktach wciąż jest niewystarczająca. Jako że samorządy OIOF nie są jej właścicielami, nie mogą podejmować bezpośrednich działań dla poprawy jej standardu. Kontynuacja rozbudowy trasy E7, dróg krajowych nr 15 i 16, modernizacja infrastruktury Kanału Elbląskiego czy modernizacja traktów kolejowych to zadania konkurujące z innymi inicjatywami rządu czy samorządu województwa. Konieczny jest zatem lobbing partnerów tworzących OIOF za realizacją tego typu inwestycji.

Dużego znaczenia dla subregionu nabiera lokalizacja na jego obszarze Centrum Targowo Konferencyjnego Warmii i Mazur „Arena Ostróda”, wokół którego zaczynają skupiać się najważniejsze imprezy targowe w województwie. Rozwojowi tej dziedziny sprzyjają także podjęte w ostatnich latach inwestycje prywatne w obszarze hotelowym. Ten kierunek rozwoju będzie nabierał coraz większego znaczenia dla subregionu, wymaga zatem, aby kluczowe działania w tym względzie również uzyskały wsparcie.

Celami do realizacji dla wspólnot samorządowych obszaru powinno być zabieganie o odpowiedni poziom akceptacji dla przedsięwzięć, które służą poprawie atrakcyjności subregionu. Działania poszczególnych samorządów, a przede wszystkim skoordynowane działania całego partnerstwa powinny dążyć do zapewnienia poparcia kluczowym inicjatywom ze strony mieszkańców, organizacji pozarządowych, mediów, polityków i działaczy samorządowych.

I.1.2. Opracowanie dokumentacji dla rozwoju terenów inwestycyjnych

Aspektem niezmiernie istotnym z punktu widzenia inwestorów jest odpowiednie przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem przeznaczenia w lokalnych dokumentach planistycznych.

Niekiedy niewłaściwe przeznaczenie terenu będącego obiektem zainteresowania inwestora staje się dla niego barierą i powodem rezygnacji z danej lokalizacji.

Odpowiednio wczesne wpisanie właściwego przeznaczenia terenu w studium uwarunkowań oraz MPZP pozwoli uniknąć zagrożenia odpływu przedsiębiorców z tego powodu, a jednocześnie zapewni przemyślaną i spójną politykę przestrzenną, bez nagłego zaskakiwania mieszkańców np. tworzeniem stref przemysłowych w bliskim sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod mieszkalnictwo.

Z tego względu wskazane jest, aby partnerzy OIOF dokonywali regularnych przeglądów dokumentów planistycznych obowiązujących na ich obszarze i ich regularnej aktualizacji z uwzględnieniem obecnych i przyszłych potrzeb inwestycyjnych. Wskazany jest również profesjonalny audyt terenów i obiektów inwestycyjnych.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.1:

	<p><i>Utworzenie zestawu procedur służących informowaniu i wypracowywaniu wspólnego stanowiska partnerów OIOF w odniesieniu do zewnętrznych przedsięwzięć o kluczowym znaczeniu dla subregionu</i></p>
	<p><i>Gromadzenie informacji o planach rządu i samorządu województwa w zakresie rozbudowy infrastruktury regionu</i></p>
	<p><i>Prowadzenie akcji informujących społeczeństwo o znaczeniu kluczowych przedsięwzięć strategicznych dla regionu</i></p>
	<p><i>Uzgadnianie stanowisk Partnerów w prowadzonych przez instytucje publiczne krajowe, wojewódzkie i powiatowe konsultacjach dokumentów i programów</i></p>
	<p><i>Prowadzenie działań lobbingsowych na rzecz realizacji istotnych dla subregionu inwestycji rządu i samorządu województwa</i></p>
	<p><i>Opracowanie lub zmiana Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dla terenów o przeznaczeniu inwestycyjnym</i></p>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.1:

	<p><i>Liczba konsultacji społecznych dokumentów bądź programów krajowych, wojewódzkich lub powiatowych, dla których Partnerzy dokonali ustalenia stanowisk</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba wiadomości na temat kluczowych dla regionu przedsięwzięć udostępnionych za pośrednictwem środków komunikacji wykorzystywanych przez Partnerów</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba przyjętych koncepcji zagospodarowania terenów o przeznaczeniu inwestycyjnym</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba MPZP uchwalonych/zmienionych dla terenów o przeznaczeniu inwestycyjnym</i></p>	<p>szt.</p>

Cel strategiczny I.2. Opracowanie systemu pozyskiwania i obsługi inwestorów

I.2.1. Inwentaryzacja publicznych i prywatnych terenów inwestycyjnych gmin OIOF

Pozyskiwanie inwestycji jest zadaniem niezwykle skomplikowanym i wymaga uwagi i profesjonalizmu. Dbłość o to, by potencjalny inwestor zainteresował się możliwością lokowania swojego przedsięwzięcia na danym obszarze, powinna wyrażać się w szczególności w uprzednim starannym przygotowaniu się do opisu przedmiotu oferty dla tego inwestora. Takie przygotowanie staje się możliwe jedynie wówczas, gdy posiadamy pełną i aktualną wiedzę.

Partnerzy OIOF podejmą działania służące zgromadzeniu pełnych informacji o terenach oferowanych inwestorom przez właścicieli z sektora publicznego (władze samorządowe, Skarb Państwa, wojsko, lasy państwowe, koleje, itd.) i prywatnego (osoby fizyczne i prawne, kościoły i związki wyznaniowe). Dane o terenach zostaną zapisane według jednolitego wzorca Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, ze szczegółowym opisem charakterystyki działek (m.in. kształt, parametry istniejącego/dostępnego uzbrojenia, forma zbycia, przeznaczenie w lokalnych dokumentach planistycznych, ustanowione służebności, ograniczenia w lokowaniu inwestycji, dane kontaktowe właściciela).

Działania takie posłużą stworzeniu wspólnej bazy terenów inwestycyjnych, co umożliwi lepsze dopasowanie ofert do wymagań podmiotów zainteresowanych realizacją inwestycji na terenie OIOF (np. zaoferowanie kilku sąsiadujących działek należących do różnych właścicieli). Umożliwi również umieszczenie ofert inwestycyjnych w bazie Warmińsko-Mazurskiego Centrum Obsługi Inwestora oraz bazie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w Warszawie.

I.2.2. Zwiększanie atrakcyjności dostępnych terenów inwestycyjnych

Inwestorzy ze względu na mnogość lokalizacji dostępnych dla swoich przedsięwzięć poszukują terenów inwestycyjnych, które wymagają możliwie jak najmniejszych nakładów czasowych i finansowych na dostosowanie terenu do planowanej inwestycji.

Podmioty należące do obszaru funkcjonalnego dołożą wszelkich starań, aby w granicach posiadanych uprawnień zwiększać atrakcyjność terenów inwestycyjnych dla podmiotów zainteresowanych ich wykorzystaniem na cele działalności gospodarczej, na przykład poprzez łączenie terenów udostępnianych przedsiębiorcom, doprowadzanie koniecznego uzbrojenia, zapewnienie dogodnego dojazdu. Działania te realizowane będą zarówno pod kątem konkretnych inwestycji, jak też dla obszarów przeznaczanych w dalszej perspektywie na przedsięwzięcia inwestycyjne.

Szczególnym przykładem działań służących realizacji tego zadania będzie kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych od strony technicznej (uzbrojenie) i prawnej (np. scalanie).

I.2.3. Stworzenie wspólnych zasobów i rozwiązań organizacyjnych i technicznych służących profesjonalnemu pozyskiwaniu inwestycji

Znaczna konkurencja pomiędzy gminami z całej Polski o ograniczoną liczbę inwestycji lokowanych w naszym kraju sprawia, że przedsiębiorcy oczekują ze strony władz samorządowych aktywności i profesjonalizmu przy pozyskiwaniu inwestorów.

Różnice w poziomie obsługi inwestora w poszczególnych gminach obszaru funkcjonalnego mogą przyczynić się do utraty potencjalnych inwestycji. Zasadne jest wyrównywanie istniejących różnic poprzez wymianę wzajemnych doświadczeń, organizowanie i uczestniczenie we wspólnych szkoleniach oraz wspólne opracowanie i bieżące uaktualnianie metod obsługi przedsiębiorców zainteresowanych realizacją inwestycji na terenie OIOF.

Partnerzy OIOF będą podejmować działania ukierunkowane na zapewnienie wspólnych środków organizacyjnych i technicznych mających na celu fachowe przyciąganie przedsiębiorców wyrażających zainteresowanie realizacją inwestycji na obszarze funkcjonalnym. Docelowym efektem takich starań powinno być utworzenie jednego centrum pozyskiwania i obsługi inwestorów dla całego OIOF, korzystającego ze wspólnej bazy terenów inwestycyjnych dostępnych na obszarze funkcjonalnym, odpowiednio przygotowanego do promocji gospodarczej obszaru oraz do udzielania odpowiedzi na zapytania inwestorów. Taki organ powinien wyewoluować z zespołu zadaniowego złożonego z pracowników JST – partnerów OIOF.

1.2.4. Aktywne pozyskiwanie inwestycji publicznych (rządowych i samorządowych), prywatnych oraz inicjatyw realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego

Z uwagi na rolę, jaką w przyciąganiu kapitału oraz kojarzeniu inwestorów z właścicielami terenów – szczególnie w mniejszych ośrodkach regionalnych – odgrywają władze samorządowe, członkowie OIOF podejmą inicjatywy służące aktywnemu przedstawianiu oferty terenów inwestycyjnych dostępnych w całym obszarze funkcjonalnym, wykorzystując stworzoną bazę działek oferowanych pod inwestycje uzupełnioną o informacje dotyczące potencjału intelektualnego, rynku pracy, rynków zbytu i otoczenia biznesowego. Członkowie OIOF będą koordynować starania o zapewnienie, by posiadana oferta inwestycyjna była jak najpełniej dostępna zainteresowanym stronom. W sposób szczególny odbywa się to obecnie poprzez umieszczenie treści w specjalistycznych bazach danych, w szczególności tych, którymi administrują Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz wspierające ją służby podległe marszałkom województw.

Inicjatywy promocyjne będą realizowane na starannie wyselekcjonowanych rynkach i sektorach, przy wykorzystaniu skutecznych narzędzi marketingowych adekwatnych do zakładanych celów i posiadanego budżetu. Szczególny nacisk w ramach promocji należy kłaść na dopasowanie planowanych przedsięwzięć do specjalizacji regionu zdiagnozowanych w dokumentach strategicznych, tj.:

- ekonomia wody,
- drewno i meblarstwo,
- żywność wysokiej jakości.

Promowanie powinno być skierowane zarówno do podmiotów zewnętrznych, jak i do przedsiębiorców z regionu, ważne jest bowiem stymulowanie ich aktywności. Prowadzone być powinno początkowo przez gminy na podstawie wspólnej strategii promocji obszaru funkcjonalnego, docelowo przez wyspecjalizowaną komórkę ds. promocji inwestycyjnej.

Ze względu na dużą konkurencję pomiędzy gminami o nowe inwestycje, konieczne jest co najmniej zapewnienie podobnych zachęt inwestycyjnych na całym obszarze.

Miasta Ostróda i Ława oraz Gmina Morąg posiadają obszary stanowiące podstrefę Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. Gmina Ostróda podejmuje starania mające na celu utworzenie takiej podstrefy⁹.

Celowym będzie rozważenie zwolnienia z podatku od nieruchomości podmiotów, które na terenie gmin obszaru funkcjonalnego tworzą nowe miejsca pracy. Skoordinowanie wprowadzenia takich zachęt zniweluje ryzyko relokacji inwestorów poza obszar OIOF.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.2:

	<i>Utworzenie bazy danych o dostępnych terenach inwestycyjnych</i>
	<i>Uzbrajanie terenów inwestycyjnych na obszarze OIOF</i>
	<i>Scalanie działek inwestycyjnych udostępnianych na obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Utworzenie zespołu zadaniowego ds. wspólnej obsługi inwestorów</i>
	<i>Utworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej obszaru funkcjonalnego (wydawnictwa, publikacje)</i>
	<i>Uczestnictwo w targach i imprezach promocyjnych</i>
	<i>Przekazywanie informacji o ofertach inwestycyjnych obszaru do systemu PAliZ (Baza Greenfield)</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.2:

	<i>Liczba zinwentaryzowanych terenów inwestycyjnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba uzbrojonych działek inwestycyjnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba scalonych działek inwestycyjnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wydanych publikacji o ofercie inwestycyjnej OIOF</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba targów i imprez promocyjnych, na których wystawiono stoisko promujące OIOF</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba ofert umieszczonych w Bazie Greenfield prowadzonej przez PAliZ</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny I.3. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców OIOF

I.3.1. Zapewnienie dostępności profili kształcenia i programów nauczania dostosowanych do potrzeb subregionalnego rynku pracy

Jedną z cech bezrobocia w Polsce jest jego strukturalny charakter, wynikający z niedopasowania wykształcenia i umiejętności potencjalnych pracowników do potrzeb rynku pracy (zarówno lokalnego i regionalnego, jak też krajowego). Rolą instytucji edukacyjnych jest takie przygotowanie programów kształcenia, aby ich absolwentom nie groziło strukturalne bezrobocie.

Partnerzy OIOF wspierać będą inicjatywy na rzecz dopasowania profili kształcenia i programów nauczania do zapotrzebowań rynku pracy na obszarze funkcjonalnym. Istotne będzie również

⁹http://www.gminaostroda.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=3413:specjalna-strefa-ekonomiczna-w-tyrowie&catid=127:wydarzenia&Itemid=436

zapewnienie powszechnego doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (cel operacyjny I.10.2), co umożliwi im wybór ścieżki edukacyjnej, a następnie zawodowej zgodnej z ich mocnymi stronami i predyspozycjami.

I.3.2. Wsparcie wykorzystywania metod projektowych promujących innowacyjność i przedsiębiorczość w edukacji wszystkich szczebli

Dzieci i młodzież mają naturalną chęć podejmowania wyzwań, zapoznawania się z nowymi zjawiskami, a jednocześnie wrodzoną skłonność do odrzucania uznanych autorytetów i przyjętych metod rozwiązywania problemów.

Te naturalne dla nich zachowania można wspierać i odpowiednio kształtować w celu promowania postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych. Konieczne jest zatem dobieranie takich metod nauczania, które z jednej strony nie zahamują wrodzonych tendencji do negowania zastanego porządku, a z drugiej pozwolą je ukierunkować na produktywne poszukiwanie własnych rozwiązań. Do takich metod należy m.in. nauczanie projektowe, skupiające się na samodzielnym realizowaniu przez uczniów zadań zleconych przez nauczyciela na podstawie ustalonych wcześniej założeń.

Partnerzy OIOF wspierać będą takie sposoby nauczania na wszystkich poziomach edukacji.

I.3.3. Wprowadzanie ułatwień dla osób podejmujących działalność gospodarczą oraz rozwijających ją

Obowiązujące przepisy prawne ograniczają możliwości udzielania wsparcia dla osób podejmujących i prowadzących działalność gospodarczą – zarówno pod względem przedmiotowym, jak i podmiotowym. Doświadczenia pokazują jednak, że szereg działań organów publicznych może stanowić wsparcie w tych dziedzinach.

Członkowie OIOF, a wraz z rozwojem współpracy – wspierająca ich w tym zakresie wyspecjalizowana jednostka – prowadzić będą stałą analizę dostępnych możliwości wprowadzenia ułatwień dla powstających i rozwijających się działalności gospodarczych w taki sposób, aby zachowywać zgodność z aktualnymi aktami prawnymi. Podstawowe wsparcie dotykać powinno kwestii informacji o warunkach zakładania i prowadzenia działalności oraz o dostępnej ofercie wsparcia dla osób przedsiębiorczych.

I.3.4. Wsparcie preinkubacji przedsiębiorstw

Działania preinkubacyjne polegają na „użyczeniu” osobowości prawnej osobom fizycznym, które z różnych względów nie są jeszcze gotowe założyć własnej działalności gospodarczej. Osoba fizyczna po podpisaniu umowy z preinkubatorem działa pod własną nazwą w jego ramach – wystawcą faktur, rachunków i stroną umów jest preinkubator (z dodaną nazwą działalności w formie dopiska). Wszelkie wpływy z działalności trafiają na wydzielone subkonto bankowe i są wypłacane – po potrąceniu jedynie należnych składek na ubezpieczenia społeczne i zaliczek na podatek dochodowy – na podstawie umowy zlecenia lub o dzieło. Ponadto dla preinkubowanych osób dostępne są dodatkowe usługi (szkolenia, prowadzenie księgowości, pomoc prawna, itp.).

Gminy w ramach ustawowych możliwości wspierać będą działania i instrumenty służące wspomaganie nowych firm na etapie przed uzyskaniem osobowości prawnej. Działania te obejmować

będą między innymi udzielanie wsparcia instytucjom otoczenia biznesu (IOB), w tym powoływanie i wspieranie funkcjonowania agencji rozwoju lokalnego i regionalnego.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.3:

	<i>Organizowanie dla uczniów konkursów służących promowaniu postaw kreatywnych</i>
	<i>Organizacja szkolnych zajęć dodatkowych w sferze przedsiębiorczości</i>
	<i>Stworzenie systemu informacji o działalności gospodarczej dla osób zakładających i rozwijających działalność gospodarczą (strona internetowa, punkt informacyjny)</i>
	<i>Podjęcie starań na rzecz ulokowania preinkubatora na terenie OIOF</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.3:

	<i>Liczba zorganizowanych dla uczniów konkursów służących promowaniu postaw kreatywnych</i>	szt.
	<i>Liczba utworzonych miejsc dostępu do informacji o działalności gospodarczej</i>	szt.
	<i>Liczba preinkubatorów funkcjonujących na obszarze funkcjonalnym</i>	szt.

Cel strategiczny I.4. Wspieranie dostarczania usług dla przedsiębiorców

I.4.1. Monitorowanie dostępności usług wsparcia dla zakładających i prowadzących działalność gospodarczą

Partnerzy OIOF w ramach wspierania przedsiębiorców będą gromadzili i sprawdzali informacje o możliwościach pozyskania wsparcia przez osoby prowadzące działalność gospodarczą i osoby planujące założenie działalności w przyszłości.

Możliwości te obejmują zarówno szeroko rozumiane usługi doradcze, jak również organizację szkoleń dla osób zakładających i prowadzących działalność. Monitorowaniu podlegać będzie nie tyle formalna dostępność tego rodzaju oferty u jednostek otoczenia biznesu, ile faktyczna możliwość skorzystania z nich na atrakcyjnych warunkach.

Monitoring taki prowadzony będzie w ramach dialogu z organizacjami udzielającymi tego rodzaju wsparcia, ale również poprzez wykorzystanie informacji od samych przedsiębiorców (np. poprzez udostępnienie na portalach internetowych formularzy zgłaszania zapotrzebowania).

I.4.2. Lobbowanie na rzecz dostarczania przedsiębiorcom z subregionu szerokiej gamy usług wsparcia

Bezpośrednie udzielanie podmiotom gospodarczym przez jednostki samorządu terytorialnego wsparcia w pełnym zakresie (doradztwo, szkolenia, dotacje) nie jest możliwe ze względu na obowiązujące przepisy. Samorządy powinny mieć w tej mierze jedynie rolę pomocniczą.

W związku z tym członkowie OIOF będą prowadzili działalność lobbującą mającą na celu wzmocnienie działających na obszarze funkcjonalnym programów i instytucji wsparcia dla przedsiębiorców w taki sposób, aby zapewnić możliwie najszerszą dostępność form pomocy.

W razie braku aktywności podmiotów społecznych należy podejmować ocenę możliwości powołania wyspecjalizowanej jednostki (agencji, fundacji lub spółki) zajmującej się dostarczaniem tego rodzaju usług.

I.4.3. Wspieranie przedsięwzięć inkubacyjnych

Działania inkubacyjne polegają na udzielaniu pomocy nowym przedsiębiorstwom (prowadzonym najczęściej w formie działalności gospodarczej) do momentu uzyskania przez nie stabilnej pozycji rynkowej. Wsparcie to obejmuje m.in. wynajem powierzchni, obsługę administracyjną i księgową, usługi marketingowe, pomoc przy pozyskiwaniu finansowania na rozwój działalności, świadczenie indywidualnego i grupowego doradztwa z zakresu prawa, księgowości, marketingu, itp.

Partnerzy OIOF podejmą działania służące wspieraniu przedsięwzięć inkubacyjnych. Podstawową formą takich działań będzie nawiązywanie współpracy z instytucjami udzielającymi wsparcia nowym przedsiębiorstwom. Należy również dokonać oceny, czy będzie możliwe prowadzenie na terenie OIOF form wsparcia inkubacyjnego. Przedsięwzięcia tego rodzaju mogą być przedmiotem wartościowej współpracy z instytucjami otoczenia biznesu.

I.4.4. Rozbudowa regionalnych instrumentów inżynierii finansowej dostępnych dla przedsiębiorstw z terenu OIOF

Instrumenty inżynierii finansowej to wyodrębnione księgowo fundusze, utworzone w celu stwarzania korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości przez udzielanie ze swoich środków pożyczek lub poręczeń i których wypracowane zyski przeznaczone są na cele związane z utworzeniem tych funduszy.

Partnerzy OIOF powinni podejmować inicjatywy lobbingowe służące zapewnieniu faktycznej dostępności pożyczek i poręczeń dla przedsiębiorstw działających na obszarze funkcjonalnym (np. poprzez wspieranie działania lub wsparcie utworzenia lokalnego oddziału regionalnych agencji administrujących środkami finansowymi). W przypadku, gdy działania te okażą się niewystarczające, celowe jest rozważenie powołania w przyszłości własnej instytucji prowadzącej działalność o takim zakresie.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.4:

	<i>Organizacja szkolnych zajęć dodatkowych w sferze przedsiębiorczości</i>
	<i>Utworzenie formularza kontaktowego w celu gromadzenia informacji o zapotrzebowaniu na wsparcie ze strony przedsiębiorstw</i>
	<i>Prowadzenie badań ankietowych o potrzebach przedsiębiorstw w zakresie wsparcia ze strony JST</i>
	<i>Zachęcanie instytucji otoczenia biznesu (IOB) do zapewnienia dostępności możliwie szerokiego wachlarza usług wsparcia</i>
	<i>Powstanie inkubatora przedsiębiorczości w OIOF</i>
	<i>Formułowanie zachęt do zapewnienia dostępności instrumentów finansowych dla przedsiębiorców</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.4:

	<i>Liczba zorganizowanych szkolnych zajęć dodatkowych w sferze przedsiębiorczości</i>	szt.
	<i>Liczba utworzonych form kontaktu z przedstawicielami biznesu</i>	szt.
	<i>Liczba przeprowadzonych badań ankietowych wśród przedsiębiorców o potrzebie wsparcia ze strony JST</i>	szt.
	<i>Liczba inkubatorów przedsiębiorczości funkcjonujących na obszarze OIOF</i>	szt.

Cel strategiczny I.5. Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki

I.5.1. Wzmocnienie i profilowanie kierunku oddziaływania sieci instytucji otoczenia biznesu na podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw z OIOF

Odpowiednio funkcjonujące instytucje otoczenia biznesu (IOB) pełnią ważną rolę wspierania powstających i działających przedsiębiorstw. Istotne jest, aby ich aktywność nie ograniczała się do zacieśniania więzi towarzyskich między należącymi do nich przedsiębiorcami i dostarczania podstawowych usług, które można bez przeszkód nabyć na rynku (np. wynajem powierzchni), ale przyczyniała się do faktycznego rozwoju podmiotów gospodarczych. Liczne przykłady potwierdzają ponadto, że istotny jest poziom zaangażowania danej instytucji we wspieranie miejscowych przedsiębiorców, niekiedy bowiem słabsze lokalnie efekty mają podmioty o szerszym zasięgu (np. wojewódzkim).

Gminy należące do OIOF podejmą starania mające na celu takie usprawnienie i ukierunkowanie IOB obecnych w subregionie, aby działalność tych instytucji skutkowałą zwiększaniem szeroko rozumianego potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw z terenu OIOF i wzrostem ich konkurencyjności.

I.5.2. Wdrażanie programów finansowo-doradczych i szkoleniowych

Rozwój przedsiębiorstw realizowany jest wielotorowo. Często wymaga doposażenia w nowe maszyny czy urządzenia; niekiedy ważnym czynnikiem rozwoju jest zdobycie odpowiedniej wiedzy, umiejętności lub uprawnień zawodowych. Barię trudniącą działania prorozwojowe – szczególnie przedsiębiorstwom o krótkim stażu i niewielkiej skali działalności – jest brak środków na sfinansowanie takich działań.

Gminy członkowskie OIOF podejmować będą starania związane z prowadzeniem programów doradczo-finansowych oraz szkoleniowych dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w obszarze funkcjonalnym np. w ramach inkubatora przedsiębiorczości.

I.5.3. Animowanie podejmowania współpracy ośrodków akademickich makroregionu ze środowiskiem biznesowym subregionu

W obecnych czasach głównym motorem napędowym rozwoju społeczno-gospodarczego jest innowacyjność rozumiana jako opracowywanie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych

i organizacyjnych. W zdecydowanej większości przedsiębiorstw brakuje takich działań, co skutkuje mniejszą (i malejącą) konkurencyjnością tych podmiotów na rynku krajowym i zagranicznym. Wieloletnie zapóźnienia we wprowadzaniu innowacji skutkują nierzadko brakiem wśród przedsiębiorców umiejętności ich przygotowywania i wdrażania, nawet gdy dysponują środkami, które można na to przeznaczyć. Odpowiedni potencjał organizacyjny i intelektualny pozwalający na przygotowywanie innowacji posiadają z kolei ośrodki akademickie, które potrzebują do tego odpowiednich funduszy.

Właściwym działaniem ze strony jednostek tworzących OIOF jest tworzenie warunków i możliwości do kojarzenia potencjałów: finansowego przedsiębiorców i intelektualnego naukowców, służących wspieraniu innowacyjności i kreowania rozwoju gospodarczego. Rola samorządu jest w tym względzie pomocnicza, należy jednak dołożyć starań, by ułatwić dostęp do ośrodków prowadzących działania w sferze B+R. Jednym z obszarów, jakie należy w tym względzie monitorować, jest poziom aktywności przedsiębiorców z subregionu na spotkaniach i konferencjach z udziałem sektora B+R, dla których atrakcyjnym miejscem będą lokalne ośrodki konferencyjne.

I.5.4. Zacieśnienie współpracy przedstawicieli biznesu ze szkołami w zakresie tworzenia kierunków kształcenia i opracowywania programów dydaktycznych

Powszechnie wiadomo, że system edukacji w Polsce nie odpowiada potrzebom rynku pracy. Szczególnie boleśnie problem ten dotyczy szkolnictwa zawodowego i technicznego, w którym nauka powinna stanowić przygotowanie do wykonywania określonego zawodu.

Edukacja na wszystkich szczeblach cierpi na niedoinwestowanie. Z tego powodu dochodzi do paradoksalnej sytuacji - z jednej strony niedostatecznie wykwalifikowani absolwenci szkół różnego typu zasilaający szeregi bezrobotnych, z drugiej przedsiębiorcy mający trudności ze znalezieniem wykwalifikowanych pracowników. Bierna postawa wobec tego problemu prowadzi do sytuacji, w której przedsiębiorcy natrafiają na barierę rozwoju swoich biznesów. Nie należy liczyć na to, że zmiana tej sytuacji nastąpi bez współpracy ze strony przedsiębiorców – zwłaszcza biorąc pod uwagę stały niedobór środków na finansowanie szkół.

Partnerzy OIOF powinni wspomagać nawiązywanie współpracy pomiędzy środowiskiem przedsiębiorców a szkołami w celu lepszego dopasowania kierunków i programów kształcenia do potrzeb lokalnego biznesu. Szczególnie cenne metody to współpraca w obszarze organizacji zajęć warsztatowych w warunkach symulujących późniejsze stanowiska pracy oraz rozwijanie instrumentów stażowych, w których przedsiębiorcy mogą jeszcze na etapie edukacji wpływać na umiejętności potencjalnych przyszłych pracowników.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.5:

	<i>Formułowanie zachęt do zapewnienia dostępności instrumentów finansowych dla przedsiębiorców</i>
	<i>Konkurs dla IOB na najlepsze usługi doradcze, szkoleniowe dla przedsiębiorstw (z nagrodą w postaci wsparcia na cele działalności OIOF)</i>
	<i>Wspierania organizacji konferencji, sympozjów, prelekcji służących wspieraniu przedsiębiorczości i innowacyjności</i>
	<i>Nawiązanie porozumienia strategicznego z jednostkami organizacyjnymi uczelni (katedry, wydziały) w zakresie wspierania współpracy nauki z biznesem</i>

	<i>Tworzenie klas profilowanych zgodnie z potrzebami lokalnych przedsiębiorstw</i>
	<i>Wspieranie tworzenia miejsc stażowych w lokalnych przedsiębiorstwach</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.5:

	<i>Liczba zorganizowanych konkursów dla IOB na najlepsze usługi doradcze, szkoleniowe dla przedsiębiorstw</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba zorganizowanych konferencji, sympozjów i prelekcji służących wspieraniu przedsiębiorczości i innowacyjności</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba podpisanych porozumień o współpracy z instytucjami nauki</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba stworzonych klas profilowanych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba utworzonych miejsc stażowych w lokalnych przedsiębiorstwach</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny I.6. Wsparcie rozwoju branż i produktów o silnej identyfikacji z regionem, przy uwzględnieniu regionalnych specjalizacji

I.6.1. Identyfikacja produktów o charakterystyce regionalnej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień ekonomii wody oraz potencjału obiektów historycznych

Niezmierne istotnym elementem rozwoju gospodarczego jest rozpoznanie i rozwijanie swoich mocnych stron oraz niwelowanie słabych. Członkowie OIOF podejmą działania służące identyfikacji produktów (wyrobów i usług) charakterystycznych dla obszaru, które mogą wyróżniać region i stanowić magnes na turystów.

Ze względu na bogactwo zasobów wodnych oraz zabytków o wyjątkowej atrakcyjności turystycznej, szczególną uwagę należy zwrócić na branże związane z ekonomią wody i obiektami o dużej wartości historycznej.

I.6.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w sektorach opartych o lokalne dziedzictwo gospodarcze i kulturowe

Z powodu przesytu i znudzenia masowo produkowanymi towarami oraz rosnącego zainteresowania niestandardowymi, zindywidualizowanymi produktami, coraz większą popularność uzyskują wyroby i usługi bazujące na miejscowej tradycji (stylizyce, metodach wykonania, recepturze, zwyczajach, itp.).

Członkowie OIOF wspierać będą przedsiębiorczość w branżach bazujących na lokalnym dziedzictwie kulturowym i gospodarczym, dzięki czemu obszar będzie wyróżniał się wśród regionów o dużym potencjale turystycznym.

I.6.3. Zintegrowana promocja produktów i branż regionalnych wśród mieszkańców, przyjezdnych oraz podmiotów zewnętrznych

Czynnikiem sprzyjającym skutecznemu wypromowaniu lokalnej oferty wyrobów i usług jest ich przemyślana strategia promocyjna. Rosnąca konkurencja wśród wytwórców lokalnych dóbr z wielu

regionów sprawia, że działania marketingowe stają się elementem koniecznym do uzyskania zakładanego efektu promocyjnego.

Partnerzy OIOF podejmą starania o utworzenie wspólnego systemu promowania lokalnych i regionalnych produktów i branż, aby skłaniać zarówno mieszkańców obszaru i okolic, jak też turystów do regularnego korzystania z oferty miejscowych wyrobów i usług.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.6:

	<i>Zorganizowanie konkursu na tworzenie przedsięwzięć promujących produkty regionalne</i>
	<i>Tworzenie stanowisk sprzedaży produktów regionalnych (m.in. poprzez organizowanie bazarów)</i>
	<i>Promowanie produktów regionalnych w formie festynów, imprez plenerowych</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.6:

	<i>Liczba stworzonych narzędzi służących promowaniu produktów regionalnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba akcji promocyjnych służących popularyzacji produktów regionalnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba utworzonych stanowisk sprzedaży produktów regionalnych (bazarów)</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba zorganizowanych festynów i imprez plenerowych służących promocji produktów regionalnych</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny I.7. Opracowanie jednolitej marki turystycznej i inwestycyjnej Mazur Zachodnich

I.7.1. Opracowanie jednolitej marki

Skuteczna promocja subregionu stanie się prawdziwie możliwa, gdy wszyscy partnerzy prowadzić ją będą w sposób skoordynowany. Jednym z ważniejszych przedsięwzięć w tym obszarze wydaje się być wykorzystanie do promocji – przede wszystkim turystycznej, ale również gospodarczej i kulturalnej – jednolitej, łatwej do zidentyfikowania marki. Od wielu lat marką taką w obszarze turystyki jest dla terenu zbliżonego do OIOF określenie Mazury Zachodnie. Choć nie dla całego terytorium OIOF stanowi ona nazwę historycznie adekwatną, to dobrze identyfikuje odrębność tego obszaru.

Samorządy OIOF we współpracy z organizacjami turystycznymi, w szczególności Zachodniomazurską Lokalną Organizacją Turystyczną, podejmą starania o opracowanie marki subregionalnej „Mazury Zachodnie”. Marka taka powinna stanowić połączenie zasobów kulturowych, turystycznych oraz gospodarczych, które składają się na unikatowość całego obszaru. Wypracowaniu jednolitej identyfikacji wizualnej dla marki powinno towarzyszyć opracowanie zasad jej wykorzystania w formule strategii marki.

1.7.2. Wdrożenie i promocja marki

Widoczny w ostatnich latach trend polegający na promocji marek dla regionów zasługuje na docenienie. Wspólna identyfikacja wszystkich podmiotów wokół łączących terytorium elementów marki pozwala na zwiększenie solidarności mieszkańców, poprawę identyfikowania obszaru na zewnątrz i wspiera rozwój społeczno-gospodarczy.

Aby taki efekt stał się możliwy na obszarze OIOF, samorządy prowadzić będą promocję wytworzonej marki wśród mieszkańców i firm z obszaru, szczególnie w tych gminach, gdzie identyfikacja z terminem „Mazury” nie ma podstawy historycznej. Wraz z przyjęciem strategii działania w sprawie marki wszystkie instytucje samorządowe rozpoczną jej wykorzystywanie w ujednolicony sposób. Połączenie wzrostu świadomości mieszkańców oraz wdrożenia stosowania marki przez instytucje samorządowe z działaniami o charakterze typowo promocyjnym będzie prowadziło do utrwalenia świadomości marki „Mazury Zachodnie” w otoczeniu zewnętrznym, szczególnie wśród turystów.

Obok atrakcyjności turystycznej czy inwestycyjnej o konkurencyjności gospodarczej obszaru stanowi także skuteczność jego promocji. Należy dążyć do stworzenia i utrwalenia wśród odbiorców pozytywnego wizerunku subregionu. Dlatego też jednym z kluczowych elementów promocji obszaru powinno stać się **opracowanie jednolitej marki turystycznej i inwestycyjnej Mazur Zachodnich** wraz z jej **wizualną identyfikacją** w postaci logotypu stosowanego przez wszystkich Partnerów w różnego rodzaju materiałach promocyjnych.

Aby możliwe było skuteczne **wdrożenie stosowania marki w praktyce funkcjonowania poszczególnych partnerów jak i całego partnerstwa**, niezbędne może się okazać opracowanie strategii marki, która służyć będzie budowaniu świadomości marki. Niezwykle istotna w tym kontekście będzie zgodna z zapisami strategii **promocja marki** wewnątrz OIOF oraz w środowisku zewnętrznym wśród turystów i potencjalnych inwestorów.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.7:

	<i>Opracowanie standardów wykorzystania marki subregionalnej</i>
	<i>Opracowanie reguł wykorzystania marki subregionalnej w praktyce działania JST obszaru</i>
	<i>Udostępnienie informacji o zasadach korzystania z elementów identyfikacji wizualnej opracowanych dla marki</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.7:

	<i>Opracowana księga procedur lub strategia marki</i>	<i>wsk. opisowy</i>
	<i>Liczba samorządowych stron internetowych wykorzystujących elementy marki subregionalnej</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny I.8. Wsparcie procesów zrzeszania się i współpracy lokalnych przedsiębiorstw

I.8.1. Identyfikacja potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców z OIOF w zakresie organizacji forum współpracy

Coraz częściej oczekiwanym zachowaniem władz wobec przedsiębiorców jest aktywne poszukiwanie i oferowanie przez nich metod wsparcia sprzyjających rozwojowi. Istniejące formy współpracy często w ogóle nie są znane przedsiębiorcom, mogą też być zbyt ekskluzywne, przez co tracą na reprezentatywności.

Zadaniem poprzedzającym stworzenie forum współpracy z przedsiębiorcami powinna być diagnoza oczekiwań firm o różnej wielkości, branży i charakterze. Prowadzenie badania tych oczekiwań służyło będzie również jako wczesna forma zachęty do udziału w proponowanych później formach.

I.8.2. Wsparcie organizacji forum współpracy środowiska przedsiębiorców z instytucjami publicznymi, w szczególności szkołami

Pomocnym elementem rozwoju gospodarczego jest nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a podmiotami z sektora publicznego. W szczególności istotne jest podejmowanie wspólnych przedsięwzięć na styku biznesu i środowiska nauki oraz edukacji.

Współpraca z naukowcami sprzyja tworzeniu innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniają się do rozwoju i poprawiania wyników finansowych przedsiębiorstw. Z kolei nawiązanie relacji ze szkołami pozwala przekazać młodym ludziom wiedzę i umiejętności, które są od nich wymagane na rynku pracy i poszukiwane m.in. przez miejscowych przedsiębiorców.

I.8.3. Wspieranie powstawania i działania przedsięwzięć klastrowych w obszarach zgodnych z regionalnymi specjalizacjami

Czynnikami sprzyjającym rozwojowi gospodarki są różnorodne formy współpracy między środowiskiem przedsiębiorców i nauki. Jedną z bardziej efektywnych form takiej współpracy jest koncentracja instytucji z tego samego lub pokrewnych sektorów, związanych wielostronnymi zależnościami, współpracujących i rywalizujących ze sobą – tzw. klaster.

Członkowie OIOF wspierać będą inicjatywy służące tworzeniu i rozwijaniu przedsięwzięć klastrowych, w szczególności w branżach zgodnych ze specjalizacjami zdiagnozowanymi dla obszaru funkcjonalnego.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.8:

	<i>Informowanie przedsiębiorców o planach samorządu w kwestiach istotnych dla funkcjonowania przedsiębiorstw</i>
	<i>Organizowanie spotkań z przedsiębiorcami służących zgłaszaniu przez firmy postulatów nt. polityki JST</i>
	<i>Przekazywanie z wykorzystaniem mediów informacji o powstających inicjatywach klastrowych</i>
	<i>Zachęcanie przedsiębiorców i Instytucji Otoczenia Biznesu do tworzenia klastrów i wspieranie takich inicjatyw</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.8:

	<i>Liczba zorganizowanych spotkań z przedsiębiorcami w zakresie ich zrzeszania się i współpracy</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wspartych inicjatyw klastrowych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba klastrów działających w obszarze funkcjonalnym</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny I.9. Wsparcie rozwoju turystyki na terenie OIOF

I.9.1. Opracowanie strategii działań organizacyjnych i promocyjnych na rzecz wspierania turystyki w obszarze

Profesjonalnie przygotowana strategia działań oraz przeprowadzenie przemyślanej akcji promocyjnej w coraz większym stopniu decydują o sukcesie danego regionu na rynku turystycznym. W miarę wzrostu zamożności w realnym zasięgu coraz większej liczby turystów znajduje się coraz szersza oferta wypoczynkowa – zarówno w kraju, jak i za granicą – która na dodatek jest intensywnie reklamowana w mediach.

W celu skutecznego promowania subregionu OIOF i wspierania turystyki na obszarze funkcjonalnym, członkowie porozumienia podejmą inicjatywy służące opracowaniu strategii działań organizacyjnych i promocyjnych na rzecz sfery turystycznej.

I.9.2. Opracowanie i wspólne wykorzystywanie zintegrowanej oferty turystycznej obszaru zakładającej koordynację przedsięwzięć turystycznych różnych podmiotów

Inwentaryzacja miejsc i wydarzeń atrakcyjnych dla turystów stanowi, obok promocji, jedno z głównych działań służących wsparciu branży turystycznej. Pozwala ona zgromadzić w jednym miejscu informacje dla przyjezdnych, informując ich przy tym o atrakcjach, o których wcześniej nie słyszeli i nie planowali odwiedzić.

Obok inicjatyw służących inwentaryzacji i promocji oferty turystycznej, istotnym elementem działań strategicznych jest także dopasowanie różnych jej elementów, aby niepotrzebnie ze sobą nie konkurowały (np. festiwale odbywające się w tym samym czasie w różnych miejscach; zbliżone, krótkie godziny otwarcia muzeów). Turyści chętnie korzystają z oferowanych im atrakcji, należy zatem zapewnić im możliwość uczestniczenia w jak największej ich liczbie poprzez umiejętne skoordynowanie różnych przedsięwzięć.

Partnerzy OIOF wspierać będą działania na rzecz opracowania zintegrowanej oferty turystycznej obszaru funkcjonalnego i późniejszego wspólnego jej wykorzystywania do promowania subregionu. Ponadto popierać będą wszelkie działania służące racjonalnemu zharmonizowaniu przedsięwzięć turystycznych realizowanych przez rozmaite podmioty.

I.9.3. Identyfikacja i wsparcie przedsięwzięć służących wydłużeniu aktywności turystycznej na obszarze OIOF

Okres pozasezonowy na obszarach turystycznych wiąże się ze znaczącym zmniejszeniem liczby przyjezdnych, co przekłada się na zdecydowane zmniejszenie przychodów w branży turystycznej i branż z nią powiązanych (handel, usługi). Wydłużenie sezonu pozwoliłoby utrzymać zainteresowanie subregionem i zwiększyć dochody ludności. Celowe jest promowanie tego okresu jako dobry czas na spokojne zwiedzanie obiektów historycznych i muzeów, wędkowanie (w tym podlodowe), zbieranie grzybów, podglądanie przyrody (obserwacja ptaków i zwierzyny leśnej), przejażdżki konne i rowerowe, uprawianie narciarstwa biegowego, itp.

Partnerzy OIOF będą wspierać i realizować inicjatywy mające na celu przedłużenie okresu aktywności turystycznej na obszarze funkcjonalnym poprzez identyfikację i wsparcie odpowiednich przedsięwzięć.

I.9.4. Wykorzystanie potencjału obiektów targowych i hotelowych do rozwijania turystyki biznesowej

Na obszarze OIOF działa wiele obiektów hotelowych i targowych o dużym potencjale, odpowiednich do organizowania turystyki biznesowej (szkolenia, konferencje, wyjazdy integracyjne i motywacyjne, wystawy itp.), które w połączeniu z atrakcyjnością turystyczną samego obszaru i niewielką odległością od dużych ośrodków miejskich (Gdańsk, Toruń, Olsztyn, Warszawa) oraz dobrym połączeniem komunikacyjnym obszaru pozwalają rozwijać ten sektor turystyczny.

Członkowie OIOF wspierać będą przedsięwzięcia na rzecz zwiększenia wykorzystania obiektów turystycznych na cele turystyki biznesowej.

I.9.5. Wspieranie aktywności mieszkańców w zakresie rozwoju oferty agroturystycznej i pensjonatowej

Baza noclegowa powinna obejmować obiekty dla klientów o różnych potrzebach i zasobności. Poza droższymi obiektami noclegowymi - takimi jak hotele - konieczne jest istnienie oferty dla mniej zamożnych klientów.

Członkowie OIOF wspomagać będą mieszkańców w działaniach służących tworzeniu pensjonatów i placówek agroturystycznych. Działania te obejmować będą m.in. szkolenia, informowanie o możliwościach pozyskania dofinansowania z różnych funduszy zewnętrznych (środki unijne, fundusze szwajcarskie, fundusze norweskie, itp.).

I.9.6. Tworzenie oferty parków tematycznych dopasowanych do potencjału poszczególnych miejscowości OIOF

Efektywnym sposobem podnoszenia atrakcyjności obszaru staje się w ostatnich czasach organizowanie stref rozrywki i parków tematycznych. Są to obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności związanej z rozrywką i rekreacją, które charakteryzuje obecność motywu przewodniego, nawiązującego do szczególnego okresu w historii, odnoszącego się do ciekawych obszarów geograficznych, bądź zaczerpniętego ze świata bajek czy filmu. Dodatkową cechą parków tematycznych stanowi możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju aktywnościach i atrakcjach (np. ścieżki edukacyjne).

W celu poprawy atrakcyjności obszaru funkcjonalnego, planuje się tworzenie parków tematycznych i parków rozrywki dopasowanych do potencjału poszczególnych miejscowości OIOF. Ze względu na uwarunkowania lokalne zasadne wydaje się być np. tworzenie parków wodnych i linowych, ale także parków o tematyce historycznej. Szczególne znaczenie będą miały obiekty służące mieszkańcom i przyjezdnym w trybie całorocznym.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.9:

	<i>Stworzenie zestawu działań wspierających promocję turystyczną OIOF</i>
	<i>Inwentaryzacja atrakcji turystycznych OIOF</i>
	<i>Koordinacja działań promocyjnych w sferze turystyki prowadzonych przez gminy i organizacje turystyczne, do których należą partnerzy OIOF</i>
	<i>Promocja obszaru funkcjonalnego jako atrakcyjnego miejsca do organizowania turystyki biznesowej</i>
	<i>Eksponowanie oferty turystyki biznesowej</i>
	<i>Zorganizowanie plebiscytu na inicjatywy, które pozwolą wydłużyć sezon turystyczny na obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Organizacja imprez w okresie posezonalnym</i>
	<i>Opracowanie koncepcji wykorzystania Wzgórz Dylewskich</i>
	<i>Informowanie o dostępnym wsparciu dla przedsiębiorstw oferujących miejsca noclegowe (pensjonaty, obiekty agroturystyczne)</i>
	<i>Wspieranie tworzenia parków tematycznych</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.9:

	<i>Liczba akcji służących promowaniu oferty turystycznej obszaru funkcjonalnego</i>	szt.
	<i>Liczba stworzonych koncepcji promocyjnych w dziedzinie turystyki</i>	szt.
	<i>Liczba stworzonych baz z inwentaryzacją atrakcji turystycznych obszaru</i>	szt.
	<i>Liczba imprez zorganizowanych poza sezonem turystycznym</i>	szt.
	<i>Opracowana koncepcja wykorzystania Wzgórz Dylewskich</i>	wsk. opisowy
	<i>Liczba akcji promujących ofertę turystyki biznesowej</i>	szt.
	<i>Liczba utworzonych platform wsparcia dla przedsiębiorstw noclegowych</i>	szt.
	<i>Liczba utworzonych parków tematycznych</i>	szt.

Cel strategiczny I.10. Podnoszenie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego

I.10.1. Zapewnienie dostępu do nauki języków obcych dla dzieci, młodzieży i osób korzystających z oferty systemu kształcenia ustawicznego

Znajomość języków obcych jest wymogiem współczesnej rzeczywistości. Umiejętność ta zwiększa szanse na znalezienie dobrze płatnej pracy, umożliwia szerszy dostęp do wiedzy oraz stwarza lepsze możliwości rozwoju osobistego.

Partnerzy OIOF podejmą działania mające na celu zapewnienie dostępu do nauki języków obcych dla uczniów szkół wszystkich poziomów. Szczególny nacisk należy położyć na naukę języka angielskiego, który jest obecnie najważniejszym językiem umożliwiającym porozumiewanie się na całym świecie. Warto także stwarzać możliwość nauki języków od najmłodszych lat, bowiem zwiększa to szanse

pełnego kształtowania kompetencji komunikacyjnych już w okresie szkolnym. Zasadnym jest także podjęcie działań służących wspieraniu procesu nauki języków obcych w trakcie procesu kształcenia ustawicznego, bowiem stałe podnoszenie kompetencji osobistych zwiększa szanse jednostki na rynku pracy.

I.10.2. Zapewnienie doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz w instytucjach rynku pracy

Doradztwo zawodowe jest procesem świadczenia pomocy w zakresie planowania, tworzenia i rozwoju kariery zawodowej zarówno uczniów, jak i dorosłych. Polega na wspieraniu człowieka w wyborze zawodu, kierunków kształcenia i szkolenia, uwzględniając możliwości psychofizyczne i sytuację życiową osoby, jak również aktualne potrzeby rynku pracy i możliwości systemu edukacyjnego.

W odpowiedzi na problemy rynku pracy obserwowane na obszarze, członkowie OIOF podejmują działania w zakresie wsparcia młodzieży w dokonywaniu wyborów dotyczących ścieżki kształcenia i kariery zawodowej. Doradztwo obejmować będzie zarówno uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, jak i rodziców, którzy pełnią istotną rolę w podejmowaniu decyzji przez ich dzieci.

Należy również zapewnić dostęp do poradnictwa zawodowego osobom dorosłym, które pozostają bez zatrudnienia. Z tego względu warto wziąć pod uwagę tworzenie punktów doradztwa w znajdujących się na terenie OIOF instytucjach rynku pracy.

I.10.3. Promocja i rozwój kształcenia zawodowego i technicznego na potrzeby subregionalnego biznesu

Obserwowany w ciągu ostatnich lat kryzys szkolnictwa zawodowego spowodowany był powszechną opinią, że wyższe wykształcenie gwarantuje lepszy start w życie. Jednak rosnące bezrobocie wśród absolwentów szkół wyższych sprawiło, że obecnie kształcenie zawodowe zapewniające przygotowanie praktyczne do wykonywania określonego zawodu ponownie zyskuje na wartości.

W celu walki z rosnącym bezrobociem na obszarze warto podjąć działania w zakresie rozwoju kształcenia zawodowego i technicznego odpowiadającego zapotrzebowaniom lokalnego rynku pracy. Kluczowa jest jego odpowiednia promocja wśród młodych ludzi, którzy stoją przed wyborem ścieżki kariery. Warto również dążyć do ciągłego podnoszenia jakości tego typu kształcenia, dostosowując jego poziom do zwiększających się oczekiwań uczniów i pracodawców.

Działania te przyczynią się do wzbogacenia lokalnego rynku o wykwalifikowanych pracowników, co z jednej strony umożliwi rozwój subregionalnego biznesu, z drugiej zaś wpłynie na zmniejszenie się problemu bezrobocia w OIOF.

I.10.4. Wsparcie inicjatyw publicznych i prywatnych zmierzających do podnoszenia jakości kapitału ludzkiego

Kapitał ludzki stanowi dziś jeden z warunków dynamicznego rozwoju gospodarczego oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Składają się na niego takie czynniki jak: wiedza, umiejętności, zdolności i inne cechy jednostki, które pozwalają na wytwarzanie osobistego, społecznego i ekonomicznego dobrobytu. Wysoka jakość kapitału ludzkiego znacznie zwiększa szanse na

zatrudnienie, prowadzi do poprawy zdrowia społeczeństwa oraz podnosi ogólną jakość życia na danym terenie.

Członkowie OIOF wspierać będą wszelkiego rodzaju inicjatywy publicznie i prywatnie zwiększające jakość kapitału ludzkiego na obszarze. Podejmowane działania zmierzać będą do zwiększenia partycypacji mieszkańców w życiu publicznym, podnoszenia kompetencji i kwalifikacji ludności, jak również minimalizowania poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.10:

	Zapewnienie możliwości nauki języków obcych w placówkach przedszkolnych
	Wspieranie inicjatyw na rzecz wprowadzania w szkołach elementów nauki języków obcych podczas lekcji z innych przedmiotów
	Organizowanie międzynarodowych wymian młodzieży szkolnej w celu podnoszenia kompetencji językowych
	Zapewnianie dodatkowych zajęć językowych i rozszerzanie bazy języków obcych uczonych w szkołach
	Umożliwianie nauki języków obcych w ramach kształcenia ustawicznego
	Prowadzenie poradnictwa zawodowego przez pedagogów szkolnych lub stworzenie punktów doradztwa zawodowego w szkołach
	Organizowanie i wspieranie funkcjonowania punktów doradztwa zawodowego w instytucjach rynku pracy
	Wspieranie działalności szkół zawodowych i technicznych
	Dostosowywanie kierunków kształcenia w szkołach zawodowych i technicznych do potrzeb subregionalnego rynku pracy
	Popularyzacja wśród młodzieży kształcenia zawodowego i technicznego
	Wspieranie poprawy sytuacji materialnej i zawodowej osób dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem ubogich i wykluczonych społecznie
	Wykorzystanie możliwości współpracy instytucjonalnej z organizacjami pozarządowymi i dotowania ich działalności na mocy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
	Zachęcanie mieszkańców do pełniejszego uczestnictwa w życiu publicznym

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.10:

	Liczba uczniów uczestniczących w wymianach międzynarodowych	os.
	Liczba osób uczących się języków obcych w ramach kształcenia ustawicznego	os.
	Liczba funkcjonujących punktów poradnictwa zawodowego w szkołach (w tym poradnictwa świadczonego przez pedagogów szkolnych)	szt.
	Liczba punktów doradztwa zawodowego działających w instytucjach rynku pracy	szt.
	Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych kształcących się w szkołach zawodowych i technicznych	%
	Odsetek mieszkańców żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa	%
	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	%

	Frekwencja wyborcza w wyborach do rad gmin	%
--	--	---

Cel strategiczny I.11. Promocja zatrudnienia

I.11.1. Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących odpowiedzialnego zatrudniania pracowników

Odpowiedzialne zatrudnianie pracowników stanowi jeden z istotniejszych elementów społecznej odpowiedzialności biznesu. Ze względu na dominującą pozycję pracodawców na rynku pracy, konieczne jest zachęcenie ich do stosowania oraz egzekwowanie przepisów prawa dotyczących zatrudniania pracowników.

Partnerzy OIOF będą wspierać i realizować akcje promujące niedyskryminacyjne zasady zatrudniania (bez względu na wiek, płeć, poglądy, wyznanie, kolor skóry, itp.), zapewnienie pracownikom swobody zrzeszania się, stosowanie zgodnych z prawem form zatrudniania (etaty zamiast umów cywilnoprawnych w przypadku spełniania przesłanek ustawowych), respektowanie przepisów o długości czasu pracy, przerw i liczbie nadgodzin. Takie działania stanowią w długim okresie korzyść również dla przedsiębiorców, gdyż pozwalają im zmniejszyć rotację wśród pracowników oraz zwiększyć ich zaangażowanie w wypełnianie obowiązków służbowych.

I.11.2. Wspieranie aktywności instytucji rynku pracy na rzecz zatrudniania i praw pracowniczych

Instytucje funkcjonujące na rynku pracy powinny prowadzić aktywne działania służące respektowaniu zasad odpowiedzialnego zatrudniania pracowników.

Władze lokalne zdają sobie sprawę z korzyści, które przynosi przestrzeganie prawa w zakresie zatrudnienia – przekłada się to m.in. na lepsze zabezpieczenie społeczne mieszkańców, wyższe dochody budżetowe z udziału w podatku PIT, niższe wydatki na pomoc społeczną. Partnerzy OIOF podejmować będą starania na rzecz wzmocnienia aktywności instytucji dbających o prawa pracownicze i wspierających wzrost zatrudnienia.

I.11.3. Wykorzystanie preferencji inwestycyjnych na rzecz przedsięwzięć generujących nowe trwałe miejsca pracy

Działania inwestycyjne przedsiębiorstw powinny przekładać się na poprawę zamożności i jakości życia mieszkańców. Wpływ na te elementy uzależniony jest m.in. od charakteru przedsięwzięć, ich oddziaływania na otoczenie, a także na liczbę, rodzaj i trwałość utworzonych stanowisk pracy.

Gminy dysponują narzędziami pozwalającymi na wspieranie przedsięwzięć korzystnych dla mieszkańców. Członkowie OIOF rozważą wprowadzenie i ujednoczenie na obszarze funkcjonalnym form i wartości wsparcia dla przedsięwzięć wiążących się z tworzeniem nowych miejsc pracy o trwałym charakterze (m.in. stosowanie przez wszystkie gminy podobnych wartościowo ulg w podatku od nieruchomości w przypadku utrzymania utworzonych miejsc pracy przez określony czas).

I.11.4. Upowszechnienie dobrych praktyk z zakresu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

Przedsiębiorcy powinni mieć świadomość, że w ich długookresowym interesie jest istnienie takiego rynku pracy, który opiera się na poszanowaniu praw pracowniczych. Niskie pensje i nieetyczne zachowania względem pracowników skutkują adekwatnymi postawami ze strony tych ostatnich (m.in. niestaranne podejście do wykonywanej pracy, kradzież mienia firmowego), a w dalszej konsekwencji powodują niechęć do podejmowania pracy w kraju i migrację najlepiej wykwalifikowanych i młodszych (a więc o najdłuższej perspektywie zatrudnienia) pracowników. Z drugiej strony inwestycja w pracowników m.in. poprzez podnoszenie ich kompetencji przyczynia się do ich silniejszej identyfikacji z firmą i większej lojalności wobec pracodawcy.

Członkowie OIOF podejmować będą wszelkie działania mające na celu upowszechnianie społecznej odpowiedzialności biznesu w zakresie podnoszenia kapitału ludzkiego i polepszania sytuacji na rynku pracy.

I.11.5. Organizacja kampanii informacyjnej na temat współpracy przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi

Nawet najlepsi absolwenci dobrych szkół i uczelni bez odpowiedniego przygotowania praktycznego nie staną się od razu cenionymi pracownikami. Każda osoba posiadająca choćby największą wiedzę teoretyczną potrzebuje przygotowania zawodowego. Czynnikiem sprzyjającym zdobywaniu przydatnych umiejętności są rzetelnie przeprowadzone praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach oraz wypłata stypendiów dla wyróżniających się uczniów i studentów. Zjawiska te dostrzegają już najwięksi pracodawcy, wspierając tworzenie profilowanych pod swoje wymagania klas w szkołach zawodowych, podobnego podejścia brak jednak w decyzjach mniejszych przedsiębiorstw.

Partnerzy OIOF prowadzić będą działania o charakterze kampanii informacyjnej służącej zachęceniu różnorodnych typów pracodawców do nawiązania współpracy z instytucjami edukacyjnymi w zakresie programów stypendialnych i praktyk zawodowych.

Przykładowe działania – Cel strategiczny I.11:

	<i>Organizowanie kampanii informacyjnych dla osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem</i>
	<i>Prowadzenie kampanii informacyjnych o korzyściach z odpowiedzialnego zatrudniania pracowników</i>
	<i>Promowanie prospołecznych postaw wśród przedsiębiorców</i>
	<i>Opracowanie modelu zachęt (procedur, kryteriów oceny) uzależnionych od tworzenia trwałych nowych miejsc pracy</i>
	<i>Wspieranie akcji i inicjatyw promujących społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw (publikacje, akcje promocyjne, wybór Pracodawcy Roku OIOF)</i>
	<i>Prowadzenie akcji informacyjnych na rzecz podejmowania współpracy przedsiębiorstw ze szkołami zawodowymi</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny I.11:

	<i>Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych skierowanych do osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych o korzyściach z odpowiedzialnego zatrudniania pracowników</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba inicjatyw promujących prospołeczne postawy wśród przedsiębiorców</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba stworzonych zachęt dla przedsiębiorców tworzących trwałe nowe miejsca pracy</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wspartych akcji i inicjatyw promujących społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych na rzecz podejmowania współpracy przedsiębiorstw ze szkołami zawodowymi</i>	<i>szt.</i>

OBSZAR PRIORYTETOWY II. Bogata i różnorodna infrastruktura

Cel strategiczny II.1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej

II.1.1. Zapewnienie poparcia dla inwestycji drogowych i kolejowych służących poprawie zewnętrznej dostępności subregionu

O atrakcyjności obszaru w wymiarze zarówno turystycznym, jak i inwestycyjnym, w znacznej mierze decyduje jego dostępność komunikacyjna oraz bliskość ważnych szlaków komunikacyjnych. Atutem OIOF jest jego położenie na przecięciu istotnych w skali regionu dróg, a także dostęp do kolei. Dzięki podejmowanym inwestycjom jakość drogowej i kolejowej infrastruktury OIOF wciąż się poprawia. Służą temu realizowane strategiczne inwestycje, takie jak np. budowa trasy szybkiego ruchu S7 wraz z obwodnicą Miłomłyna i Ostródy.

Ponieważ samorządy Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego nie są właścicielami opisywanej wyżej ważnej infrastruktury drogowej i kolejowej, nie mogą podejmować bezpośrednich działań służących poprawie jej standardu. Kontynuacja rozbudowy trasy E7, dróg krajowych nr 15 i 16, a także inwestycje w infrastrukturę kolejową stanowią zadania konkurujące z innymi podobnymi działaniami rządowymi i samorządowymi w regionie.

Działania partnerów OIOF w zakresie infrastruktury komunikacyjnej powinny koncentrować się wokół tworzenia wśród mieszkańców przyjaznego klimatu dla wszelkich inwestycji sprzyjających poprawie zewnętrznej dostępności subregionu. Należy dążyć do zapewnienia poparcia kluczowym inwestycjom komunikacyjnym ze strony mieszkańców, mediów, organizacji pozarządowych, polityków i działaczy samorządowych. Nie mniej ważne są działania polegające na lobbowaniu u władz rządowych i wojewódzkich na rzecz realizacji inwestycji drogowych i kolejowych sprzyjających podniesieniu atrakcyjności obszaru.

II.1.2. Łączenie lokalnych układów komunikacyjnych

Planowane działania w obszarze strategicznych dla regionu inwestycji komunikacyjnych powinny być skoordynowane z działaniami lokalnych samorządów na rzecz zwiększania drożności układów komunikacyjnych. Z punktu widzenia mieszkańców OIOF oddziaływanie ciągów komunikacyjnych może mieć charakter zarówno pozytywny (oddzielenie ruchu tranzytowego), jak i negatywny (podzielenie obszaru, zakłócenie przebiegu wewnętrznych połączeń komunikacyjnych).

Samorządy w ramach wspólnej reprezentacji prowadziły będą starania o to, by projektowane zmiany w przebiegach i w urządzeniu przebudowywanych strategicznych połączeń komunikacyjnych respektowały istotne interesy ludności subregionu.

Co więcej, realizowane będą wspólne i indywidualne przedsięwzięcia związane z budową i modernizacją dróg gminnych i powiatowych oraz z organizacją ruchu, których efektem będzie lepsze połączenie układu transportowego OIOF z układem ponadregionalnym. Podobne istotne znaczenie będą miały przedsięwzięcia służące połączeniu różnych systemów transportowych i wspierające intermodalny model transportu.

II.1.3. Intensyfikacja starań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach krajowych i wojewódzkich przebiegających przez OIOF

Istotnym problemem, z jakim spotykają się mieszkańcy OIOF i odwiedzający go turyści, jest niski poziom bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich i krajowych. Przebieg i konstrukcja tych dróg nie odpowiada współczesnym wymogom. Dodatkowo niewłaściwe oznakowanie, oświetlenie czy brak poboczy skutkuje licznymi kolizjami i wypadkami drogowymi, niejednokrotnie ze skutkiem śmiertelnym.

Ponieważ drogi te znajdują się poza zarządkiem Partnerów OIOF, nie jest możliwe podejmowanie bezpośrednich działań służących poprawie ich standardu bezpieczeństwa. Działania poszczególnych samorządów, a przede wszystkim skoordynowane działania całego partnerstwa powinny koncentrować się zatem na wspieraniu wszelkich inicjatyw rządu i samorządu województwa sprzyjających poprawie bezpieczeństwa na drogach przebiegających przez teren OIOF oraz lobbowaniu za tego rodzaju przedsięwzięciami.

II.1.4. Remont i modernizacja nawierzchni oraz rozbudowa sieci dróg powiatowych i gminnych

Podstawowy układ drogowy OIOF stanowią drogi o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, tj. drogi gminne i powiatowe. Na wielu odcinkach zły stan techniczny tych dróg negatywnie wpływa na poziom bezpieczeństwa kierowców i pieszych, a także obniża komfort jazdy przez ten teren. Partnerzy tworzący obszar funkcjonalny powinni dążyć do podnoszenia standardów bezpieczeństwa na drogach będących w ich zarządzie poprzez stałe monitorowanie potrzeb i dokonywanie niezbędnych inwestycji. W szczególności realizowane będą remonty i modernizacje dróg strategicznych z punktu widzenia rozwoju powiązań funkcjonalnych poszczególnych gmin OIOF, jak również ważnych szlaków wewnątrzgminnych.

Ponadto niezwykle istotne będą inwestycje polegające na rozbudowie istniejącej siatki dróg, co poprawi tzw. wewnętrzną dostępność komunikacyjną OIOF i ułatwi poruszanie się mieszkańców i turystów między miejscowościami OIOF. Dotyczy to w szczególności budowy szlaków łączących miasta Ostródę, Ławę, Miłomłyn i Morąg z sąsiednimi terenami.

II.1.5. Zmniejszenie obciążenia układów drogowych w centrach miejscowości

Znaczne obciążenie komunikacyjne centrów głównych miejscowości OIOF stanowi dla jego mieszkańców istotny problem. Znaczny ruch samochodowy w głównych miejscowościach obszaru negatywnie wpływa na komfort przemieszczania się po nich oraz między nimi. Dlatego też realizowane będą inwestycje pozwalające na zmniejszenie obciążenia układów drogowych w centrach głównych miejscowości OIOF.

Wśród działań umożliwiających osiągnięcie tego celu ważne miejsce zajmuje przebudowa układów komunikacyjnych wewnątrz głównych miejscowości. Równocześnie realizowane będą inwestycje polegające na rozbudowie systemów parkingowych w centrach tych miejscowości. Rozbudowa systemów parkingowych powinna uwzględniać zasady kształtowania ładu przestrzennego określone w dokumentach planistycznych poszczególnych gmin.

Problem dużego obciążenia komunikacyjnego centrów miejscowości OIOF wiąże się w znacznej mierze z ograniczoną drożnością układów drogowych w miejscach przecięcia z liniami kolejowymi, co

dotyka przede wszystkim Iławę i Ostródę. Należy dążyć do przebudowy przejazdów kolejowych w centrach miast z wykorzystaniem rozwiązań umożliwiających swobodne krzyżowanie się ruchu. Ponieważ właścicielem kolei w Polsce jest spółka PKP Polskie Linie Kolejowe, realizacja tego zadania przez samorządy OIOF polegać będzie na lobbowaniu na rzecz wdrożenia tego typu rozwiązań.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.1:

	<i>Lobbowanie na rzecz rozwoju krajowej i wojewódzkiej infrastruktury drogowej z uwzględnieniem interesów mieszkańców OIOF</i>
	<i>Wspieranie planów rozwoju infrastruktury kolejowej</i>
	<i>Rozwój systemów transportu intermodalnego</i>
	<i>Wspieranie i podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach</i>
	<i>Remontowanie i modernizowanie dróg powiatowych i gminnych</i>
	<i>Rozbudowa sieci dróg lokalnych, z uwzględnieniem połączeń pomiędzy gminami i miejscowościami obszaru funkcjonalnego</i>
	<i>Przebudowa układów komunikacyjnych w głównych miejscowościach obszaru</i>
	<i>Budowa miejsc parkingowych w miejscowościach OIOF</i>
	<i>Inicjowanie i wspieranie projektów przebudowy przejazdów kolejowych w centrach miast</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.1:

	<i>Długość zmodernizowanych linii kolejowych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Długość wybudowanych dróg krajowych i wojewódzkich</i>	<i>km</i>
	<i>Długość przebudowanych dróg krajowych i wojewódzkich</i>	<i>km</i>
	<i>Długość wybudowanych dróg gminnych i powiatowych</i>	<i>km</i>
	<i>Długość przebudowanych dróg gminnych i powiatowych</i>	<i>km</i>
	<i>Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych</i>	<i>os.</i>
	<i>Liczba wybudowanych miejsc parkingowych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba przebudowanych przejazdów kolejowych w centrach miast</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II.2. Rozbudowa infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej

II.2.1. Rozwój sieci ścieżek rowerowych na terenie OIOF

Ścieżki i szlaki rowerowe są obecne we wszystkich gminach OIOF. Jest to ważny element infrastruktury komunikacyjnej, bowiem umożliwia i zachęca mieszkańców do korzystania z rowerów jako alternatywy dla samochodów. Jest to również istotne z punktu widzenia rozwoju turystyki aktywnej.

Stan tych ścieżek jest jednak zróżnicowany, a w niektórych gminach wyraźnie niezadowolający pod względem ich długości i ciągłości, a także stanu technicznego. Dlatego też działania Partnerów OIOF na rzecz rozwoju sieci ścieżek rowerowych przebiegać będą dwutorowo. Przede wszystkim budowane będą nowe ścieżki w celu połączenia istniejących odcinków, co zwiększy użyteczność

ścieżek i umożliwi nieprzerwane przemieszczanie się rowerem w obszarach zurbanizowanych. Istotne będą również przedsięwzięcia remontowe i modernizacyjne prowadzone na niektórych odcinkach. Niezwykle istotna będzie też analiza i uwzględnienie możliwości przebiegu ścieżek rowerowych w ciągach remontowanych i budowanych dróg i chodników.

Działania poszczególnych Partnerów powinny być ukierunkowane na zapewnienie rowerzystom bezpieczeństwa.

Rozwój sieci ścieżek rowerowych wewnątrz miejscowości sprzyjać będzie ich odciążeniu komunikacyjnemu wpisując się w rozwój idei tzw. transportu zrównoważonego.

W odniesieniu do ścieżek położonych poza obszarami zurbanizowanymi przeprowadzona zostanie ich inwentaryzacja, a następnie ocena możliwości rozbudowy w sposób zapewniający możliwie najlepsze połączenie poszczególnych miejscowości OIOF oraz umożliwiający zwiedzenie kluczowych atrakcji Obszaru. Należy przeanalizować możliwości budowy ścieżek w ciągach powstających i remontowanych dróg, jak również opcje wytyczenia ich alternatywnych tras. Na podstawie ww. inwentaryzacji opracowany zostanie plan rozbudowy siatki ścieżek rowerowych wspierającej transport mieszkańców i turystów po subregionie. Będzie to miało niemałe znaczenie dla rozwoju turystyki na terenie OIOF, w tym przede wszystkim turystyki aktywnej połączonej z możliwością odwiedzenia kluczowych atrakcji regionu.

Równolegle prowadzone powinny być przedsięwzięcia polegające na tworzeniu rowerowej infrastruktury towarzyszącej w postaci m.in. miejsc postojowych dla rowerów, czy ławek wzdłuż istniejących i nowopowstających ścieżek.

II.2.2. Rozbudowa i modernizacja ciągów pieszych

Jednym z istotnych problemów, z jakimi borykają się partnerzy OIOF, jest niski poziom bezpieczeństwa na drogach, skutkujący wypadkami i kolizjami. Szczególnie niebezpieczne są zdarzenia drogowe z udziałem pieszych. Dlatego też jednym z kluczowych zadań w ramach partnerstwa będzie rozbudowa i modernizacja ciągów pieszych celem podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców. Realizowane będą inwestycje polegające na budowie chodników wzdłuż dróg gminnych i powiatowych wewnątrz miejscowości OIOF. W odniesieniu do dróg niebędących w zarządzie partnerów porozumienia podejmowane będą działania lobbujące u właścicieli tych dróg na rzecz przedsięwzięć służących poprawie bezpieczeństwa poruszających się nimi pieszych. Dotyczy to przede wszystkim ciągów znajdujących się poza granicami miejscowości OIOF.

Niezwykle istotna jest także przebudowa niebezpiecznych punktów przecięcia infrastruktury drogowej z ciągami pieszymi, poprzez budowę wiaduktów, przejść podziemnych, a także rozbudowę sygnalizacji świetlnej.

Modernizacja ciągów pieszych powinna obejmować też ich oświetlenie, co również wpłynie na podniesienie poziomu bezpieczeństwa pieszych. Dotyczy to także ścieżek rowerowych.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.2:

	<i>Budowa nowych i przebudowa istniejących ścieżek i dróg rowerowych</i>
	<i>Tworzenie i przebudowa rowerowych szlaków turystycznych</i>
	<i>Stworzenie planu rozbudowy ścieżek rowerowych umożliwiających mieszkańcom i turystom przemieszczanie się po subregionie</i>

	<i>Łączenie ścieżek i dróg rowerowych oraz rowerowych szlaków turystycznych poszczególnych gmin obszaru</i>
	<i>Budowa rowerowej infrastruktury towarzyszącej (miejsca postojowe, ławki wzdłuż ścieżek)</i>
	<i>Budowa i modernizacja ciągów pieszych</i>
	<i>Budowa infrastruktury zwiększającej bezpieczeństwo pieszych (wiaduktów, przejść podziemnych, sygnalizacji świetlnej i oświetlenia ulicznego)</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.2:

	<i>Długość wybudowanych ścieżek i dróg rowerowych</i>	<i>km</i>
	<i>Długość zmodernizowanych ścieżek i dróg rowerowych</i>	<i>km</i>
	<i>Liczba wybudowanych elementów rowerowej infrastruktury towarzyszącej (miejsca postojowe, ławki wzdłuż ścieżek, itp.)</i>	<i>szt.</i>
	<i>Długość wybudowanych ciągów pieszych</i>	<i>km</i>
	<i>Długość zmodernizowanych ciągów pieszych</i>	<i>km</i>
	<i>Liczba wybudowanych elementów infrastruktury zwiększających bezpieczeństwo pieszych (wiadukty, przejścia podziemne, sygnalizacja świetlna)</i>	<i>szt.</i>
	<i>Długość wybudowanych linii oświetlenia ulicznego</i>	<i>km</i>

Cel strategiczny II.3. Rozwój systemów transportu zbiorowego

II.3.1. Prowadzenie badań i analiz służących określeniu potrzeb i możliwości w zakresie zapewnienia transportu zbiorowego pomiędzy miejscowościami OIOF

Odpowiednio działający system transportu zbiorowego przynosi korzyści, zarówno mieszkańcom i turystom, jak i środowisku naturalnemu, pozwala bowiem ograniczyć wykorzystywanie środków transportu indywidualnego. Samorządy mogą angażować się w tworzenie połączeń komunikacji zbiorowej, ale mogą też – np. poprzez zdiagnozowanie zapotrzebowania na przewozy – animować aktywność prywatnych firm transportowych.

Członkowie OIOF podejmą starania o uwzględnienie w planach zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (powiatowych i wojewódzkim) potrzeb transportowych swoich mieszkańców. Istnieje także potrzeba prowadzenia własnych badań i analiz służących określeniu potrzeb i możliwości organizacji transportu zbiorowego pomiędzy miejscowościami OIOF oraz istotnymi obiektami na jego terenie.

II.3.2. Rozwój sieci połączeń z wykorzystaniem transportu zbiorowego służących poprawie mobilności mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności oferty obszaru dla przyjezdnych

Istnienie dogodnych połączeń transportowych wspiera mobilność i skłonność do podejmowania zatrudnienia poza miejscem zamieszkania. Podnosi także atrakcyjność wydarzeń kulturalnych i turystycznych organizowanych na terenie OIOF.

Kluczowym – obok punktualności przewozów – elementem oceny systemu transportu zbiorowego przez użytkowników jest gęstość sieci połączeń oraz częstotliwość przewozów. Te trzy elementy najbardziej wpływają na decyzje ludności o korzystaniu z transportu publicznego.

Partnerzy OIOF podejmą starania mające na celu rozwój połączeń i usprawnienie transportu zbiorowego, co przyczyni się do podniesienia poziomu życia mieszkańców (poprzez zwiększenie ich mobilności) i podniesie atrakcyjność tego miejsca dla turystów.

II.3.3. Promocja wykorzystania systemów transportu zbiorowego przez mieszkańców i przyjezdnych

Sprawnie funkcjonujący publiczny transport zbiorowy przekłada się na zwiększenie zainteresowania przejazdami, jednak nie od razu, lecz z pewnym opóźnieniem. Działaniom modernizacyjnym w zakresie taboru, infrastruktury i organizacji przewozów powinna towarzyszyć kampania informacyjna skierowana do obecnych i potencjalnych pasażerów. Członkowie OIOF wspierać będą wszelkie akcje promocyjne nastawione na popularyzację korzystania z transportu zbiorowego.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.3:

	<i>Prowadzenie badań i analiz potrzeb oraz możliwości w sferze transportu zbiorowego na obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Lobbowanie na rzecz tworzenia nowych i utrzymania istniejących połączeń komunikacji zbiorowej</i>
	<i>Publikowanie wyników wskazujących na potrzeby tworzenia połączeń komunikacyjnych o charakterze stałym i okresowym w celu zachęcenia przedsiębiorstw do tworzenia tych połączeń</i>
	<i>Prowadzenie akcji informacyjnych i promocyjnych na rzecz korzystania z transportu zbiorowego</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.3:

	<i>Liczba przeprowadzonych badań i analiz potrzeb oraz możliwości w sferze transportu zbiorowego</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba akcji informacyjnych i promocyjnych na rzecz korzystania z transportu zbiorowego</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II 4. Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego

II.4.1. Opracowanie dokumentacji na potrzeby rozbudowy budownictwa mieszkaniowego

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi gospodarczemu regionu jest występowanie pozytywnych trendów demograficznych, np. dodatnie saldo migracji. Władze lokalne powinny wpływać na liczbę ludności m.in. poprzez zachęcenie większej liczby osób do osiedlenia się w gminie i zmniejszenie liczby wyjeżdżających, co spowoduje poprawę salda migracji. Korzystnym ruchom migracyjnym sprzyjają m.in. dobre warunki mieszkaniowe związane z przemyślaną polityką przestrzenno-planistyczną. Rozsądne planowanie przestrzenne pozwala przy tym zmniejszyć koszty uzbrajania i

późniejszego utrzymania powstałej infrastruktury dzięki racjonalnej koncentracji zabudowy mieszkaniowej.

Gminy OIOF podejmować będą działania na rzecz poprawy warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, m.in. poprzez tworzenie studiów i planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających charakter terenów przeznaczonych pod mieszkalnictwo.

II.4.2. Uzbrajanie terenów przeznaczanych pod budownictwo mieszkaniowe

Posiadanie planów zagospodarowania przestrzennego z rozsądnie rozmieszczonymi terenami mieszkaniowymi sprzyja rozwojowi osadnictwa, ale nie stanowi czynnika decydującego. Bardzo ważne jest odpowiednie przygotowanie terenów (zapewnienie dojazdu i uzbrojenie w niezbędne media). Nawet najatrakcyjniejsze działki bez dogodnego połączenia z drogą publiczną i leżące w dużej odległości od sieci technicznych nie przyciągną inwestorów mieszkaniowych.

Partnerzy OIOF podejmować będą działania sprzyjające wstępnemu przygotowaniu obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.4:

	Przygotowanie dokumentacji technicznych na potrzeby uzbrajania terenów mieszkaniowych
	Tworzenie dokumentów planistycznych dla terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
	Opracowywanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego
	Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod indywidualne i zbiorowe budownictwo mieszkaniowe

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.4:

	Liczba stworzonych projektów budowlanych dla przedsięwzięć związanych z uzbrajaniem terenów mieszkaniowych	szt.
	Liczba stworzonych dokumentów planistycznych obejmujących tereny pod budownictwo mieszkaniowe	szt.
	Liczba opracowanych koncepcji zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego	szt.
	Powierzchnia terenów uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe indywidualne	szt.
	Powierzchnia terenów uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe zbiorowe	szt.

Cel strategiczny II.5. Rozbudowa systemu usług komunalnych

II.5.1. Rozwój systemów aglomeracyjnych służących zapewnieniu dostępu do sieci kanalizacyjnych i wodociągowych

Rozwój i integracja gospodarek wodno-kanalizacyjnych miast i gmin odbywa się obecnie głównie w ramach aglomeracji. Budowanie przez samorządy systemów aglomeracyjnych ma na celu poprawę i optymalizację funkcjonowania systemów wodociągowo-ściekowych.

Uporządkowana gospodarka ściekowa tworzy też podstawy dla rozwoju gospodarczego danego obszaru, dlatego funkcjonujące w OIOF systemy aglomeracyjne powinny być stale monitorowane i rozwijane. Rozwój sieci aglomeracyjnych OIOF powinien odbywać się w zgodzie z przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi oraz z naturalnym rozwojem sieci osadniczych.

II.5.2. Rozwój systemów wod-kan na obszarach pozaaglomeracyjnych uwzględniający potrzeby zachowania standardów ekologicznych na obszarach cennych środowiskowo

Zasięg każdej aglomeracji jest ograniczony ze względów prawnych, technicznych, czy efektywnościowych, dlatego w ich otoczeniu zawsze będą znajdować się miejscowości lub obszary pozbawione dostępu do aglomeracyjnych sieci wodno-kanalizacyjnych, czy do innych sieci.

W sytuacji braku dostępu do kanalizacji sanitarnej najczęstszym rozwiązaniem jest budowa przydomowych lub zbiorczych oczyszczalni ścieków. Z kolei brak dostępu do wody sieciowej występuje o wiele rzadziej i nie jest aż tak problematyczny, bowiem tam, gdzie nie dociera woda sieciowa, mieszkańcy wykorzystują najczęściej indywidualne studnie.

Na terenie Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego niektóre miejscowości z gmin wiejskich oraz miejsko-wiejskich nadal pozbawione są dostępu do aglomeracyjnych sieci wodno-kanalizacyjnych. W przypadku braku możliwości włączenia do aglomeracji należy poszukiwać dla nich rozwiązań alternatywnych, takich jak np. budowa ekologicznych przydomowych bądź zbiorowych oczyszczalni ścieków, a w przypadku braku wodociągów, do budowy nowych, bądź rozbudowy istniejących.

II.5.3. Podnoszenie jakości systemu zbiórki i unieszkodliwiania odpadów komunalnych służące minimalizacji obciążeń dla środowiska naturalnego

Zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gospodarka odpadowa stanowi domenę samorządów szczebla gminnego. Wprowadzenie systemu, w którym wszystkie gospodarstwa uiszczają opłaty za odbiór odpadów (co do zasady niższe w przypadku segregacji na określone frakcje), a gmina organizuje ich odbiór i dalsze zagospodarowanie, spowodowało podniesienie skuteczności systemu i poprawę bezpieczeństwa ekologicznego.

Dla sprawności funkcjonowania systemów gospodarowania odpadami niezwykle istotna jest odpowiednia efektywność selektywnej zbiórki odpadów, dlatego samorządy OIOF powinny wywierać presję na podmiot odpowiedzialny za gospodarkę odpadami (obecnie Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego), w zakresie maksymalizowania procesów segregacji odpadów u źródła i podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Należy także w porozumieniu ze Związkiem Gmin przeprowadzić inwentaryzację wszelkich innych potrzeb w zakresie usprawniania sposobu funkcjonowania systemu.

Poza podniesieniem efektywności selektywnej zbiórki odpadów, niezwykle ważny jest również sprawny i efektywny ich dowóz do miejsca składowania odpadów komunalnych. W tym celu konieczne jest usprawnienie dojazdu do składowiska poprzez poprawę stanu technicznego drogi dojazdowej (droga powiatowa Nr 1232N Wirwajdy – Smykowo – Szyldak – Olsztynek na odcinku Nastajki – Smykowo oraz droga powiatowa Nr 1239N Smykowo – Naprom na odcinku Smykowo – Rudno).

II.5.4. Podjęcie starań o zmaksymalizowanie dostępu mieszkańców do sieci gazowej, energetycznej, teleinformatycznej oraz ciepłowniczej

Inwestycje liniowe takie jak: rozbudowa gazociągu, sieci energetycznej, teleinformatycznej, czy ciepłowniczej, nie zawsze stanowią odpowiedź na faktyczne zapotrzebowanie odbiorców. Niejednokrotnie zdarza się, że pomimo zabiegania o wybudowanie jakiegoś odcinka sieci, inwestycje pozostają wstrzymywane nawet przez wiele lat lub w ogóle nie są realizowane.

W interesie samorządów OIOF powinno być dążenie do tego, aby jak największa liczba mieszkańców miała dostęp do ww. sieci, dlatego wszędzie tam, gdzie jest to konieczne, powinny one występować w roli mediatora pomiędzy zainteresowanymi mieszkańcami a operatorami sieci oraz lobbować za realizacją najpotrzebniejszych inwestycji.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.5:

	<i>Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych i wodociągowych</i>
	<i>Wspieranie rozwoju przydomowych i zbiorowych oczyszczalni ścieków</i>
	<i>Edukacja ekologiczna mieszkańców</i>
	<i>Zachęcanie mieszkańców do możliwie pełnej segregacji odpadów komunalnych</i>
	<i>Monitorowanie i poprawa skuteczności systemu zbiórki odpadów komunalnych</i>
	<i>Gromadzenie informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie przyłączy gazowych, energetycznych, teleinformatycznych i ciepłowniczych</i>
	<i>Wspieranie rozbudowy i modernizacji sieci gazowych, energetycznych, teleinformatycznych i ciepłowniczych</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.5:

	<i>Długość wybudowanej sieci wodociągowej</i>	<i>km</i>
	<i>Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej</i>	<i>km</i>
	<i>Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej</i>	<i>km</i>
	<i>Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej</i>	<i>km</i>
	<i>Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej</i>	<i>%</i>
	<i>Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej</i>	<i>%</i>
	<i>Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej</i>	<i>%</i>
	<i>Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków</i>	<i>szt.</i>
	<i>Procent wytworzonych odpadów komunalnych deponowanych na składowisku</i>	<i>szt.</i>
	<i>Procent odzysku surowców wtórnych</i>	<i>%</i>
	<i>Liczba przeprowadzonych akcji ekologicznych skierowanych do mieszkańców</i>	<i>%</i>
	<i>Liczba udostępnionych w Internecie formularzy do zbierania informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie przyłączy gazowych, energetycznych, teleinformatycznych i ciepłowniczych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wniosków rozpatrzonych przez operatorów sieci</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II.6. Podnoszenie dostępności do nowoczesnych technologii komunikacyjnych

II.6.1. Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych umożliwiających korzystanie przez mieszkańców z technologii cyfrowych

Dostępność rozwiniętej infrastruktury teleinformatycznej stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwoju nowoczesnej gospodarki. W szczególności powszechny i łatwy dostęp do szerokopasmowego Internetu powoduje, że coraz większa część społeczeństwa w jakiś sposób styka się technologiami teleinformatycznymi, co otwiera drogę do powstawania społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy.

Rozwój sieci szerokopasmowych na terenie OIOF jest realizowany głównie za sprawą inwestycji wojewódzkiej pod nazwą „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie”, dzięki której na obszarze OIOF powstanie docelowo kilkanaście węzłów dostępowych, do których operatorzy telekomunikacyjni będą mogli podłączać swoje sieci dystrybucyjne.

Jak dostrzeżono w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej OIOF*, aby uzyskać stan, w którym rzeczywiście większość mieszkańców obszaru – w tym szczególnie osoby mieszkające poza głównymi ośrodkami – będzie miała łatwy i tani dostęp do Internetu, ważne jest zaprogramowanie i wdrożenie ułatwień dla lokalnych operatorów telekomunikacyjnych, którzy zainteresowani są dostarczaniem użytkownikom końcowym tzw. „ostatniej mili”. Ułatwienia dotyczyć powinny szczególnie możliwości lokalizowania obiektów telekomunikacyjnych (np. wieże) na terenach i obiektach samorządowych w połączeniu z możliwie dużym obniżeniem opłat dzierżawnych lub opłat za użytkowanie terenu. Wśród innych propozycji rozwiązań mogących wesprzeć rozwój sieci teleinformatycznych znajdują się: powołanie wspólnego dla OIOF operatora telekomunikacyjnego, czy zawiązanie partnerstwa publiczno-prywatnego w celu pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury dostępowej.

II.6.2. Identyfikacja problemów z dostępnością do sieci teleinformatycznych i angażowanie się wspólnot samorządowych w upowszechnianie dostępu do tych sieci

Współcześnie rozwój sieci teleinformatycznych w kraju uzależniony jest w pierwszej kolejności od aktywności sektora komercyjnego, podejmowanej w odpowiedzi na zdiagnozowane zapotrzebowanie na tego rodzaju infrastrukturę. Interwencja sektora publicznego możliwa jest dopiero w przypadku niedomagań rynku (subsydiarny charakter aktywności samorządu na szczeblu gminnym).

Zadaniem samorządów powinno być w pierwszej kolejności wypracowanie schematu oceny oraz regularne monitorowanie (np. poprzez ankietyzację w szkołach, informację wywieszoną w urzędach, formularze internetowe) stanu dostępności do infrastruktury teleinformatycznej na obszarze OIOF, w szczególności w obszarach zagrożonych marginalizacją. Informacja o potrzebach rynku winna być udostępniana operatorom, a dopiero w sytuacji braku reakcji rynku należy poddawać ocenie możliwość interwencji publicznej, w szczególności poprzez wykorzystanie projektów tzw. Internetu socjalnego.

II.6.3. Cyfryzacja usług publicznych jednostek OIOF

Podstawowym zadaniem cyfryzacji w administracji publicznej jest polepszenie jakości, szybkości i sprawności funkcjonowania usług publicznych. Przykładowo elektroniczna skrzynka podawcza w urzędach jest narzędziem, które znacząco ułatwia obywatelom, czy przedsiębiorcom komunikowanie się z urzędami. Ponadto uruchomienie e-usług publicznych powoduje tzw. odmiejszczenie usług, dzięki czemu możliwe jest załatwianie spraw z jednego miejsca w zupełnie innej miejscowości.

Cyfryzacja usług publicznych powinna być popierana przez samorządy wchodzące w skład OIOF. W tym względzie należy wspierać wszelkie rozwiązania związane z uruchamianiem i rozwijaniem e-usług w postaci formularzy elektronicznych, możliwości zamawiania przez Internet wizyty w urzędzie, śledzenia statusu załatwianych spraw i oceny sposobu załatwiania spraw, tworzenia cyfrowych katalogów bibliotecznych, itp.

II.6.4. Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie wykorzystania technologii informatycznych

Istnienie rozwiniętej infrastruktury teleinformatycznej jest podstawą powstawania społeczeństwa informacyjnego, jednak to, jak intensywnie jest się ono w stanie rozwijać, zależy przede wszystkim od wiedzy. Z tego powodu rozwój technologii powinien iść w parze z rozwojem umiejętności korzystania z nich.

Szczególnym wyrazem troski samorządów tworzących OIOF powinny być środowiska zagrożone wykluczeniem cyfrowym, w których należy promować edukację informatyczną w celu przełamania barier w dostępie do technologii informatycznych. Ponadto należy również zadbać o informowanie i podnoszenie kompetencji wśród użytkowników wdrażanych e-usług.

Powyższe zadania powinny być realizowane we współpracy z sektorem reprezentującym interesy społeczne (stowarzyszenia, fundacje).

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.6:

	<i>Udostępnianie obiektów samorządowych na potrzeby rozwoju sieci teleinformatycznych</i>
	<i>Wspieranie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej na obszarach tzw. „białych plam” dostępu do Internetu</i>
	<i>Monitorowanie dostępności usług telekomunikacyjnych dla mieszkańców</i>
	<i>Cyfryzacja usług publicznych i procesów w administracji publicznej</i>
	<i>Rozbudowa systemów informatycznych administracji samorządowej</i>
	<i>Promowanie wśród mieszkańców korzystania z e-usług administracji publicznej</i>
	<i>Wspieranie walki z wykluczeniem cyfrowym</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.6:

	<i>% powierzchni obszaru funkcjonalnego uznany za „białą plamę”</i>	<i>%</i>
	<i>Liczba dostępnych na stronie internetowej formularzy gromadzących informacje o brakach w dostępności Internetu</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba spraw administracyjnych obsługiwanych drogą elektroniczną</i>	<i>szt.</i>

	<i>Liczba akcji promujących korzystanie z e-usług publicznych</i>	<i>szt.</i>
--	---	-------------

Cel strategiczny II.7. Podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

II.7.1. Wykorzystanie elementów infrastruktury sportowej do promocji subregionu oraz do promocji sportu

Współcześnie rośnie liczba osób, które poszukują możliwości uprawiania sportu w możliwie najlepszych warunkach obiektowych. Naturalnym jest oczekiwanie dostępu do profesjonalnych obiektów zgłaszane przez osoby i drużyny uprawiające sport profesjonalnie, coraz większego znaczenia nabiera jednak fakt, że takie oczekiwania zgłaszają obecnie również amatorzy. Posiadanie odpowiedniej klasy obiektów staje się więc ważne zarówno dla rozwoju lokalnych środowisk sportowych, jak i dla efektywnej promocji obszaru.

Partnerzy OIOF wykorzystają dostępne na obszarze obiekty sportowe i rekreacyjne zarówno do promocji sportu wśród mieszkańców i turystów, jak również do zewnętrznej promocji subregionu. Szczególne znaczenie będzie miała tu odpowiednia ekspozycja największych i najważniejszych obiektów sportowych, to jest: instalacji do uprawiania sportów wodnych, stadionów piłkarskich i wielofunkcyjnych modernizowanych w wysokim standardzie, obiektów basenowych. W okresie zimowym zaś należy promować możliwości uprawiania aktywności narciarskiej na terenie Gór Dylewskich. Ogromnego znaczenia nabiera też wykorzystanie potencjału wybranych dyscyplin, np. siatkówki plażowej, wokół których należy rozwijać rozpoznawalne produkty marketingowe.

II.7.2. Zapewnianie dostępu do otwartych obiektów sportowych i rekreacyjnych

Najważniejszym zadaniem w sferze sportu i rekreacji, jakie powinny stawiać przed sobą samorządy, jest rozwijanie możliwości uprawiania sportu masowego. Możliwość uczestnictwa w zajęciach sportowych pozwala z jednej strony zachować sprawność fizyczną, z drugiej zaś rozwijać pasję i zainteresowania.

W celu wsparcia aktywności fizycznej mieszkańców partnerzy OIOF zapewnią dostęp do obiektów rekreacyjnych zlokalizowanych na osiedlach mieszkaniowych i w miejscowościach wiejskich. Ponadto wspierać będą inicjatywy tworzenia na obszarze wszelkiego rodzaju otwartych obiektów sportowych, które umożliwią podejmowanie aktywności fizycznej w pobliżu miejsca zamieszkania m.in. ścieżki spacerowe, orliki, skate parki czy tory do uprawiania nordic walkingu.

Zapewnienie dostępu do obiektów sportowych i rekreacyjnych sprzyjać będzie promocji aktywności fizycznej i popularyzacji sportu wśród lokalnej społeczności, a także stanie się dodatkową atrakcją dla wypoczywających na obszarze turystów.

II.7.3. Podjęcie starań o wytworzenie specjalizacji poszczególnych partnerów w udostępnianiu różnorodnej infrastruktury sportowej i wykorzystanie tej specjalizacji do promocji obszaru

Sport coraz częściej stanowi ważny wyznacznik stylu życia. Zarówno mieszkańcy, jak i przyjezdni, są zainteresowani uprawianiem różnorodnych dyscyplin sportowych. Z tego względu udostępnienie infrastruktury, która umożliwi prowadzenie różnych rodzajów sportu, jest działaniem pożądanym. O ile w przypadku pojedynczych gmin rozwijanie bazy pod różnorodne dyscypliny byłoby trudne do finansowania, o tyle w przypadku podzielenia odpowiedzialności między Partnerami możliwości są znacznie większe.

Z tego względu podjęte zostaną starania o wytworzenie specjalizacji poszczególnych Partnerów w udostępnianiu różnorodnej infrastruktury sportowej. Odwołując się do już posiadanych zasobów oraz aktualnych możliwości, gminy mogą rozwijać szczególnie mocno wybrane dyscypliny lub grupy dyscyplin. Specjalizacja gmin sprawi, że oferta sportowa obszaru stanie się bogatsza. Wpłynie to na poprawę oceny jakości życia mieszkańców oraz sprawi, że obszar stanie się bardziej atrakcyjny dla turystów, bowiem coraz ważniejszym argumentem za wyborem miejsca do spędzania wolnego czasu staje się właśnie dostęp do różnorodnych zajęć.

Działania w tym obszarze muszą być prowadzone we współpracy z organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami i przedsiębiorcami, oferta publiczna i prywatna powinny się tu bowiem uzupełniać. Oczekuje się ponadto, że rozwojowi infrastruktury towarzyszyć będzie również rozwijanie kompetencji i promowanie wytypowanych dziedzin sportu.

II.7.4. Rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych na terenie OIOF

O atrakcyjności turystycznej obszaru funkcjonalnego decydują walory przyrodnicze regionu w połączeniu z nowoczesną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Ta ostatnia wymaga stałego udoskonalania, będącego odpowiedzią na zwiększające się zapotrzebowania społeczności.

W celu rozwoju turystyki oraz promocji sportu wśród mieszkańców i turystów podjęte zostaną działania w zakresie rozbudowy i modernizacji obiektów sportowych zlokalizowanych na terenie OIOF, uwzględniające specjalizacje poszczególnych gmin oraz oczekiwania lokalnych społeczności. Partnerzy wspierać będą ponadto rozwój powszechnych obiektów sportowych zlokalizowanych na osiedlach mieszkaniowych i terenach zabudowy jednorodzinnej. Podjęte zostaną również działania w zakresie popularyzacji sportu amatorskiego wśród mieszkańców.

II.7.5. Rozbudowa oferty zajęć sportowych dla mieszkańców i przyjezdnych

Aktywność fizyczna jest jednym z głównych warunków zachowania dobrego zdrowia i samopoczucia. Uczestnictwo w zajęciach sportowych przynosi wymierne korzyści osobom we wszystkich grupach wiekowych.

Partnerzy OIOF w trosce o zdrowie i dobre samopoczucie mieszkańców i turystów wspierać będą wszelkie inicjatywy służące rozwojowi kultury fizycznej na obszarze. Cel ten pozwoli osiągnąć rozbudowa oferty zajęć sportowych dostępnych w placówkach edukacyjnych i obiektach sportowo-rekreacyjnych zlokalizowanych na terenie OIOF. Decyzje podejmowane w tym zakresie powinny uwzględniać liczbę i stan wyposażenia obiektów, którymi dysponują poszczególne gminy oraz zapotrzebowania mieszkańców. W trosce o prawidłowy rozwój fizyczny dzieci i młodzieży zaleca się

przede wszystkim poszerzenie i urozmaicenie oferty zajęć sportowych w placówkach edukacyjnych. Ponadto w ramach tego zadania organizowane będą imprezy plenerowe sprzyjające popularyzacji sportu na obszarze oraz promocji zdrowego stylu życia.

II.7.6. Rozbudowa infrastruktury do uprawiania sportów zimowych oraz całorocznych

Istotne zagrożenie dla rozwoju turystyki na obszarze funkcjonalnym stanowi sezonowość przejawiająca się intensywnym ruchem turystycznym w okresie letnim i znikomym w pozostałych miesiącach, co bardzo negatywnie oddziałuje na rynek pracy i utrudnia pełną specjalizację w obsłudze turystów.

Sposobem przezwyciężenia skutków sezonowości w turystyce na obszarze jest rozwijanie całorocznych form turystyki niezależnych od pór roku oraz stworzenie oferty na sezon zimowy z wykorzystaniem potencjału krajobrazowego Wzgórz Dylewskich, np. budowa krytych lodowisk i narciarskich tras biegowych. Obiecującym kierunkiem specjalizacji gmin OIOF jest żeglarstwo lodowe, które staje się coraz bardziej popularną formą zimowej rozrywki. Dlatego należy dążyć do stworzenia w OIOF odpowiednich warunków do uprawiania różnych form tej dyscypliny.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.7:

	<i>Modernizacja obiektów sportowych</i>
	<i>Zapewnienie wysokich standardów utrzymania infrastruktury sportowej i rekreacyjnej</i>
	<i>Udostępnianie obiektów sportowych do amatorskiego uprawiania sportu</i>
	<i>Wspieranie rozbudowy infrastruktury sportowej Wzgórz Dylewskich</i>
	<i>Wspieranie sportów zimowych (m.in. narciarstwa biegowego i żeglarstwa lodowego)</i>
	<i>Wspieranie i organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych oraz akcji promujących aktywny styl życia</i>
	<i>Wspieranie inicjatyw służących poszerzeniu oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych w szkołach</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.7:

	<i>Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Powstanie infrastruktury sportowej na Wzgórzach Dylewskich</i>	<i>wsk. opisowy</i>
	<i>Liczba zorganizowanych imprez sportowo-rekreacyjnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba inicjatyw służących poszerzeniu oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych w szkołach</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II.8. Rewitalizacja połączeń kanałowych i wykorzystanie zasobów wodnych subregionu

II.8.1. Zabieganie o zapewnienie wysokiego standardu utrzymania istniejących i tworzenie nowych połączeń kanałowych w granicach OIOF

Żegluga śródlądowa w Polsce, pomimo sprzyjającego naturalnego systemu wodnego, ma dość marginalne znaczenie, co przy porównaniu z krajami posiadającymi podobne systemy wodne wydaje się być nieuzasadnione. Powodem niewykorzystania połączeń kanałowych do organizowania transportu ludzi i towarów jest zły stan techniczny dróg wodnych oraz zbyt mała retencja zbiornikowa dla odpowiedniego wyrównywania przepływów wody w rzekach i kanałach. Problemy tej natury dotyczą również cały system Kanału Elbląskiego. Możliwość eksploatacji kanałów dla celów gospodarczych i – przede wszystkim – turystycznych zależy od stanu technicznego tych dróg wodnych.

Samorządy OIOF zabiegać będą o kontynuację działań rewitalizacyjnych w obrębie części Kanału Elbląskiego, która leży w obrębie obszaru. Wymagane jest odpowiednie utrzymanie śluz i pochylni oraz zapewnienie odpowiedniej głębokości i drożności cieków wodnych. Należy zachęcać RZGW w Gdańsku do inicjowania oraz uczestniczenia w przedsięwzięciach służących zwiększaniu ruchu wodnego na poszczególnych odcinkach systemu kanałowego.

Na terenie OIOF istnieją dodatkowo możliwości rozbudowy sieci połączeń wodnych, której efektem mogłoby być powiększenie atrakcyjności obiektów wodnych subregionu. Ważne staje się zatem podjęcie starań o rozbudowę systemu połączeń żeglownych po kanałach na odcinkach przebiegających przez OIOF. W pierwszej kolejności powinna być przeprowadzona inwentaryzacja możliwości, a następnie prace studyjne służące ocenie opłacalności społecznej zaangażowania w takie przedsięwzięcie środków publicznych i prywatnych.

II.8.2. Promocja wykorzystania obiektów wodnych do rozwoju turystyki

Miejscowe jeziora, kanały i rzeki stanowią atrakcję dla wielu grup turystów, zarówno wakacyjnych, jak i weekendowych. Są zatem niezwykle ważne i mogą dawać korzyści dla regionu nie tylko w miesiącach letnich. Bogate zasoby wodne przyciągają nie tylko żeglarzy czy kajakarzy, ale również wędkarzy, czy obserwatorów ptaków. Wdrożenie grupy projektów, których celem byłoby zainteresowanie amatorów takich aktywności przyjazdem do subregionu, przyniosłoby Obszarowi długotrwałe korzyści.

Należy zabiegać o turystę aktywnego, dlatego podjęte będą starania o odpowiednią tematyczną promocję zasobów OIOF (polegające na tworzeniu i popularyzowaniu marek wiążących się z OIOF i poszczególnymi typami aktywności) oraz rozbudowę infrastruktury wspierającej dla tych grup, takiej jak: pomosty, slipy, przystanie oraz tworzenie tras turystycznych i punktów obserwacyjnych. Podobnie ważnym zadaniem jest oznaczenie zasobów oraz rozpowszechnienie wiedzy o nich. Poparcia wymagają także inicjatywy przedsiębiorców, którzy zechcą inwestować w punkty obsługujące turystów, np. wypożyczalnie sprzętu.

II.8.3. Wsparcie i rozwój przedsięwzięć zmierzających do poprawy jakości oferty obiektów plażowych

Znaczącą część odwiedzających OIOF to osoby szukające możliwości wypoczynku z wykorzystaniem bogatych zasobów wodnych regionu. Najbardziej oczekiwaną formą wypoczynku jest pobyt na obrzeżach zbiorników wodnych, zarówno na kąpieliskach, jak i po prostu w pobliżu linii brzegowej. Wiele potencjalnie atrakcyjnych miejsc wypoczynku nad wodą nie jest jednak odpowiednio przygotowana. Brak wyznaczonych kąpielisk, złe zagospodarowanie (brak dojazdu, brak miejsc parkingowych), zanieczyszczenie (dzika roślinność, pozostałości po wypasie zwierząt, odpady komunalne) skutecznie obniżają standard tych miejsc.

Samorządy OIOF we współpracy ze środowiskami lokalnymi podejmą starania o rozszerzenie listy miejsc, w których możliwe jest udostępnienie brzegu i obiektów wodnych do aktywności turystycznej. Inwentaryzacji takich miejsc, a następnie ich zagospodarowaniu powinna towarzyszyć akcja informacyjna wśród mieszkańców, szczególnie osób, które prowadzą działalność związaną z obsługą ruchu turystycznego, zachęcająca do współpracy w obszarze poprawy oferty obiektów plażowych na terenie OIOF.

II.8.4. Rewitalizacja terenów przyrzecznych i przyjeziornych na cele turystyczne

Szereg terenów w otoczeniu jezior i rzek kwalifikowałby się do wykorzystania ich z korzyścią dla rozwoju różnych form turystyki, jednakże wcześniejszy nieodpowiedni sposób ich użytkowania lub zaniedbanie zadań związanych z ich utrzymaniem odbierają im atrakcyjność. Długookresowo działania służące zwiększeniu ilości miejsc możliwych do wykorzystania na cele turystyczne będą przynosiły wymierne efekty dla sytuacji subregionu.

Samorządy OIOF podejmą starania o zidentyfikowanie miejsc wymagających rewitalizacji oraz wykorzystanie dostępnych narzędzi inwestycyjnych i administracyjnych do usuwania problemów utrudniających korzystanie z terenów przy ciekach i zbiornikach wodnych.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.8:

	<i>Monitorowanie stanu kanałów na terenie OIOF pod kątem możliwości wykorzystania ich na cele żeglowne</i>
	<i>Lobbowanie w RZGW za prowadzeniem działań na rzecz usuwania niedrożności kanałów oraz wsparcie w pozyskiwaniu środków na finansowanie takich działań</i>
	<i>Tworzenie i utrzymanie ciągów wodnych możliwych do wykorzystania dla celów komunikacyjnych (żeglownych, kajakowych)</i>
	<i>Tworzenie i oznaczanie tras kajakarskich i żeglownych</i>
	<i>Inwentaryzacja terenów możliwych do wykorzystania na potrzeby udostępniania plaż i miejsc do rekreacji nad wodą</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.8:

	<i>Utworzona baza danych odcinków i miejsc na sieci kanałów wymagających rewitalizacji</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wniosków/podań skierowanych do RZGW w sprawie usuwania niedrożności sieci kanałów na terenie OIOF</i>	<i>szt.</i>

	<i>Liczba utworzonych nowych tras kajakarskich w obszarze OIOF</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba utworzonych nowych obiektów plażowych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba opisanych produktów turystycznych opracowanych na potrzeby wybranych grup aktywnych turystów</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II.9. Poprawa efektywności energetycznej

II.9.1. Opracowanie i realizacja planów gospodarki niskoemisyjnej dla gmin obszaru funkcjonalnego

Gospodarowanie energią w polskich gminach powinno odbywać się w powiązaniu z planowaniem energetycznym, którego kształt określa ustawa Prawo energetyczne.

Rozwiązanie istniejących problemów energetycznych OIOF powinno odbywać się w oparciu o planowanie gospodarki niskoemisyjnej, w którym nieodzownym narzędziem są plany gospodarki niskoemisyjnej. Z tego względu plany te zostaną opracowane przez poszczególne gminy OIOF, a następnie sukcesywnie wdrażane.

II.9.2. Racjonalizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

Wykorzystywanie przestarzałych rozwiązań energetycznych w obiektach użyteczności publicznej przyczynia się do nadmiernego zużycia energii cieplnej i elektrycznej.

Zużycie energii w obiektach publicznych można ograniczyć poprzez wdrażanie energooszczędnych technologii. Należy zatem kontynuować termomodernizację budynków użyteczności publicznej na terenie OIOF oraz wdrażać projekty racjonalizacji zużycia energii związane z wymianą źródeł ciepła oraz instalacją urządzeń regulujących zużycie energii.

Racjonalizacja zużycia przez obiekty publiczne energii może nastąpić w wyniku modernizacji technologii (wymiana rozwiązań na bardziej energooszczędne), bądź poprzez zwiększenie wykorzystania źródeł odnawialnych.

Samorządy OIOF będą dążyć do maksymalizacji wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych, skutkiem czego będzie zmniejszenie udziału nieodnawialnych źródeł.

II.9.3. Wspieranie działań służących poprawie standardów energetycznych w budynkach prywatnych

Problem nieefektywnego gospodarowania energią, głównie w zakresie ogrzewania i energii elektrycznej, dotyczy zarówno obiektów publicznych, jak i prywatnych.

Samorządy OIOF będą przyczyniać się do popularyzacji wśród właścicieli budynków prywatnych wiedzy na temat sposobów efektywnego ograniczania zużycia energii, w tym wdrażania rozwiązań opartych na źródłach odnawialnych.

II.9.4. Promocja wykorzystania bezpiecznych źródeł energii odnawialnej

Rozwój energetyki odnawialnej przyczynia się do poprawy stanu bezpieczeństwa energetycznego danego obszaru. Niezwykle istotna jest w tym zakresie promocja wykorzystania OZE, zarówno w instalacjach przemysłowych, jak i w postaci rozproszonej, np. przy gospodarstwach domowych.

Samorządy będą sprzyjały powstawaniu instalacji do produkcji energii, wykorzystujących technologie akceptowane społecznie, w szczególności solarne i geotermalne np. pompy ciepła), zarówno o przeznaczeniu komercyjnym, jak i społecznym, a jednocześnie zabiegać o to, by planowane inwestycje nie prowadziły do naruszeń interesów mieszkańców i przedsiębiorców (dotyczy np. oddziaływania ferm wiatrowych czy też oddziaływania jazów wodnych na retencję wody).

Należy ponadto dążyć do poszerzania wiedzy na temat energetyki odnawialnej zarówno wśród mieszkańców, przedsiębiorców, jak i pracowników samorządowych. Służą temu liczne inicjatywy mające na celu podnoszenie świadomości oraz popularyzację proekologicznych metod produkcji energii – należy wspierać dotychczas podejmowane inicjatywy na szczeblu wojewódzkim oraz podejmować własne inicjatywy o charakterze lokalnym.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.9:

	<i>Przygotowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej w gminach</i>
	<i>Realizacja inwestycji służących zmniejszeniu zużyciu energii elektrycznej i ciepłej w budynkach użyteczności publicznej</i>
	<i>Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej</i>
	<i>Zachęcanie mieszkańców do obniżania zużycia energii w budynkach prywatnych</i>
	<i>Promowanie wykorzystania przez osoby i podmioty prywatne OZE nieoddziałujących na środowisko</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.9:

	<i>Liczba opracowanych planów gospodarki niskoemisyjnej</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba budynków użyteczności publicznej objętych termomodernizacją</i>	<i>szt.</i>
	<i>Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji inwestycji termomodernizacyjnych w budynkach użyteczności publicznej</i>	<i>GJ/rok, MWh/rok</i>
	<i>Liczba instalacji powstałych w budynkach użyteczności publicznej wykorzystujących odnawialne źródła energii</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba prywatnych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II.10. Utrzymanie i rozwój obiektów edukacyjnych

II.10.1. Modernizacja placówek edukacyjnych na terenie OIOF

W celu podnoszenia jakości kształcenia na obszarze funkcjonalnym partnerzy OIOF podejmować będą działania sprzyjające nieustannemu rozwojowi dostępnej bazy edukacyjnej. Poprzedzi je monitoring i

inwentaryzacja faktycznych potrzeb remontowych placówek edukacyjnych zlokalizowanych na obszarze. W odniesieniu do poszczególnych placówek gminy powinny podjąć działania obejmujące bądź to uzupełnianie obiektów i ich wyposażenia, bądź też niekiedy budowę nowych placówek w przypadku, gdy modernizacja już istniejących nie będzie wystarczająca lub efektywna.

Podjęte w tym zakresie działania uwzględniać muszą zmieniające się wymogi prawa, ale także potrzeby uczniów, nauczycieli i rodziców, wyrażające się m.in. w modernizacji infrastruktury świetlicowej i sportowej, urozmaiceniu posiadanych pomocy dydaktycznych czy cyfryzacji szkół.

II.10.2. Zapewnienie dostępności do wysokiej jakości wyposażenia placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne oraz w sprzęt sportowy

Celem działań edukacyjnych jest wszechstronny rozwój ucznia. Na jego osiągnięcie w dużej mierze wpływa jakość oferowanego kształcenia, która jest wypadkową przygotowania merytorycznego kadry pedagogicznej oraz wyposażenia obiektów oświatowych.

Partnerzy OIOF prowadzić będą działania w zakresie uzupełniania wyposażenia obiektów oświatowych zlokalizowanych na obszarze. W ramach tego zadania placówki zostaną zaopatrzone w wysokiej jakości pomoce dydaktyczne usprawniające proces uczenia się oraz sprzęt sportowy wspomagający rozwój fizyczny uczniów. Decyzje o konkretnych inwestycjach uwzględnią aktualne zapotrzebowania placówek edukacyjnych oraz oczekiwania uczniów i rodziców. Pod uwagę wzięta zostanie również konieczność dostosowania budynków do potrzeb dzieci i uczniów niepełnosprawnych. Realizacja tego typu przedsięwzięć uzależniona będzie jednak od możliwości pozyskania na nie finansowania ze środków zewnętrznych. W związku z tym warto rozważyć możliwość zakupu wyposażenia wykorzystywanego wspólnie (np. cyklicznie) przez wiele placówek.

Zapewnienie dostępności do placówek edukacyjnych wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne i sprzęt sportowy sprzyjać będzie poprawie jakości oferty edukacyjnej, a co za tym idzie, przyczyni się do stworzenia równych szans edukacyjnych na obszarze.

II.10.3. Prowadzenie z lokalnymi społecznościami dialogu dotyczącego optymalizacji sieci placówek oświatowych z uwzględnieniem promocji placówek edukacyjnych oferujących najlepsze warunki kształcenia

Sposób finansowania placówek oświatowych w Polsce sprawia, że tylko średnie i duże szkoły są w stanie pokrywać koszty swojej działalności z subwencji oświatowej. Aby podnieść efektywność wydatków JST na cele oświatowe, warto podejmować dialog dotyczący potrzeby utrzymania najmniej efektywnych placówek. Co ważne, tego rodzaju działania nie mogą nigdy odbywać się z pominięciem oczekiwań i praw lokalnych społeczności.

Zadaniem partnerów OIOF staje się w tym kontekście przede wszystkim prowadzenie promocji uczenia się w najlepszych pod względem dydaktycznym placówkach i prowadzenie dialogu z mieszkańcami w celu prezentowania korzyści edukacyjnych wynikających z racjonalizacji sieci szkół.

Podejmując działania w tym obszarze, samorządy winny również zawsze dbać o to, by społeczności lokalne nie odnosiły wrażenia uszczuplenia dostępności do usług publicznych, zatem ograniczeniu działalności lub zamykaniu szkół musi towarzyszyć jednoczesne udostępnianie innych obiektów, np. świetlic czy bibliotek.

II.10.4. Rozwój współpracy pomiędzy JST oraz placówkami edukacyjnymi z terenu OIOF w zakresie możliwości dokonywania wspólnych zamówień wyposażenia

Modernizacja placówek edukacyjnych oraz ich zaopatrzenie w pomoce dydaktyczne wymagać będzie dużych nakładów finansowych. Aby możliwym stało się wyposażenie szkół w jak najlepsze pomoce dydaktyczne, warto szukać rozwiązań sprzyjających minimalizacji poniesionych kosztów.

Z tego względu samorządy i placówki edukacyjne prowadzić będą współpracę w zakresie planowania wydatków na zakup potrzebnego wyposażenia. Dokonywanie wspólnych zamówień może istotnie zmniejszyć koszty przypadające na jednostkę, co umożliwi realizację większej liczby przedsięwzięć. Dodatkowo działania te pozwolą wypracować efektywne mechanizmy współpracy zorientowanej przyszłościowo, co ułatwi realizację podejmowanych inicjatyw i zwiększy szanse osiągnięcia założonych celów.

Wskazane działania pozwolą zapewnić uczniom dostęp do placówek edukacyjnych wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne i sprzęt sportowy, co wyraźnie podniesie jakość infrastruktury edukacyjnej i wpłynie na podniesienie poziomu oferty edukacyjnej w OIOF.

II.10.5. Wykorzystanie narzędzi informatycznych do wspierania procesów nauczania i zarządzania placówkami edukacyjnymi

Proces informatyzacji szkół jest jednym z zadań podejmowanych w celu unowocześniania edukacji i dostosowywania jej do zmian współczesności. Usprawnienie technologiczne placówek edukacyjnych jest niezbędne ze względu na to, iż współczesne dzieci i młodzież chłoną wiedzę w inny sposób, niż to miało miejsce przez kilkunastoma laty. Technologie informacyjne wspierają również nauczycieli w przygotowywaniu ciekawszych zajęć odpowiadających potrzebom uczniów.

Partnerzy OIOF podejmą działania w zakresie zapewnienia dostępu do infrastruktury teleinformatycznej dla nauczycieli i uczniów. W tym celu przeprowadzona zostanie rozbudowa szkolnych sieci i pracowni komputerowych w placówkach edukacyjnych zlokalizowanych na obszarze. Inicjatywy te poprzedzi inwentaryzacja zasobów informatycznych dostępnych w poszczególnych szkołach, co pozwoli na określenie potrzeb i optymalizację podjętych działań. Wybór placówek uwzględniać będzie dążenie do niwelowania różnic w zakresie wyposażenia pomiędzy szkołami zlokalizowanymi w gminach miejskich i wiejskich.

Podjęte działania przyczynią się do rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ponadto zastosowanie multimediiów w placówkach edukacyjnych ma szansę zwiększyć efektywność przyswajania wiedzy przez uczniów, co pozytywnie wpłynie na osiągnięte przez nich wyniki. W szerszej perspektywie informatyzacja szkół zlokalizowanych w OIOF wpłynie na poprawę jakości kształcenia na obszarze.

Działania w zakresie informatyzacji szkół dotyczą nie tylko usprawnienia procesu nauczania, lecz mogą także stanowić wsparcie w administrowaniu placówkami edukacyjnymi. W ramach realizacji tego zadania szkoły podejmą działania w zakresie przekształcenia tradycyjnego zarządzania na zarządzanie z wykorzystaniem narzędzi informatycznych (e-szkoła). Tam, gdzie okaże się być to konieczne, infrastruktura informatyczna wykorzystywana do administrowania szkołami zostanie zmodernizowana. W ramach wdrażania nowego systemu, przeprowadzone będą także szkolenia dla pracowników administracyjnych i nauczycieli.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.10:

	<i>Rozbudowa i modernizacja budynków szkolnych</i>
	<i>Doposażenie szkół w pomoce wykorzystywane w nauczaniu oraz sprzęt sportowy</i>
	<i>Zapewnienie szkołom nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej</i>
	<i>Organizacja procedur zamówień publicznych na wyposażenie dla szkół</i>
	<i>Wyposażenie placówek oświatowych w pomoce multimedialne, oprogramowanie, komputery</i>
	<i>Organizacja konkursu dla nauczycieli na najlepszy program nauczania, który wykorzystuje technologie informatyczne</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.10:

	<i>Liczba zmodernizowanych budynków szkolnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba szkół doposażonych w pomoce naukowe i sprzęt sportowy</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba szkół doposażonych w nowoczesną infrastrukturę teleinformatyczną</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba nauczycieli nagrodzonych za najlepszy program nauczania, który wykorzystuje technologie informatyczne</i>	<i>os.</i>

Cel strategiczny II.11. Podnoszenie funkcjonalności obszarów zurbanizowanych

II.11.1. Podnoszenie estetyki obiektów publicznych oraz dążenie do zapewnienia wysokiego poziomu estetyki przestrzeni publicznej

Przestrzeń publiczna może być definiowana bardzo szeroko, ale w najczęstszym rozumieniu stanowią ją drogi, ulice, place, parki i inne, stale dostępne obiekty stanowiące własność publiczną bądź niekiedy prywatną. Ze względu na położenie przestrzeni publicznej oraz jej cechy funkcjonalno-przestrzenne powinna ona sprzyjać nawiązywaniu kontaktów społecznych, dlatego duże znaczenie ma poziom estetyki tejże szeroko rozumianej przestrzeni.

Samorządy dysponują narzędziami w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzeni, dzięki czemu mogą mieć określony wpływ na kształtowanie przestrzeni publicznej. Zaburzenia tej estetyki są wynikiem jej zawłaszczania np. poprzez brak ciągłości tkanki urbanistycznej, niekontrolowane wydzielanie z przestrzeni publicznych przestrzeni prywatnych, czy poprzez umieszczanie wielkoformatowych reklam na ulicach i na budynkach. Szereg niekorzystnych zjawisk ma źródło historyczne, np. związane z procesami powojennej odbudowy miast, część jednak pojawiło się dopiero w ostatnich latach.

Samorządy tworzące OIOF będą aktywne w zakresie planowania zagospodarowania przestrzennego ukierunkowanego na ograniczenie wszelkich form zawłaszczania przestrzeni publicznej i dzięki temu poprawę jej estetyki. Należy także prowadzić inwentaryzację i monitorować pojawiające się potrzeby remontowe obiektów użyteczności publicznej i w sposób zaplanowany realizować konieczne prace.

II.11.2. Zagospodarowanie centrów miejscowości z uwzględnieniem funkcji istotnych dla mieszkańców i przyjezdnych

Zagospodarowanie centrów miejscowości powinno stanowić odpowiedź zarówno na potrzeby mieszkańców, jak i osób z zewnątrz. Ponieważ każda miejscowość posiada swoje odmienne, specyficzne uwarunkowania gospodarcze, społeczne, przestrzenne i architektoniczne, plany tworzenia i rozwoju centrów powinny być dopasowane do tych uwarunkowań.

Oprócz zmian zagospodarowania centrów największych miejscowości należy również zadbać o odpowiedni kierunek i intensywność procesów centrotwórczych w mniejszych miejscowościach, w których klasyczne centrum nie funkcjonuje, ale w których potencjał centrotwórczy może posiadać np. ośrodek kultury, świetlica czy remiza. Przyczyni się to zarówno do integracji ludności miejscowej, jak i asymilacji ludności napływającej do tych miejscowości.

II.11.3. Likwidacja występujących barier architektonicznych

Występowanie barier architektonicznych uderza przede wszystkim w osoby niepełnosprawne i starsze, bowiem ograniczają one dostęp tych osób do miejsc i obiektów. Likwidacja barier w budynkach użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, czy obszarach zurbanizowanych przekłada się na włączenie społeczne tych grup, dlatego powinna być przedmiotem szczególnego zainteresowania samorządów, których organy wydają, bądź włączone są w proces wydawania decyzji z zakresu prawa budowlanego. Nie tylko budowie, ale również wszelkim pracom remontowym budynków użyteczności publicznej towarzyszyć powinno znoszenie w nich barier architektonicznych.

Partnerzy podejmą dialog ze społecznościami lokalnymi w zakresie identyfikacji występujących nieprawidłowości.

II.11.4. Tworzenie nowych i podnoszenie jakości istniejących parków, zieleńców i innych form roślinnych dostępnych w przestrzeni publicznej

Zadbane i bezpieczne tereny zielone w postaci parków, zieleńców, czy skwerów sprzyjają integracji i aktywności mieszkańców, a tym samym przyczyniają się do rewitalizacji społecznej.

Samorządy wchodzące w skład OIOF powinny przeprowadzić inwentaryzację terenów zielonych oraz określić, na ile spełniają one oczekiwania potencjalnych użytkowników. Na tej podstawie należy przyjmować do realizacji zadania polegające na tworzeniu nowych terenów zielonych, bądź modernizacji i usprawnianiu istniejących.

II.11.5. Budowa obiektów małej infrastruktury na potrzeby rekreacji mieszkańców i turystów

Obiekty małej architektury stanowią uzupełnienie zagospodarowania osiedli, parków czy ogrodów, optymalizują wykorzystanie przestrzeni oraz zwiększają potencjał rekreacyjny tych terenów. Dostęp mieszkańców do obiektów małej infrastruktury, takich jak np. place zabaw, siłownie plenerowe, meble miejskie, altany, itd., pozytywnie wpływa na odczuwaną przez nich jakość życia.

Partnerzy tworzący porozumienie powinni dołożyć starań, aby tego typu obiektów było na terenie OIOF więcej. Należy przy tym pamiętać o unowocześnianiu i udoskonalaniu infrastruktury już

posiadanej, a także o potrzebie zapewnienia różnorodności, tak by instalowane obiekty były atrakcyjne dla różnych grup mieszkańców.

II.11.6. Rewitalizacja terenów zdegradowanych

Problem degradacji terenów dotyka przede wszystkim miast, ale występuje również w głównych miejscowościach na terenach wiejskich.

Aby zatrzymać lub ograniczyć proces degradacji terenów OIOF, samorzady tworzące ten Obszar powinny podjąć skoordynowane działania zmierzające do odtworzenia bądź nadania nowych funkcji terenom o wysokim poziomie degradacji. Aby możliwe było skuteczne podejmowanie tego typu działań, należy przygotować plan rewitalizacji, który wskaże najważniejsze potrzeby w tym zakresie. Realizacja działań rewitalizacyjnych powinna być przeprowadzona w sposób zaplanowany i zorganizowany, dlatego przygotowanie gminnych programów rewitalizacji jest bardzo pożądanym, wręcz koniecznym działaniem.

Należy w szczególności rozważyć możliwość przeprowadzenia ponadgminnych konsultacji planów rewitalizacji poszczególnych samorządów OIOF w części związanej z rewitalizacją społeczną, bowiem działania z nią związane często mogą być realizowane na obszarze ponadgminnym. Uzupełnianie lub modernizowanie infrastruktury na obszarach problemowych powinno być koordynowane z procesami rewitalizacji społecznej.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.11:

	<i>Umiejętne wykorzystywanie przepisów prawa budowlanego i tzw. ustawy krajobrazowej do dbania o estetykę przestrzeni publicznej</i>
	<i>Zagospodarowanie centrów miejscowości zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców i turystów</i>
	<i>Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej</i>
	<i>Rozwój i odnowa terenów zielonych</i>
	<i>Tworzenie obiektów małej architektury</i>
	<i>Przygotowywanie i realizacja programów rewitalizacji</i>
	<i>Rewitalizacja społeczna i techniczna zdegradowanych obszarów miast i miejscowości wiejskich</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.11:

	<i>Liczba odnowionych centrów miejscowości</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba odnowionych terenów zielonych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba stworzonych nowych terenów zielonych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Powierzchnia odnowionych terenów zielonych</i>	<i>ha</i>
	<i>Powierzchnia stworzonych nowych terenów zielonych</i>	<i>ha</i>
	<i>Liczba przygotowanych lokalnych programów rewitalizacji</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny II.12. Ochrona obiektów zabytkowych

II.12.1. Inwentaryzacja, zabezpieczenie i renowacja obiektów i obszarów zabytkowych na terenie miejscowości OIOF

Obecność na danym obszarze obiektów zabytkowych jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju turystyki. Zadbane i wyeksponowane zabytki stanowią zachętę do tzw. turystyki kulturalnej i przyciągają wielu odwiedzających. Na terenie OIOF znajduje się dużo tego typu miejsc, ale nigdy nie były one skatalogowane i ze względu na stan techniczny część z nich jest niedostosowana do obsługi ruchu turystycznego. Utrudnia to odpowiednie planowanie działań podmiotów publicznych lub znalezienie dla nich odpowiedniego mecenatu w sektorze prywatnym.

Aby wykorzystać potencjał tkwiący w licznych zabytkach na terenie OIOF, należy podjąć działania zmierzające do inwentaryzacji samych obiektów (prowadzonej nie tylko pod kątem samego skatalogowania, ale raczej na potrzeby wskazania obiektów, wokół których tworzyć można produkty turystyczne), a także realizacji potrzebnych w nich prac inwestycyjnych. Konsekwentnie należy ponadto dążyć do ich odbudowy i przywrócenia im funkcji turystycznych poprzez renowację i odpowiednie zabezpieczenie.

II.12.2. Gromadzenie i dystrybucja informacji o obiektach historycznych wśród mieszkańców i przyjezdnych i ich wykorzystanie w promocji obszaru

Równie istotne jak samo przystosowanie obiektów historycznych do obsługi ruchu turystycznego, jest zapewnienie odpowiedniego poziomu wiedzy o tych atrakcjach. Zgromadzone i właściwie zarządzane informacje o obiektach historycznych i zabytkowych powinny być maksymalnie wykorzystane do promocji obszaru oraz do budowania tożsamości lokalnej mieszkańców, którzy powinni odczuwać dumę z powodu dziedzictwa, które ich otacza. Nic tak mocno nie zachęci przyjezdnych do zapoznania się z bogactwem obszaru jak życzliwa zachęta ze strony mieszkańców.

Dlatego też utworzony zostanie spójny system informacji o obiektach zabytkowych zlokalizowanych na terenie OIOF, który będzie dostępny zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. Przyczyni się to do rozwoju funkcji turystycznej tego terenu oraz do podniesienia jego konkurencyjności, co ma kluczowe znaczenie dla promocji Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Przykładowe działania – Cel strategiczny II.12:

	<i>Realizacja zadań zapisanych w gminnych programach opieki nad zabytkami</i>
	<i>Inwentaryzacja i odnowienie obiektów cennych pod względem historycznym lub kulturowym</i>
	<i>Stworzenie systemu informacji o obiektach zabytkowych</i>
	<i>Promowanie obiektów zabytkowych wśród mieszkańców i turystów (m.in. w publikacjach, na stronach internetowych, targach turystycznych)</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny II.12:

	<i>Liczba stworzonych baz danych o obiektach zabytkowych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba rekordów o obiektach zabytkowych zgromadzonych w utworzonej</i>	<i>szt.</i>

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

	<i>bazie</i>	
	<i>Liczba przedsięwzięć promujących obiekty zabytkowe wśród mieszkańców i turystów</i>	<i>szt.</i>

OBSZAR PRIORYTETOWY III. Wysoka jakość życia

Cel strategiczny III.1. Poprawa jakości współpracy instytucji publicznych ze społecznością i budowanie postaw obywatelskich

III.1.1. Dialog z organizacjami społecznymi

Funkcjonowanie organizacji powołanych w celu realizacji działań społecznie użytecznych stanowi formę zaangażowania społeczeństwa w rozwiązywanie problemów obserwowanych na określonym obszarze i dążenia do osiągnięcia społecznego dobrobytu. Poprzez podejmowane działania, organizacje społeczne wspierają władze samorządowe w wykonywaniu stawianych przed nimi obowiązków ustawowych. Współdziałanie samorządów z organizacjami pożytku publicznego przejawia się zwykle poprzez przekazanie odpowiedzialności za realizację części zadań ze szczebla samorządowego na pozarządowy. Na obszarze funkcjonalnym istnieją liczne przykłady dobrej współpracy JST ze stowarzyszeniami i fundacjami.

Jako że wiele przedsięwzięć objętych tą strategią prowadzonych będzie już nie lokalnie, ale obszarowo, samorządy OIOF podejmą wspólnie dialog z partnerami społecznymi w zakresie wsparcia w realizacji takich zadań. Oczekuje się szczególnie poprawy przepływu informacji o potrzebnych i planowanych działaniach pomiędzy tymi środowiskami. Zainicjowane zostaną również starania o opracowanie standardów współpracy, które przyczynią się do efektywnego zamawiania usług społecznie użytecznych u organizacji społecznych i pozarządowych.

Współpraca samorządów i organizacji społecznych zmierzać będzie do podnoszenia efektywności usług publicznych dostępnych na obszarze. Wspólna realizacja działań społecznie użytecznych ma szansę zwiększyć ich skuteczność, a w dalszej perspektywie przyczynić się do poprawy jakości życia. Możliwość podejmowania usług publicznych kierowanych nie tylko do mieszkańców poszczególnych gmin, ale do ogółu społeczności OIOF niewątpliwie pozwoli także samym organizacjom na zwiększenie kompetencji i poprawę efektywności.

III.1.2. Partycypacja mieszkańców w polityce rozwoju lokalnego

Kierunek zarządzania strategicznego we wspólnotach samorządowych wskazuje na to, że coraz większego znaczenia będą nabierały konsultacje społeczne. Wdrażanie założeń idei otwartości na współpracę z mieszkańcami nakłada na samorządy dodatkowe obowiązki. Z tego względu coraz częściej sięgają one po różnorodne narzędzia wspomagające – szczególnie informatyczne – które sprawiają, że oddanie głosu jest wygodniejsze, szybsze i bardziej efektywne.

Partnerzy OIOF otwarci na partycypację obywateli zainicjują dyskusję w zakresie sposobów aktywizacji mieszkańców do podejmowania decyzji ważnych dla obszaru. Należy z jednej strony odpowiednio dobrać zestaw narzędzi pomocnych w konsultowaniu działań rozwojowych z obywatelami (np. platformy do konsultacji społecznych powiązane ze stronami internetowymi JST lub partnerstwa), z drugiej zaś pozostać otwartym na potrzebę konsultowania istotnych zagadnień w ramach takich procesów jak: opracowywanie dokumentów strategicznych czy przygotowanie budżetów partycypacyjnych (np. obywatelskiego lub sołectkiego).

III.1.3. Promocja aktywności społecznej mieszkańców i wolontariatu

Niski poziom aktywności społecznej, szczególnie widoczny przy porównaniu z innymi krajami europejskimi, stanowi jeden z istotnych problemów polskiego społeczeństwa. Wynika on m.in. z niedoceniań tej formy działalności, braku tradycji oddolnych działań dla dobra wspólnego i negatywnych skojarzeń z czynami społecznymi w okresie PRL.

Aktywność pozwala oddziaływać na otoczenie, niwelować poczucie bezradności. Bardzo ważne jest, by działania na rzecz społeczności promować szczególnie wśród ludzi młodych, którzy mają zapał do działania oraz naturalną skłonność dokonywania zmian. Jest to tym bardziej ważne, że aktywność na rzecz środowiska lokalnego wytwarza więź z tym środowiskiem, co jest czynnikiem powstrzymującym przed migracją. Promocja aktywności społecznej powinna obejmować również osoby starsze, gdyż aktywność seniorów poprawia stan ich zdrowia, pozwala przedłużyć okres sprawności fizycznej i intelektualnej, zwiększyć samodzielność, stanowiąc jednocześnie wartościowy wkład w życie publiczne. Partnerzy OIOF wspierać będą projekty służące mobilizowaniu dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także podejmować będą starania na rzecz promocji aktywności osób starszych w sferze działalności społecznej.

III.1.4. Promocja postaw patriotycznych dostosowanych do wymogów współczesności

Patriotyzm oznacza umiłowanie własnej ojczyzny, które uwidacznia się poprzez przedkładanie celów istotnych dla ojczyzny nad cele osobiste. Zachowanie takie nie dotyczy tylko momentów zawirowań dziejowych; patriotyzm w czasach pokoju polega m.in. na realizacji działań służących dobru wspólnemu, np. poprzez działanie zgodne z prawem, rzetelne ponoszenie obciążeń publicznoprawnych (podatki, opłaty), uczestnictwo w wyborach. W związku z rosnącym problemem migracji, szczególnego znaczenia nabiera patriotyzm lokalny – przywiązanie do stron rodzinnych.

Partnerzy obszaru funkcjonalnego będą podejmować i wspierać inicjatywy służące nauczaniu nowoczesnego patriotyzmu dostosowanego do wymogów współczesności. W ramach tego działania, poza patriotyzmem narodowym, promowane będą także postawy związane z patriotyzmem regionalnym i lokalnym, m.in. nabywanie miejscowych produktów i usług.

III.1.5. Wspieranie procesów partycypacji mieszkańców w podejmowaniu decyzji o kierunkach działania instytucji publicznych

Wkład społeczności w rozwiązywanie lokalnych problemów nie powinien ograniczać się do wyboru władz samorządowych co 4 lata. Duża część mieszkańców ma potencjał i wiedzę odpowiednią do regularnego wyznaczania kierunków działania instytucji publicznych w sprawach istotnych dla społeczności.

Członkowie OIOF wspierać będą wszelkie działania służące zachęcaniu mieszkańców do intensywniejszego uczestnictwa w działaniu władz samorządowych oraz stworzeniu mechanizmów takiej współpracy. Samorządy rozwiną bazę narzędzi i procedur umożliwiających konsultowanie społeczne ważnych zagadnień rozwojowych.

Szczególnymi formami interakcji obywateli z władzami samorządowymi są budżety partycypacyjne (np. budżet obywatelski lub sołecki), które stanowią doskonałe narzędzie do nauczania mieszkańców o zakresie obowiązków i odpowiedzialności władz lokalnych za sprawy istotne dla społeczności. W

kolejnych latach uchwalania takich budżetów mieszkańcy coraz lepiej uzmysławiają sobie zakres obowiązków i możliwości gminy, dzięki czemu stają się bardziej świadomymi członkami społeczności.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.1:

	<p><i>Wspieranie organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze funkcjonalnym</i></p>
	<p><i>Nawiązanie współpracy z partnerami społecznymi przy diagnozowaniu potrzeb mieszkańców i koordynowaniu podejmowanych przez nich działań</i></p>
	<p><i>Podejmowanie działań służących aktywizacji społecznej mieszkańców</i></p>
	<p><i>Wspieranie inicjatyw na rzecz edukacji i aktywizacji osób starszych</i></p>
	<p><i>Popularyzowanie nowoczesnych form patriotyzmu narodowego, regionalnego i lokalnego</i></p>
	<p><i>Zachęcanie mieszkańców do intensywniejszego włączania się w funkcjonowanie wspólnot lokalnych</i></p>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.1:

	<p><i>Liczba zawartych porozumień z partnerami społecznymi służących diagnozowaniu potrzeb mieszkańców i koordynowaniu podejmowanych przez nich działań</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba akcji mających na celu aktywizację społeczną mieszkańców</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba wspartych inicjatyw na rzecz edukacji i aktywizacji osób starszych</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba akcji promujących nowoczesne formy patriotyzmu</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Liczba budżetów partycypacyjnych wprowadzonych u partnerów OIOF</i></p>	<p>szt.</p>
	<p><i>Frekwencja wyborcza w wyborach do rad gmin</i></p>	<p>%</p>

Cel strategiczny III.2. Podnoszenie efektywności działalności wychowawczej i oświatowej

III.2.1. Zapewnianie dostępności placówek żłobkowych i przedszkolnych

Dostępność placówek opieki nad dziećmi bardzo istotnie wpływa na ocenę jakości życia młodych ludzi na danym obszarze. Rodzice, posyłając dziecko do żłobka czy przedszkola, mają możliwość podjęcia pracy zawodowej, co zmniejsza poziom bezrobocia i zwiększa popyt na lokalnym rynku. Konieczne jest regularne pozyskiwanie informacji o potrzebach w zakresie zapewnienia miejsc opieki dla najmłodszych dzieci i w miarę możliwości dostosowywanie oferty do zapotrzebowania.

Członkowie OIOF podejmować będą inicjatywy na rzecz monitorowania potrzeb odnośnie żłobków, przedszkoli i innych form opieki przedszkolnej oraz zwiększenia dostępności tych placówek dla rodziców. Co ważne, partnerzy OIOF podejmą starania, by działania te prowadzić we współpracy, konieczne bowiem staje się niekiedy współfinansowanie takich inicjatyw, jako że rodzice nie zawsze chcą korzystać z placówek opieki nad dziećmi na terenie swojej gminy.

III.2.2. Podnoszenie jakości i urozmaicanie metod nauczania stosowanych w placówkach oświatowych

W czasach powszechnego dostępu do treści multimedialnych, programy szkolne są w dalszym ciągu opierane na dawnych metodach nauczania. Młodzi ludzie przystosowani są do odbioru treści w nowy sposób, w związku z czym dotychczasowe sposoby nauki ich nudzą i przez to nie przynoszą oczekiwanych rezultatów.

Konieczne jest przejście w procesie nauczania od zdobywania wiedzy do nauki krytycznego myślenia i wyciągania wniosków, prezentacji swoich pomysłów, udoskonalania umiejętności współpracy w grupie.

Członkowie OIOF podejmą działania na rzecz uatrakcyjnienia i podniesienia jakości metod nauczania stosowanych w szkołach wszystkich szczebli (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych). Wsparcie powinno być oparte zarówno o współpracę samych samorządów, jak również szkół i nauczycieli odpowiedzialnych za metodyczne urozmaicanie procesu kształcenia.

Szczególne znaczenie ma wprowadzanie do procesów nauczania innowacyjnych metod dydaktycznych wykorzystujących technologie informatyczne i zasoby cyfrowe. Metody takie pozwalają skuteczniej prowadzić zajęcia i przyczyniają się do efektywniejszego wykorzystywania przez uczniów czasu spędzanego w szkole. Jednocześnie są o wiele bardziej atrakcyjne dla młodzieży przyzwyczajonej do nowoczesnych form komunikacji i zdobywania wiedzy.

III.2.3. Wdrożenie planów pracy dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz dzieci o specyficznych potrzebach edukacyjnych wraz ze wsparciem przygotowania nauczycieli i wychowawców do pracy w takich programach

Praca z uczniami odbiegającymi od przeciętnej – zarówno in plus, jak też in minus – wymaga szczególnego podejścia, na które w edukacji masowej zwykle brakuje czasu. Tymczasem zmieniające się otoczenie sprawia, że o ocenie efektywności całego procesu edukacji coraz mocniej decyduje indywidualizacja podejścia do ucznia.

Konieczne jest poniesienie większych nakładów pracy interdyscyplinarnej – zarówno dydaktycznej, ale też psychologicznej (zapał do pracy ponad normę wystarczającą do uzyskiwania dobrych ocen, umiejętność radzenia sobie z porażkami), nawiązanie umiejętnej współpracy z pozostałymi nauczycielami i specjalistami innych dziedzin – w celu odpowiedniego prowadzenia ucznia wymagającego indywidualnego podejścia.

Partnerzy OIOF będą podejmować działania służące wdrażaniu programów pracy z dziećmi i młodzieżą wybitnie uzdolnioną i z grupami o szczególnych potrzebach edukacyjnych oraz przygotowaniu nauczycieli i wychowawców szkolnych do realizacji tak pojętych procesów edukacyjnych. Wspieranie tych procesów może przybierać formę systemu zachęt dla nauczycieli, tworzeniu zasad promocji osiągnięć i najlepszych praktyk.

III.2.4. Utworzenie we współpracy z partnerami społecznymi atrakcyjnej oferty zajęć dodatkowych i świetlicowych dla uczniów

Godziny pracy rodziców oraz chęć zapewnienia opieki dzieciom wymuszają niejednokrotnie dłuższe przebywanie uczniów na terenie szkoły. Standardowa oferta na spędzanie dodatkowego czasu w szkole dotyczy biernego przesiadywania w bibliotece czy świetlicy szkolnej, ewentualnie uprawiania sportu. Szkoła, zamiast rozwijać pasje i wyrównywać niedobory wiedzy, staje się wtedy jedynie przechowalnią uczniów. Jednocześnie marnowany jest potencjał wynikający z tego, że na terenie OIOF znaleźć można bardzo wiele osób niepracujących w systemie oświaty, które są gotowe dostarczyć dzieciom i młodzieży okazji do odkrycia i uprawiania wielu pasji. Dysponowanie przez szkoły bazą takich osób pozwoliłoby niejednokrotnie bardzo mocno ubogacić ofertę zajęć dodatkowych dla uczniów tych placówek i efektywnie wykorzystać czas spędzany przez uczniów po lekcjach.

Partnerzy OIOF podejmą razem z partnerami społecznymi działania na rzecz zbudowania bazy ofert interesujących zajęć dodatkowych i świetlicowych dla uczniów.

III.2.5. Wspieranie działań mających na celu podnoszenie kompetencji nauczycieli i wychowawców

Postęp naukowy wymusza rozwój zawodowy nauczycieli – zarówno pod względem merytorycznym (nowa wiedza z nauczanego przedmiotu), jak i „technicznym” (pedagogika). Aby przekazywać uczniom aktualne informacje w nowoczesny sposób, konieczne jest ciągłe doskonalenie i szkolenie pracowników oświaty.

Partnerzy OIOF wspierać będą inicjatywy służące podnoszeniu kompetencji pracowników oświaty. Członkowie porozumienia rozważą współdziałanie w tym zakresie, m.in. poprzez wspólne zamawianie usług sprofilowanych pod kątem konkretnych jednostek – np. zajęć szkoleniowych dla nauczycieli i wychowawców. Istotna w tym względzie będzie choćby wymiana wiedzy o wartościowej ofercie doksztalania, jaką szkoły powinny sobie przekazywać.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.2:

	<i>Tworzenie publicznych i wspieranie przedsięwzięć służących tworzeniu prywatnych placówek żłobkowych i przedszkolnych</i>
	<i>Przekazywanie zainteresowanym podmiotom informacji o dostępnych źródłach finansowania dla placówek żłobkowych i przedszkolnych (dotacje unijne, programy ministerialne)</i>
	<i>Tworzenie bazy informacji o osobach zainteresowanych prowadzeniem nieodpłatnych zajęć dodatkowych dla uczniów (np. hobbyści, byli nauczyciele)</i>
	<i>Wspieranie przedsięwzięć służących urozmaiceniu metod dydaktycznych (np. autorskie programy nauczania)</i>
	<i>Poszukiwanie źródeł dofinansowania zajęć dodatkowych i wyrównawczych dla uczniów</i>
	<i>Wręczanie nagrody dla najaktywniejszych nauczycieli (promowanych za wyniki osiągnięte przez ich uczniów na olimpiadach przedmiotowych i działalność dodatkową w szkołach /organizowanie konkursów, akcji społecznych/)</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.2:

	<i>Liczba utworzonych miejsc w placówkach żłobkowych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba utworzonych miejsc w placówkach przedszkolnych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba utworzonych baz informacji o osobach zainteresowanych prowadzeniem nieodpłatnych zajęć dodatkowych dla uczniów</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wspartych przedsięwzięć służących urozmaicaniu metod dydaktycznych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba nagród wręczonych najaktywniejszym nauczycielom</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny III.3. Podnoszenie jakości przygotowania uczniów do funkcjonowania na rynku pracy

III.3.1. Zapewnienie powszechnego doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Młodzi ludzie rzadko potrafią prawidłowo rozpoznać swoje mocne strony i predyspozycje. Prowadzi to do przypadkowych wyborów ścieżki edukacyjnej, a następnie zawodowej, które po czasie nierzadko okazują się błędne i skutkują marnowaniem potencjału młodzieży. Bardzo przydatnym elementem jest konsultacja swoich wyborów z profesjonalnym doradcą zawodowym, który wspomże w podejmowaniu tak istotnych decyzji.

Członkowie OIOF podejmą działania na rzecz zapewnienia powszechnego dostępu do doradców zawodowych dla uczniów szkół szczebla ponadpodstawowego.

III.3.2. Zapewnienie dostępności profili kształcenia i programów nauczania dostosowanych do potrzeb subregionalnego rynku pracy

Jedną z cech bezrobocia w Polsce jest jego strukturalny charakter, wynikający z niedopasowania wykształcenia i umiejętności potencjalnych pracowników do potrzeb rynku pracy (zarówno lokalnego i regionalnego, jak też krajowego). Rolą instytucji edukacyjnych jest takie przygotowanie programów kształcenia, aby ich absolwentom nie groziło strukturalne bezrobocie.

Partnerzy OIOF wspierać będą inicjatywy na rzecz dopasowania profili kształcenia i programów nauczania do zapotrzebowań rynku pracy na obszarze funkcjonalnym.

III.3.3. Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a szkołami ponadgimnazjalnymi w zakresie przygotowania uczniów do przyszłej pracy

Dobremu przygotowania uczniów do wymagań pracodawców sprzyja nawiązanie współpracy pomiędzy szkołami (w szczególności zawodowymi i technicznymi) a przedsiębiorstwami, które mogą być zainteresowane wsparciem merytorycznym i finansowym w przygotowaniu odpowiednich sposobów i profili nauczania. Dzięki temu firmy będą miały wpływ na kształcenie podczas całego procesu edukacyjnego, a nie tylko poprzez kilku- bądź kilkunastotygodniowe praktyki zawodowe, zapewniając sobie późniejsze oszczędności dzięki łatwiejszej i szybszej rekrutacji pracowników oraz krótszemu okresowi przyuczania absolwentów do pracy w pełnym wymiarze.

Partnerzy OIOF wspomagać będą działania na rzecz współpracy przedsiębiorców ze szkołami ponadgimnazjalnymi służące lepszemu przygotowaniu uczniów do pracy zawodowej.

III.3.4. Tworzenie i wspieranie działania punktów ćwiczenia umiejętności zawodowych symulujących realne stanowiska pracy

Niezwykle ważnym elementem edukacji (przede wszystkim na stanowiska produkcyjne/techniczne) jest uczenie się w warunkach zbliżonych do późniejszego środowiska pracy, w idealnym przypadku na maszynach i urządzeniach wykorzystywanych w funkcjonujących przedsiębiorstwach.

Członkowie porozumienia będą podejmować i wspierać inicjatywy na rzecz tworzenia punktów doskonalenia umiejętności zawodowych w środowiskach symulujących rzeczywiste stanowiska pracy.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.3:

	<i>Wspieranie działalności placówek doradztwa zawodowego dla młodzieży</i>
	<i>Wspieranie inicjatyw na rzecz dostosowywania profili kształcenia i programów nauczania do potrzeb subregionalnego rynku pracy</i>
	<i>Promowanie współpracy między przedsiębiorcami a szkołami ponadgimnazjalnymi w zakresie przygotowania uczniów do przyszłej pracy</i>
	<i>Wspieranie inicjatyw służących tworzeniu punktów doskonalenia umiejętności zawodowych w środowiskach symulujących rzeczywiste stanowiska pracy</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.3:

	<i>Liczba działających placówek doradztwa zawodowego dla młodzieży</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wspartych inicjatyw na rzecz dostosowywania profili kształcenia i programów nauczania do potrzeb subregionalnego rynku pracy</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba akcji promujących współpracę między przedsiębiorcami a szkołami ponadgimnazjalnymi w zakresie przygotowania uczniów do przyszłej pracy</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba utworzonych punktów doskonalenia umiejętności zawodowych w środowiskach symulujących rzeczywiste stanowiska pracy</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny III.4. Wspieranie idei kształcenia ustawicznego i wykorzystywania umiejętności twórczych

III.4.1. Monitorowanie potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego i jego promowanie

Idea kształcenia ustawicznego, według której człowiek nigdy nie zaprzestaje nauki i przez całe życie nabywa coraz to nowe kompetencje, ma szczególne znaczenie w nowoczesnych społeczeństwach. Rynek pracy coraz częściej wymaga od pracowników umiejętności szybkiego uzupełnienia bądź zmiany kwalifikacji.

Samorządy OIOF będą monitorowały powstawanie zapotrzebowania na kierunki i metody doksztalcenia się osób dorosłych. Do oceny zapotrzebowania mogą być wykorzystane różne narzędzia, np. formularze internetowe. Zebrane informacje posłużą do wyłonienia obszarów, które

wymagają interwencji, dzięki czemu samorządy OIOF będą mogły wpływać na kierunki aktywności publicznych, społecznych i prywatnych instytucji edukacyjnych.

Wyżej zdefiniowane wspieranie idei kształcenia ustawicznego powinno w sposób szczególny objąć priorytetowe specjalności subregionu, tj. branżę jachtową, drzewną, meblową i sektor związany z obsługą ruchu turystycznego.

III.4.2. Wspieranie działań służących nabywaniu przez mieszkańców umiejętności rękodzielniczych i kreatywnych

Rozwijane i odpowiednio wykorzystywane umiejętności rękodzielnicze są dla wielu osób doskonałym sposobem na pożyteczne spędzanie czasu, a także okazją do dodatkowego zarobku. Sprzyja temu mocno łatwość dostępu do portali aukcyjnych.

Wielu mieszkańców OIOF trudni się różnymi formami rękodzieła w sposób mniej lub bardziej zorganizowany. Samorządy OIOF będą szczególnie wspierać organizatorów tego typu twórczych inicjatyw. Podobnie jak w przypadku idei kształcenia ustawicznego, przyczyniają się one do podniesienia kompetencji osobistych mieszkańców, a także stanowią okazję do podniesienia dochodów (sprzedaż produktów rękodzieła w Internecie i w tradycyjny sposób).

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.4:

	<i>Prowadzenie stałych działań monitoringowych służących określaniu potrzeb w sferze kształcenia ustawicznego</i>
	<i>Promowanie idei kształcenia ustawicznego wśród mieszkańców</i>
	<i>Prowadzenie i wspieranie akcji służących nabywaniu przez mieszkańców umiejętności rękodzielniczych i kreatywnych</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.4:

	<i>Liczba prowadzonych działań monitoringowych służących określaniu potrzeb w sferze kształcenia ustawicznego</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba akcji promujących ideę kształcenia ustawicznego wśród mieszkańców</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba prowadzonych i wspartych akcji mających na celu nabywanie przez mieszkańców umiejętności rękodzielniczych i kreatywnych</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny III.5. Wsparcie instytucji kultury

III.5.1. Modernizacja infrastruktury i wyposażenia instytucji kultury na terenie OIOF

Samorządowe instytucje kultury stanowią centrum kulturalno-oświatowe danej społeczności – mieszkańców wsi, osiedla czy miasta. Ich zadaniem jest rozbudzenie zainteresowań i potrzeb kulturalnych owej społeczności, kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze, animowanie zróżnicowanych form działalności artystycznej, jak również organizowanie różnorodnych imprez kulturalnych.

Ze względu na ogromną rolę instytucji kultury w upowszechnianiu wartości kulturalnych konieczne jest ich stałe dostosowywanie do zwiększających się oczekiwań mieszkańców. W związku z tym

partnerzy OIOF podejmą działania w zakresie modernizacji infrastruktury instytucji kultury (domów, ośrodków, centrów kultury, świetlic, bibliotek) oraz unowocześnienia ich wyposażenia.

Realizacja tego typu przedsięwzięć prowadzić będzie do wyrównywania szans w dostępie do wysokiej jakości usług kulturalnych na całym obszarze. Ponadto podniesienie jakości funkcjonowania instytucji kultury ma szansę wpłynąć na zwiększenie zainteresowania ofertą kulturalną dostępną w OIOF oraz przyczynić się do wzrostu aktywnego uczestnictwa w kulturze wśród mieszkańców.

III.5.2. Zapewnienie w placówkach kulturalnych dostępności do zasobów cyfrowych

Możliwości technologii informatycznych wykorzystywane są obecnie w celu usprawnienia działalności wszelkich instytucji publicznych, w tym także kulturalnych. Poza zastosowaniem udogodnień cyfrowych do organizacji wewnętrznej placówek, informatyzacja wykorzystywana jest także w celu podniesienia jakości oferty kulturalnej i ułatwienia dostępu do dóbr kultury szerszej grupie odbiorców. Zasoby cyfrowe z każdym rokiem stają się wartościowszym i przydatniejszym źródłem wiedzy, co sprawia, że wiele instytucji kultury systematycznie digitalizuje swoje zbiory.

W celu zwiększenia zainteresowania działalnością kulturalną prowadzoną na obszarze, podjęte zostaną wspólne działania w zakresie zapewniania dostępu do dóbr kultury w formie elektronicznej. Należy dążyć do tego, aby materiały piśmiennicze i muzealne były poddawane digitalizacji (ucyfrowieniu) i w takiej formie udostępniane w instytucjach kultury. W tym celu kluczowe jest również dążenie do zwiększania liczby stanowisk komputerowych w czytelnich i muzeach.

III.5.3. Uzupelnianie infrastruktury kulturalnej dostosowanej do potrzeb lokalnych społeczności oraz turystów

Na jakość oferty kulturalnej oddziałuje różnorodność organizowanych przedsięwzięć i dostępność bogatych zasobów, jak również stan infrastruktury kulturalnej. Wszystkie te aspekty wymagają ciągłego dostosowywania do zwiększających się wymagań społeczności.

W celu świadczenia wysokiej jakości usług kulturalnych na obszarze, członkowie OIOF podejmą starania w zakresie stałego uzupełniania dostępnej infrastruktury kulturalnej i dostosowywania jej do potrzeb mieszkańców i turystów. Podjęcie decyzji o konkretnych przedsięwzięciach powinny poprzedzić konsultacje z mieszkańcami, które pozwolą wskazać największe potrzeby społeczności w tym zakresie.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.5:

	<i>Modernizacja infrastruktury instytucji kultury</i>
	<i>Cyfryzacja zasobów placówek kulturalnych</i>
	<i>Doposażenie instytucji kultury w sprzęt komputerowy</i>
	<i>Konsultowanie z mieszkańcami potrzeb w zakresie oferty kulturalnej</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.5:

	<i>Liczba zmodernizowanych obiektów instytucji kultury</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba placówek ze zdigitalizowaną ofertą kulturalną</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba placówek kultury doposażonych w sprzęt komputerowy</i>	<i>szt.</i>

	<i>Liczba przeprowadzonych z mieszkańcami konsultacji oferty kulturalnej</i>	<i>szt.</i>
--	--	-------------

Cel strategiczny III.6. Promocja kultury

III.6.1. Koordynacja prac publicznych i prywatnych instytucji kultury z terenu OIOF

Zawiązane pomiędzy gminami porozumienie zakłada współpracę na wielu płaszczyznach, bowiem ma ona szansę przynieść znacznie lepsze efekty niż działanie indywidualne poszczególnych podmiotów. Szczególnie korzystne dla członków OIOF wydaje się być współdziałanie w zakresie kultury.

Podmioty należące do obszaru funkcjonalnego podejmą starania o poprawę jakości usług kultury popularnej i wyrównanie dostępu do kultury wyższej dla wszystkich mieszkańców. Cel ten pozwoli osiągnąć stała współpraca publicznych i prywatnych instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań o charakterze kulturalnym, w ramach której podjęte zostaną działania w zakresie utworzenia wspólnej oferty kulturalnej dla całego obszaru i wspólnej jej promocji.

Wskazane działania pozwolą na osiągnięcie równomiernego dostępu do dóbr kultury na terenie gmin OIOF i przyczynią się do wzrostu atrakcyjności obszaru.

III.6.2. Opracowanie wspólnego kalendarza imprez kulturalnych na terenie OIOF i ustalenie zasad koordynacji terminów imprez

Działalność instytucji kultury skupia się przede wszystkim wokół udostępniania dóbr kultury oraz organizowania imprez i przedsięwzięć kulturalnych. Te ostatnie są szczególnie ważne ze względu na turystyczny charakter gmin wchodzących w skład OIOF.

Członkowie porozumienia prowadzić będą działania w zakresie opracowania wspólnego kalendarza imprez kulturalnych odbywających się na terenie OIOF. Ponadto wypracowane zostaną zasady koordynacji terminów poszczególnych imprez, aby szczególnie ważne wydarzenia nie odbywały się w tym samym czasie. Warto również dążyć do organizowania imprez promujących obszar jako całość, co podniesie atrakcyjność turystyczną OIOF, jak również przyczyni się do rozwijania poczucia przywiązania i wspólnoty wśród mieszkańców.

III.6.3. Promocja współpracy instytucji kultury w zakresie zamawiania i udostępniania dóbr kultury

Świadczenie usług kulturalnych dla mieszkańców jest zadaniem wymagającym dużych nakładów finansowych. Taki stan rzeczy sprawia, że nierzadko biedniejsze gminy nie stać na dostarczanie swoim mieszkańcom wielu dóbr kultury. Skuteczne rozwiązanie stanowi współpraca kilku jednostek samorządu terytorialnego, które umożliwiała zawiązane porozumienie OIOF.

W celu zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości usług kulturalnych partnerzy – poprzez instytucje odpowiedzialne za realizację zadań o charakterze kulturalnym – podejmą współpracę w zakresie zamawiania i udostępniania dóbr kultury. Ograniczenie kosztów zapewnić może zamawianie tego typu atrakcji kulturalnych, które można udostępniać kolejno w poszczególnych ośrodkach i centrach kultury zlokalizowanych na obszarze poszczególnych gmin.

III.6.4. Wykorzystanie współpracy z podmiotami niepublicznymi w celu udostępniania na terenie OIOF atrakcyjnej oferty kulturalnej

Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej znacznie podnosi jakość życia na danym obszarze, a także może przyczynić się do wzrostu ruchu turystycznego. Jednak pozyskanie atrakcji kulturalnych dostosowanych do coraz większych oczekiwań społeczeństwa wymaga poniesienia dużych kosztów, co nierzadko przerasta możliwości finansowe jednostek samorządu terytorialnego.

Członkowie OIOF dążyć będą do podnoszenia jakości oferty kulturalnej dostępnej na obszarze wykorzystując współpracę z podmiotami niepublicznymi.

III.6.5. Wspieranie mieszkańców w zakresie prowadzenia aktywności kulturalnej oraz działalności twórczej

Aktywność kulturalna może być rozumiana jako korzystanie z oferty kulturalnej, ale również jako przyczynianie się do powstawania i poszerzania istniejącej oferty kulturalnej o nowe treści. Aktywny udział w kulturze można ponadto traktować jako aspekt kapitału społecznego, bowiem jest ona formą współuczestnictwa w życiu publicznym.

Na terenie gmin wchodzących w skład OIOF działalność prowadzi wielu lokalnych twórców. Ich aktywność skupia się wokół wytwarzania w sposób tradycyjny i z lokalnie dostępnych surowców m.in. wyrobów użytkowych, artystycznych, naturalnych artykułów spożywczych oraz artykułów kolekcjonerskich. Unikatowy charakter wytwarzanych produktów sprawia, że cieszą się one zainteresowaniem okolicznych mieszkańców i wypoczywających na obszarze turystów.

Celem do realizacji dla wspólnot samorządowych obszaru powinno być wspieranie mieszkańców w podejmowaniu wszelkich form aktywności kulturalnej. Partnerzy poprzez instytucje kultury zachęcać będą do uczestnictwa w organizowanych przedsięwzięciach, a także pozostaną otwarci na realizację inicjatyw zaproponowanych przez społeczność. Ponadto wspierać będą działalność twórczą mieszkańców poprzez prowadzenie promocji owej działalności oraz dążenie do popularyzacji produktu lokalnego.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.6:

	<i>Animowanie nawiązywania stałej współpracy pomiędzy instytucjami kulturalnymi z obszaru funkcjonalnego</i>
	<i>Tworzenie i promowanie wspólnej oferty kulturalnej dla całego obszaru funkcjonalnego</i>
	<i>Przygotowanie wspólnego kalendarza imprez kulturalnych na obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Opracowanie zasad koordynacji terminów wydarzeń kulturalnych organizowanych przez różne jednostki</i>
	<i>Organizowanie przedsięwzięć kulturalnych promujących OIOF</i>
	<i>Wykorzystywanie różnorodnych form współpracy w celu zapewnienia możliwie najlepszej oferty kulturalnej</i>
	<i>Popularyzacja działalności twórczej mieszkańców obszaru</i>
	<i>Wspieranie aktywnego korzystania z dóbr kultury przez mieszkańców</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.6:

	<i>Liczba zawartych porozumień o współpracy pomiędzy instytucjami kulturalnymi</i>	szt.
	<i>Utworzona wspólna oferta kulturalna obszaru funkcjonalnego</i>	wsk. opisowy
	<i>Liczba zorganizowanych przedsięwzięć kulturalnych promujących obszar jako całość</i>	szt.
	<i>Liczba przedsięwzięć promujących lokalnych wytwórców</i>	szt.

Cel strategiczny III.7. Promocja aktywności fizycznej

III.7.1. Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży

Aktywność fizyczna stanowi jeden z głównych czynników warunkujących prawidłowy rozwój, dlatego jest szczególnie ważna w dzieciństwie i młodości. Dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym konieczne jest zapewnienie stałych jej form w postaci lekcji wychowania fizycznego oraz możliwości uczestniczenia w uzupełniających zajęciach pozalekcyjnych pozwalających rozwijać zainteresowania i pasje.

W trosce o prawidłowy rozwój ludzi młodych, partnerzy OIOF podejmą działania w zakresie urozmaicenia oferty zajęć pozalekcyjnych dostępnych w szkołach. W celu podniesienia standardów wyposażenia placówek edukacyjnych, uzupełnieniu poddana zostanie dostępna infrastruktura sportowa. Liczba dodatkowych zajęć sportowych będzie dostosowywana do oczekiwań uczniów. Dodatkowo zaleca się prowadzenie w szkołach promocji zajęć sportowych i aktywności ruchowej poprzez organizację różnego rodzaju zawodów, olimpiad i konkursów.

Zapewnienie ciekawej oferty sportowych zajęć pozalekcyjnych stanowić będzie jeden z elementów edukacji zdrowotnej mieszkańców obszaru. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży zmniejszy ponadto ryzyko występowania zjawisk niepożądanych.

III.7.2. Wspieranie aktywności mieszkańców i organizacji w zakresie promocji kultury fizycznej i sportu

Popularyzacja kultury fizycznej i sportu stanowi jeden z czynników szeroko pojętej edukacji zdrowotnej. Jej celem jest kształtowanie postaw dbałości o zdrowie własne i innych oraz nabycie umiejętności tworzenia zdrowego środowiska.

Partnerzy OIOF wspierać będą wszelkie formy aktywności sportowej mieszkańców – zarówno amatorskiej, jak i profesjonalnej. Wsparcie samorządów otrzymają zorganizowane przedsięwzięcia służące promocji kultury fizycznej wśród ludności, jak również inicjatywy oddolne. Pomoc skierowana zostanie także wobec lokalnych organizacji sportowych, których działalność przyczynia się do popularyzacji sportu w subregionie oraz promocji obszaru.

III.7.3. Wspieranie inicjatyw promujących uprawianie sportu amatorskiego oraz podnoszących poziom kojarzenia terenów OIOF z możliwością uczestniczenia w zajęciach sportowych

Popularyzacja kultury fizycznej i sportu jest z jednej strony elementem edukacji na rzecz zdrowia, z drugiej zaś stanowić może formę promocji danego terenu.

Członkowie OIOF wspierać będą wszelkiego rodzaju inicjatywy promujące aktywność fizyczną wśród mieszkańców i przebywających na obszarze turystów oraz obejmą patronatem organizowane imprezy sportowe. Warto dążyć również do tworzenia wizerunku obszaru funkcjonalnego jako miejsca, gdzie można aktywnie wypoczywać i rozwijać sportowe pasje. W tym celu zaleca się prowadzenie promocji flagowych imprez sportowych obszaru, co pozwoli na jego identyfikację z możliwością uprawiania zróżnicowanych form aktywności fizycznej.

III.7.4. Promocja wykorzystania dostępnych i budowanych otwartych obiektów sportowych oraz terenów rekreacyjnych

Aby możliwie najefektywniej wykorzystać dostępną na obszarze infrastrukturę sportową, członkowie OIOF podejmą starania w zakresie informowania o dostępności znajdujących się na obszarze obiektów sportowo-rekreacyjnych. Samorządy wspierać będą organizowanie w tych obiektach publicznych i prywatnych imprez sportowych i rekreacyjnych. Prowadzona będzie również szeroko zakrojona promocja tego typu przedsięwzięć.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.7:

	<i>Poszerzanie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych w szkołach</i>
	<i>Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej</i>
	<i>Organizowanie szkolnych i międzyszkolnych zawodów sportowych</i>
	<i>Wspomaganie akcji promujących aktywność fizyczną i amatorskie uprawianie sportu wśród mieszkańców</i>
	<i>Promowanie korzystania z istniejących i budowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.7:

	<i>Liczba przedsięwzięć na rzecz modernizacji i rozbudowy infrastruktury sportowej</i>	szt.
	<i>Liczba przeprowadzonych akcji promujących aktywność fizyczną i sport amatorski</i>	szt.
	<i>Liczba zorganizowanych szkolnych i międzyszkolnych zawodów sportowych</i>	szt.

Cel strategiczny III.8. Poprawa jakości i dostępności usług profilaktyki i ochrony zdrowia

III.8.1. Wdrażanie we współpracy z partnerami społecznymi projektów profilaktyki zdrowotnej

Profilaktyka zdrowotna to ogół działań mających na celu zapobieganie chorobom poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie oraz utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia. Środkiem do osiągnięcia tego celu jest edukacja zdrowotna, czyli proces, w którym jednostka uczy się dbać o zdrowie własne i społeczeństwa. Skupia się ona na uświadomieniu człowiekowi relacji między zdrowiem a prowadzonym stylem życia oraz motywuje do realizacji działań sprzyjających zdrowiu.

Na terenie OIOF prowadzone będą projekty, mające na celu wspieranie przedsięwzięć związanych z edukacją prozdrowotną mieszkańców. Działania te zrealizowane zostaną przy współpracy placówek edukacyjnych i organizacji pozarządowych. Ponadto wdrażane będą profilaktyczne programy zdrowotne prowadzone przez zlokalizowane na obszarze placówki ochrony zdrowia. Wszelkie aktywności z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej odbywać się będą przy wsparciu władz samorządowych.

III.8.2. Wspieranie procesów modernizacji szpitali oraz poprawy standardów obsługi w nich pacjentów

Dostępność i poziom usług ochrony zdrowia stanowi jeden z kluczowych czynników decydujących o jakości życia mieszkańców. W celu zwiększania jakości usług z zakresu ochrony zdrowia konieczne jest ciągle podnoszenie standardów wyposażenia szpitali oraz obsługi pacjentów.

W trosce o zdrowie mieszkańców obszaru, partnerzy OIOF wspierać będą działania zmierzające do poprawy jakości usług świadczonych w jednostkach organizacyjnych systemu opieki zdrowotnej. Działania zwiększające jakość usług medycznych skupiać się będą z jednej strony na modernizacji szpitali, z drugiej zaś na zwiększaniu standardów obsługi leczących się w nich pacjentów poprzez podnoszenie kompetencji personelu.

III.8.3. Rozwój systemów informacji na temat dostępności usług medycznych w poradniach specjalistycznych

Specjalistyczna opieka zdrowotna zapewniana jest przez lekarzy specjalistów w ramach różnych specjalności medycznych. Jej dostępność stanowi niezwykle istotny czynnik wpływający na jakość usług ochrony zdrowia.

W celu usprawnienia lecznictwa na obszarze funkcjonalnym członkowie OIOF podejmą działania służące wspieraniu tworzenia równego dostępu do opieki zdrowotnej dla wszystkich mieszkańców. Kluczowym w tym zakresie będzie rozwój systemów informowania pacjentów o dostępnych usługach medycznych świadczonych w poradniach specjalistycznych. Ulepszenie procesu komunikacji placówek z pacjentami pozwoli usprawnić proces leczenia i podniesie jakość świadczonych usług medycznych. Podjęte działania sprzyjać będą wyrównywaniu szans w dostępie do ochrony zdrowia na obszarze, co wyraźnie wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

III.8.4. Wspieranie działań w zakresie poprawy jakości świadczeń w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej

Podstawowa opieka zdrowotna świadczona jest w zakładach opieki zdrowotnej oraz w ramach indywidualnych praktyk lekarskich. Odgrywa ona niezwykle ważną rolę w leczeniu, bowiem stanowi pierwszy kontakt pacjenta z placówką medyczną, przez co nierzadko wpływa na ostateczną diagnozę jego stanu zdrowia. Kluczowe jest zatem zachowanie wysokich standardów opieki medycznej świadczonej na podstawowym poziomie. W trosce o zdrowie mieszkańców, partnerzy OIOF będą wspierać wszelkie działania z zakresu podnoszenia kwalifikacji i umiejętności personelu medycznego oraz zwiększania standardu wyposażenia funkcjonujących na obszarze przychodni.

III.8.5. Prowadzenie działań mających na celu poprawę dostępności do wykwalifikowanego personelu medycznego w placówkach na terenie OIOF

Opieka medyczna należy do tych dziedzin, w których staranie o najwyższy poziom świadczeń jest niezwykle ważne, bowiem od niego zależy życie i zdrowie człowieka. Jakość usług medycznych determinowana jest z jednej strony przez stan dostępnej infrastruktury, z drugiej zaś – wiedzę i umiejętności personelu medycznego. Aby możliwe było świadczenie usług medycznych na wysokim poziomie, oba elementy muszą być dostosowywane do zwiększających się potrzeb i oczekiwań pacjentów.

Samorządy wspierają będą działania, których celem jest przyciągnięcie do placówek medycznych na terenie OIOF odpowiedniej liczby lekarzy. Poprzez działania informacyjne, ale również za sprawą np. programów stażowych czy stypendialnych, podjęte zostaną starania o zainteresowanie młodych lekarzy odbywaniem stażu na terenie OIOF. Mając na uwadze wpływ kontaktu z pacjentem na proces leczenia, warto również wspierać organizację szkoleń pracowników medycznych w zakresie rozwijania kompetencji miękkich.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.8:

	<i>Wspieranie i realizowanie przedsięwzięć z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej</i>
	<i>Wspomaganie rozwoju kompetencji pracowników służby zdrowia i poprawy wyposażenia placówek ochrony zdrowia</i>
	<i>Tworzenie systemów służących informowaniu pacjentów o dostępności usług medycznych</i>
	<i>Wspomaganie inicjatyw na rzecz poprawy jakości podstawowej opieki zdrowotnej</i>
	<i>Wspieranie działań służących zapewnieniu odpowiedniej liczby lekarzy specjalistów w placówkach zdrowotnych na obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Popieranie inicjatyw wspomagających rozwój tzw. umiejętności miękkich wśród pracowników służby zdrowia</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.8:

	<i>Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej</i>	szt.
	<i>Liczba projektów służących rozwojowi kompetencji pracowników służby zdrowia</i>	szt.
	<i>Liczba przedsięwzięć mających na celu poprawę wyposażenia placówek</i>	szt.

	<i>ochrony zdrowia</i>	
	<i>Liczba inicjatyw na rzecz poprawy jakości podstawowej opieki zdrowotnej</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba wspartych działań służących zapewnieniu odpowiedniej liczby lekarzy specjalistów</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny III.9. Rewitalizacja społeczna

III.9.1. Określenie obszarów występowania zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców

Wykluczeniem społecznym określa się stan, w którym jednostka pozbawiona jest możliwości uczestnictwa w uznawanych za istotne aspektach życia społecznego o charakterze gospodarczym, politycznym i kulturowym, przy czym ograniczenie to znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Zjawisko wykluczenia jest problemem nie tylko danej osoby bądź grupy osób, lecz także całego społeczeństwa.

Członkowie OIOF poprzez prowadzone instytucje wsparcia społecznego wskażą obszary występowania zjawiska wykluczenia społecznego w subregionie i podejmą działania w zakresie włączania wykluczonych grup i osób do społeczności. Istotna będzie również walka z ubóstwem i aktywizacja zawodowa, gdyż bieda i bezrobocie są częstym korelatem wykluczenia społecznego. Ponadto podjęte zostaną działania w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu kolejnych osób na obszarze. Realizowane przedsięwzięcia kierowane będą przede wszystkim wobec grup szczególnie narażonych na wystąpienie tego problemu.

III.9.2. Wspieranie organizacji szkoleń na rzecz aktywizacji społecznej oraz zawodowej osób zagrożonych różnymi formami wykluczenia

Wykluczenie społeczne oznacza izolację jednostki wymuszoną uwarunkowaniami zewnętrznymi. Wśród grup społecznych najbardziej zagrożonych wystąpieniem tego problemu wymienia się przede wszystkim długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych, niepełnosprawnych, chorych psychicznie, opuszczających zakłady karne i poprawcze, ofiary patologii życia rodzinnego oraz osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. Jednostki te często cechuje bezradność, pasywność i brak pewności siebie. Aby móc poradzić sobie z sytuacją, w jakiej się znaleźli, zwykle potrzebują wsparcia instytucjonalnego.

Partnerzy OIOF wspierać będą wykorzystanie najbardziej merytorycznie uzasadnionych instrumentów aktywizacji zawodowej i społecznej jednostek w celu walki z problemem wykluczenia społecznego na obszarze.

III.9.3. Organizowanie zajęć dla dzieci oraz dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym wymagają kompleksowej pomocy w radzeniu sobie z trudną sytuacją życiową. Wobec tego działania podejmowane przez instytucje pomocowe powinny obejmować wszelkie aspekty życia jednostki i być dostosowane do jej indywidualnych potrzeb.

Skuteczność współpracy z instytucjami wsparcia wymaga ponadto aktywnego uczestnictwa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w procesie przezwyciężania zdiagnozowanych problemów.

Samorządy OIOF podejmą współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie stworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto wspierać będą realizację programów przeciwdziałania zjawiskom niepożądanym w rodzinach korzystających z pomocy instytucjonalnej oraz działań zmierzających do podnoszenia szans rozwoju dzieci i młodzieży ze środowisk patologicznych i zagrożonych patologią.

III.9.4. Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie możliwości wynikających z wykorzystania zasobów cyfrowych do rozwoju własnych kompetencji

Obok wykluczenia społecznego, poważny problem współczesnej rzeczywistości stanowi tzw. wykluczenie cyfrowe. Przejawia się ono ograniczonymi możliwościami i umiejętnościami korzystania z nowoczesnych form komunikacji spowodowanymi m.in. brakiem dostępu do technologii informacyjnych. Osoby wykluczone cyfrowo mają utrudniony dostęp do informacji i wiedzy, zmagają się z problemami w komunikowaniu się z otoczeniem, a także cechuje je niska mobilność społeczna.

Zadaniem partnerów OIOF staje się w tym kontekście przede wszystkim prowadzenie działań informacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości mieszkańców w zakresie możliwości, jakie niesie za sobą wykorzystanie zasobów cyfrowych w rozwijaniu własnych kompetencji. Należy również podjąć kroki w celu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu na obszarze. Wsparcie w tym zakresie powinno zostać skierowane zarówno do młodzieży, jak i osób starszych, a także do jednostek zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III.9.5. Organizacja form wsparcia szkoleniowo-doradczego dla osób zakładających własne działalności gospodarcze oraz poszukujących zatrudnienia

Głównym problemem obszaru funkcjonalnego jest rosnące bezrobocie wśród mieszkańców. Jeden z najbardziej efektywnych sposobów jego przezwyciężenia stanowi aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia. Polega ona na prowadzeniu konkretnych usług wspierających osoby bezrobotne w poszukiwaniu pracy.

W celu poprawy sytuacji na rynku pracy partnerzy OIOF podejmą działania w zakresie organizacji wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia i planujących założenie własnej działalności gospodarczej. Usługi rynku pracy realizowane przez publiczne służby zatrudnienia, takie jak pośrednictwo pracy czy poradnictwo zawodowe, zostaną dostosowane do zapotrzebowań bezrobotnych mieszkańców obszaru. Realizowane będą również usługi szkoleniowe mające na celu uzupełnienie oraz doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych niezbędnych do wykonywania pracy.

Osoby podejmujące i rozwijające działalność gospodarczą otrzymają wsparcie merytoryczne i ułatwienia ze strony gmin i instytucji rynku pracy, zależne od aktualnych możliwości prawnych i finansowych (opisane szerzej w celu operacyjnym I.3.3.).

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.9:

	<i>Identyfikacja obszarów występowania zjawiska wykluczenia społecznego w obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Podjęcie działań na rzecz przywracania do społeczności lokalnej osób wykluczonych</i>
	<i>Intensyfikacja działań służących zwalczaniu ubóstwa i bezrobocia</i>
	<i>Wspieranie inicjatyw na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców</i>
	<i>Nawiązanie współpracy z instytucjami i organizacjami w zakresie wspierania i aktywizacji dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem</i>
	<i>Promowanie wykorzystania narzędzi i zasobów informatycznych do rozwoju osobistego i zawodowego</i>
	<i>Organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób bezrobotnych i planujących założenie działalności gospodarczej</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.9:

	<i>Liczba zorganizowanych akcji na rzecz włączania osób wykluczonych</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba zrealizowanych przedsięwzięć przeciwko ubóstwu i wykluczeniu</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba form wsparcia udostępnionych dla osób bezrobotnych i planujących założenie działalności gospodarczej</i>	<i>szt.</i>

Cel strategiczny III.10. Pomoc społeczna

III.10.1. Prowadzenie współpracy pomiędzy partnerami OIOF oraz partnerami społecznymi w celu racjonalizacji oferty usług dostępnych dla mieszkańców wymagających korzystania z systemów opieki społecznej

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej staje się coraz ważniejszą formą działalności jednostek samorządu terytorialnego. Wraz z rokrocznie zwiększającymi się potrzebami ludności, wzrastają również koszty ponoszone na wspieranie osób będących w trudnej sytuacji życiowej. JST na tej płaszczyźnie są wspomagane przez organizacje pozarządowe, które przejmują część obowiązków samorządów, dzięki czemu pomoc jest bardziej efektywna i ma szansę trafić do szerszego grona odbiorców.

Ze względu na to, iż usługi pomocowe gmin i organizacji społecznych powinny się uzupełniać, członkowie OIOF we współpracy z partnerami społecznymi podejmą aktywności w zakresie racjonalizacji działań wspierających osoby potrzebujące oraz będą dążyć do synchronizacji owych działań. Partnerzy podejmą również starania o tworzenie wspólnych placówek opiekuńczych, co przyczyni się do podniesienia standardu usług pomocowych na obszarze przy jednoczesnym zmniejszeniu poniesionych kosztów. Prowadzony będzie ponadto stały monitoring efektywności realizowanych zadań, co pozwoli dostosowywać wsparcie do zmieniających się potrzeb osób korzystających z pomocy instytucjonalnej.

III.10.2. Realizacja zadań z zakresu polityki społecznej

Polityka społeczna jest działalnością państwa i organizacji społecznych w zakresie kształtowania warunków pracy i bytowania prowadzącą do optymalnego zaspokojenia indywidualnych i społecznych potrzeb ludności. Wśród głównych jej celów znajdują się poprawa jakości życia, kształtowanie kapitału ludzkiego oraz dążenie do ładu społecznego.

Samorządy we współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmują działania służące realizacji głównych celów polityki społecznej na terenie OIOF. Skupiać się one powinny na rozwiązywaniu problemów społecznych widocznych na obszarze, zapewnianiu bezpieczeństwa socjalnego i jednakowego dostępu do świadczeń socjalnych, jak również tworzeniu równych szans w korzystaniu z dóbr i usług.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.10:

	<i>Nawiązanie współpracy z organizacjami społecznymi w zakresie poprawy jakości systemu opieki społecznej</i>
	<i>Koordinowanie polityki społecznej pomiędzy partnerami OIOF</i>
	<i>Tworzenie przez gminy wspólnych placówek opiekuńczych na obszarze funkcjonalnym</i>
	<i>Monitorowanie skuteczności podejmowanych działań w sferze opieki społecznej</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.10:

	<i>Liczba zawartych porozumień o współpracy z organizacjami działającymi w sferze opieki społecznej</i>	szt.
	<i>Liczba utworzonych przez gminy członkowskie wspólnych placówek opiekuńczych</i>	szt.

Cel strategiczny III.11. Edukacja ekologiczna i ochrona środowiska

III.11.1. Wspieranie działań na rzecz ochrony i zachowania cennych przyrodniczo obszarów i obiektów na terenie OIOF

Dbłość o środowisko przyrodnicze, w tym ochrona obszarów i obiektów szczególnie cennych przyrodniczo, stanowi jeden z filarów zrównoważonego rozwoju, w którym zasoby przyrody traktuje się jak ograniczone zasoby gospodarcze i wykorzystuje je w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej.

Dziedzictwo przyrodnicze na terenie OIOF jest niezwykle bogate, ale jednocześnie zagrożone różnymi działaniami człowieka, dlatego samorządy tworzące OIOF we współpracy z partnerami społecznymi będą prowadzić działania uświadamiające mieszkańców w zakresie sposobów ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

III.11.2. Przeciwdziałanie niewłaściwym postawom osób zanieczyszczających środowisko naturalne oraz wspieranie ograniczania niskiej emisji

Skuteczność wszelkich rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska w największym stopniu zależy od postawy społeczeństwa.

Z tego względu na obszarze OIOF prowadzone będą akcje informujące o konsekwencjach nieodpowiedzialnych zachowań mieszkańców związanych z paleniem tworzyw sztucznych, wyrzucaniem śmieci w lasach czy wylewaniem nieczystości ze zbiorników bezodpływowych oraz zachęcające mieszkańców do reagowania na takie zachowania.

Samorządy OIOF prowadzić będą także akcje informacyjne na temat negatywnego wpływu niskiej emisji na zdrowie człowieka i konieczności jej ograniczania. Elementem tych akcji będzie prezentacja zalet nowoczesnych źródeł ogrzewania i wypracowanie systemu zachęt do modernizacji przestarzałych systemów grzewczych, eliminacji źródeł węglowych, czy tworzenia zbiorczych, bardziej efektywnych i ekologicznych źródeł ciepła.

III.11.3. Prowadzenie działań mających na celu minimalizowanie oddziaływania akustycznego ciągów komunikacyjnych oraz innych źródeł hałasu

Oddziaływanie akustyczne w postaci hałasu komunikacyjnego czy przemysłowego może być kontrolowane i skutecznie ograniczane dzięki dostępnym rozwiązaniom dźwiękochłonnym, a także poprzez umiejętne lokalizowanie przestrzenne uciążliwych inwestycji.

Aby minimalizować oddziaływanie hałasu na terenie OIOF, projekty partnerów z zakresu organizacji ruchu i przebudowy układów jezdnych będą ze szczególną uwagą analizowane pod kątem zapewnienia maksymalnej ochrony mieszkańców przed hałasem.

Przykładowe działania – Cel strategiczny III.11:

	<i>Promowanie postaw proekologicznych wśród osób zamieszkujących i odwiedzających obszar</i>
	<i>Prowadzenie akcji edukacyjnych wśród mieszkańców nt. właściwego postępowania z odpadami i ściekami komunalnymi</i>
	<i>Zachęcanie mieszkańców do modernizowania instalacji technicznych w budynkach mieszkalnych przyczyniającego się do ograniczania niekorzystnego wpływu na otoczenie</i>
	<i>Podejmowanie działań na rzecz rozwoju uwzględniającego zachowanie środowiska przyrodniczego w dobrym stanie</i>
	<i>Realizacja inwestycji na rzecz ograniczania szkodliwego oddziaływania hałasu na człowieka i otoczenie</i>

Proponowane wskaźniki monitoringowe – Cel strategiczny III.11:

	<i>Liczba zrealizowanych akcji promujących postawy proekologiczne wśród mieszkańców i turystów</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych nt. właściwego postępowania z odpadami i ściekami komunalnymi</i>	<i>szt.</i>
	<i>Liczba zrealizowanych inwestycji na rzecz ograniczania szkodliwego oddziaływania hałasu na człowieka i otoczenie</i>	<i>szt.</i>

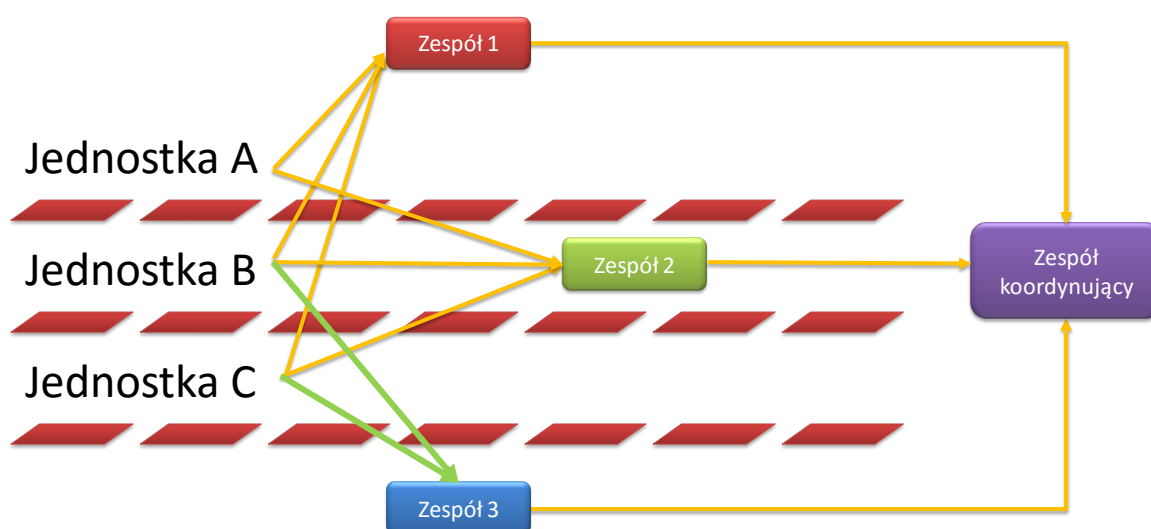
Koncepcja modelu zarządzania wdrażaniem Strategii

Niezwykle ważnym aspektem umożliwiającym realizację celów i zadań strategicznych określonych w niniejszej *Strategii* jest bezpośrednia współpraca członków porozumienia o utworzeniu OIOF. Realizowana będzie ona przez pracowników merytorycznych poszczególnych samorządów partnerskich. Przedstawione poniżej założenia stanowią jedynie propozycję podejścia do tego wyzwania, zaś o ostatecznym kształcie współpracy powinny zdecydować osoby i instytucje w tę współpracę zaangażowane.

Wyraz ścisłego współdziałania pomiędzy partnerami stanowić może powołanie specjalnych zespołów zadaniowych, których celem będzie realizacja określonych działań w kluczowych dla OIOF obszarach. Przewiduje się także utworzenie zespołu koordynującego, składającego się z koordynatorów JST, którego zadaniem będzie synchronizacja prac zespołów zadaniowych i rozwiązywanie problemów zaistniałych na poszczególnych etapach współpracy.

Poniższy schemat ilustruje zależności pomiędzy partnerami, zespołami zadaniowymi oraz zespołem koordynującym.

Rysunek 4. Schemat współdziałania przy wdrażaniu Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Na poniższym rysunku schematycznie przedstawiono ogólny proces tworzenia zespołów zadaniowych.

Rysunek 5. Proces tworzenia zespołów zadaniowych

Źródło: Opracowanie własne

Pierwszy etap tworzenia zespołu zadaniowego stanowi robocze spotkanie przedstawicieli wszystkich partnerów tworzących OIOF mające na celu omówienie zasad działania, potrzeb i możliwości funkcjonowania zespołu zadaniowego oraz jego składu i miejsca w strukturach organizacyjnych JST. Spotkanie to ma także prowadzić do stworzenia ram dla regulaminu zespołu oraz ustalenia zasad jego finansowania.

Zaleca się, aby w momencie organizacji pierwszego spotkania roboczego przedstawicieli partnerów tworzących OIOF był już utworzony Zespół Koordynujący.

Warto zaznaczyć, iż może zostać zorganizowane tylko jedno spotkanie, na którym poruszone zostaną kwestie potrzeb i możliwości powołania kilku bądź wszystkich Zespołów Zadaniowych.

Drugim etapem tworzenia zespołu jest jego pierwsze spotkanie. Zaleca się, by odbyło się ono w ciągu dwóch miesięcy od przyjęcia niniejszej Strategii. Efektem pierwszego spotkania zespołu powinno być przede wszystkim opracowanie zasad działania, które warto zapisać w formie regulaminu lub zbioru zasad.

W skład zespołu powinni wchodzić kierownicy (bądź wyznaczeni przez kierowników pracownicy) komórek organizacyjnych urzędów, zajmujących się właściwą dziedziną. Opcjonalnie do zespołów mogą wchodzić np. przedstawiciele odpowiednich spółek komunalnych, czy też dyrektorzy jednostek organizacyjnych.

Jak już podkreślono, niniejsza propozycja organizacji opiera się na założeniu, że o stopniu zaangażowania i sformalizowania prac zespołu powinni decydować jego członkowie, za akceptacją władz jednostki.

Kolejnym etapem tworzenia zespołu będzie podpisanie porozumienia, które nada zespołowi formalne ramy działania, określając zakres obowiązków i uprawnień, sposób finansowania i wskaże przewodniczącego zespołu odpowiedzialnego za organizowanie jego prac.

Finalny etap tworzenia zespołu obejmuje ewentualne (decyzja powinna należeć do członków zespołu) zaproszenie lub powołanie partnerów społecznych aktywnych w danej dziedzinie lub ekspertów zewnętrznych, którzy wspomagać będą prace zespołu. Etap ten ma charakter fakultatywny i nie musi dotyczyć wszystkich zespołów. Powołanie ekspertów zewnętrznych z danej dziedziny uzależnione będzie od decyzji Komitetu Sterującego.

Nad wszystkimi etapami tworzenia zespołu zadaniowego czuwać będą osoby odpowiedzialne za wdrożenie *Strategii*. Jeśli w czasie spotkania Komitetu Sterującego nie zapadnie inne rozwiązanie tego zagadnienia, zaleca się, by organizatorem spotkania roboczego przedstawicieli JST było Miasto Ostróda jako Lider Partnerstwa. Pierwsze spotkanie Zespołu Zadaniowego może zainicjować Zespół Koordynujący.

Proponuje się utworzenie zespołów zadaniowych w następujących obszarach:

- planowanie przestrzenne,
- rozwój gospodarczy i rynek pracy,
- transport i komunikacja,
- kultura, sport i turystyka,
- oświata,
- pomoc społeczna,
- gospodarka komunalna,
- organizacja i administracja,
- promocja obszaru.

W tabeli na następnej stronie zawarto charakterystykę proponowanych zespołów zadaniowych.

Tabela 1. Propozycje kompetencji zespołów zadaniowych

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
Zespół ds. planowania przestrzennego	Raz na pół roku	<ul style="list-style-type: none"> koordynacja i współpraca doradcza w zakresie tworzenia gminnych planów zagospodarowania przestrzennego i innych opracowań planistycznych, możliwości opracowania koncepcji kierunków rozwoju przestrzennego OIOF 	Spodziewanym głównym rezultatem działania zespołu jest wymiana wiedzy oraz doradztwo w zakresie sporządzania opracowań planistycznych poszczególnych gmin. Oczekuje się jednak, że zespół ten rozwinie swoje kompetencje i uprawnienia, a współpraca między jego członkami osiągnie także wyższe poziomy, m.in. poprzez opracowanie wspólnej koncepcji rozwoju przestrzennego.	<p>Zespół ten tworzyć będą przede wszystkim pracownicy urzędów gmin oraz – jeśli są powołane – komisje planistyczne</p> <p>Jeśli w toku pierwszego spotkania zespołu pojawi się taka potrzeba, możliwe jest również powołanie zewnętrznego eksperta (urbanisty) lub kilku ekspertów, którzy będą koordynować prace zespołu oraz pełnić w nich funkcję doradczą.</p>
Zespół ds. rozwoju gospodarczego i rynku pracy	Nie rzadziej niż raz na kwartał	<ul style="list-style-type: none"> promocja gospodarcza OIOF, wspólne reprezentacje na targi, itp. koordynacja pracy komórek odpowiedzialnych za wspieranie i pozyskiwanie inwestorów, „burze mózgów”, współpraca doradcza i koordynacja przy tworzeniu gminnych strategii rozwoju, współdziałanie w planowaniu działalności inwestycyjnej spółek komunalnych działających na terenie OIOF, związanych z finansowaniem ze środków Unii Europejskiej, wspólne aplikowanie o środki (podpisywanie porozumień) na realizację projektów unijnych, współpraca przy planowaniu nowych terenów inwestycyjnych, 	<p>Jednym z rezultatów funkcjonowania tego zespołu mogą być realizowane wspólnie przedsięwzięcia, zwłaszcza w zakresie promocji gospodarczej OIOF i wspólnego aplikowania o środki europejskie.</p> <p>Ponadto, będzie to również wymiana wiedzy, a także formułowanie wytycznych i działań doradcze.</p>	<p>W skład zespołu powinni wchodzić właściwi przedstawiciele urzędów gmin. Proponuje się także powołanie zewnętrznego eksperta, który będzie wspierał działania zespołu i koordynował jego prace.</p> <p>Może być także odpowiedzialny za coroczne raportowanie stanu rozwoju gospodarki i rynku pracy.</p>

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Hawskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
		<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie różnych narzędzi z zakresu wspierania przedsiębiorczości, • rozważenie pomysłu utworzenia forum współpracy i konsultacji władz samorządowych z lokalnym biznesem, • budowa wspólnej bazy ofert gospodarczych i inwestycyjnych, • koordynacja ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości w poszczególnych gminach, • wsparcie rozwoju zasobów ludzkich (działania edukacyjne np. pod kątem przewidywanego zapotrzebowania rynku pracy – informatyka w szkołach /zajęcia dodatkowe/, itp.), • coroczne badanie stanu rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze całego OIOF (wahania liczby mieszkańców, stopy bezrobocia, liczby i wielkości przedsiębiorstw, utworzonych nowych miejsc pracy, itd.) – aby oceniać efekty prowadzonych działań w zakresie rozwoju gospodarczego i rynku pracy. 		
Zespół ds. transportu i komunikacji	Nie mniej niż trzy razy w roku	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje, wymiana opinii na temat planów budowy i remontów dróg o charakterze lokalnym, • możliwości i potrzeby rozwoju alternatywnych środków komunikacji w stosunku do samochodów, np. utworzenie wspólnej komunikacji turystycznej, • możliwości i kierunki rozbudowy sieci ścieżek rowerowych na terenie OIOF 	Podstawowym oczekiwanym rezultatem działań tego zespołu będzie wymiana wiedzy i doświadczeń oraz doradztwo . Sugeruje się również, by w miarę upływu czasu współpraca między jednostkami była coraz ściślejsza i prowadziła do określania wytycznych , a w konsekwencji także realizacji wspólnych	Sugeruje się, by oprócz pracowników urzędów gmin, zajmujących się tematem transportu i komunikacji, udział w spotkaniach tego zespołu zadaniowego – w zależności od potrzeby – brali również przedstawiciele przedsiębiorstw obsługujących połączenia komunikacyjne

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Hawskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
			<p>przedsięwzięć, np. z zakresie rozbudowy sieci ścieżek rowerowych.</p>	
<p>Zespół ds. promocji, kultury, sportu i turystyki</p>	<p>Nie rzadziej niż co kwartał</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocena możliwości wykorzystania w polityce promocji poszczególnych gmin elementów wspólnych dla całego OIOF, • możliwości wzmocnienia potencjału turystycznego i kulturalnego obszaru dzięki uzyskaniu efektu synergii przy wykorzystaniu indywidualnych walorów każdej z gmin, • możliwości rozwoju turystyki wokół atrakcji turystycznych, w tym podejmowanie wspólnych działań i wspólne aplikowanie o środki UE, • podjęcie wspólnych działań w zakresie promocji turystyki, np. wydanie wspólnego przewodnika po obszarze, utworzenie wspólnego produktu turystycznego, • konsultacje, wymiana opinii w zakresie możliwości i potrzeb rozbudowy infrastruktury sportowej na obszarze OIOF, • określenie potrzeb i możliwości podejmowania wspólnych działań w zakresie rozwoju kultury na Obszarze, • wskazanie możliwości integracji niektórych działań w zakresie kultury prowadzonych przez ośrodki i domy kultury poszczególnych gmin, • możliwości rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi w 	<p>Oczekuje się, że prace zespołu będą zmierzać do wzmocnienia potencjału turystycznego OIOF. Stąd, pożądanym ich rezultatem powinny być wspólne przedsięwzięcia przede wszystkim z zakresu promocji i turystyki.</p> <p>Spotkania zespołu będą służyć także wymianie wiedzy oraz formułowaniu wytycznych dla indywidualnych działań podejmowanych przez gminy.</p>	<p>Zaleca się, aby w pracach zespołu brali udział właściwi przedstawiciele gmin, a także – w miarę potrzeb – dyrektorzy (bądź inni pracownicy) gminnych instytucji kultury.</p>

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Hawskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
		zakresie promocji turystyki i kultury w OIOF		
Zespół ds. oświaty	Nie rzadziej niż co kwartał	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniowanie czynników kosztotwórczych w gminach w obszarze oświaty wraz z określeniem działań zmierzających do ich redukcji – wymiana doświadczeń i wiedzy, dostosowanie do aktualnych potrzeb liczby i lokalizacji szkół – opiniowanie decyzji o uruchamianiu bądź likwidacji placówek edukacyjnych, potrzeby i możliwości budowy dodatkowej infrastruktury dla szkół i uczniów oraz tworzenia uzupełniających form edukacji, wyzwania w pracy z uczniami szczególnie uzdolnionymi, w tym możliwość opracowania planu pracy z uczniami szczególnie uzdolnionymi, wyzwania w pracy z uczniami o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym możliwość opracowania planu pracy z nimi, możliwości rozszerzenia współpracy szkół z instytucjami otoczenia biznesu i z samym biznesem, w tym z największymi przedsiębiorcami na terenie OIOF, w celu wsparcia absolwentów szkół w aktywnym uczestnictwie na rynku pracy, współpraca z dyrektorami placówek edukacyjnych we wdrażaniu programów pracy z uczniami zdolnymi, wspólna realizacja zadań z zakresu 	<p>Głównym oczekiwanym rezultatem działań zespołu będzie wymiana wiedzy i doświadczeń między przedstawicielami JST. W zakresie pracy z uczniami zdolnymi proponuje się stworzenie pewnych wytycznych dla działań podejmowanych indywidualnie przez każdą szkołę w OIOF.</p> <p>Pożądane jest zacieśnienie z biegiem czasu współpracy międzygminnej do jej najściślejszej formy, tj. podjęcia wspólnych działań. Dotyczyć to może przede wszystkim wspólnego aplikowania o środki europejskie na realizację wspólnych projektów szkoleniowych i edukacyjnych</p>	<p>W skład zespołu ds. oświaty i wychowania powinni wchodzić kierownicy bądź pracownicy komórek organizacyjnych urzędów gmin, zajmujących się edukacją. W niektórych spotkaniach – w miarę potrzeby – mogą brać udział także przedstawiciele gminnych placówek edukacyjnych.</p>

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
		<p>podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, np. wspólne przygotowywanie szkoleń dla kadry pedagogicznej placówek edukacyjnych na obszarze; wspólne aplikowanie o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na cele szkoleniowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> wspólna realizacja przedsięwzięć polegających na prowadzeniu zajęć pozaszkolnych dla uczniów z terenu OIOF – wspólne aplikowanie o środki unijne na ten cel 		
Zespół ds. pomocy społecznej	Nie rzadziej niż co kwartał	<ul style="list-style-type: none"> możliwości i potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego dla mieszkańców OIOF, w tym ewentualne potrzeby realizowania inwestycji w zakresie rozwoju instytucji wsparcia społecznego (np. budowy domów pomocy społecznej czy mieszkań chronionych), wymiana doświadczeń między pracownikami pomocy społecznej różnych gmin, określenie potrzeb, możliwości i zasadności podejmowania wspólnych działań w zakresie profilaktyki uzależnień, możliwości rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się działaniami w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki uzależnień, itp. 	<p>Podstawowym rezultatem działania zespołu będzie wymiana wiedzy i doświadczeń między poszczególnymi gminami, jak również ewentualne określenie wytycznych dla działań indywidualnych. Mogą zostać również podjęte wspólne działania, takie jak tworzenie instytucji wsparcia społecznego dostępnych dla wszystkich mieszkańców OIOF.</p>	<p>W skład zespołu – oprócz właściwych przedstawicieli urzędów gmin – powinni także wchodzić dyrektorzy ośrodków pomocy społecznej i innych instytucji wsparcia społecznego.</p>
Zespół ds. gospodarki	Nie rzadziej niż raz na	<ul style="list-style-type: none"> określenie potrzeb, możliwości i 	Spotkania tego zespołu będą	Sugeruje się, aby oprócz osób

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Łwowskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
komunalnej	pół roku	<p>zasadności integracji systemów wodno-ściekowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocena wpływu przemian osadniczych w poszczególnych gminach OIOF na możliwości integracji gospodarki ściekowej • ocena wpływu zmian uwarunkowań prawnych na możliwości integracji gospodarki wodno-ściekowej poszczególnych gmin OIOF • wymiana doświadczeń w zakresie organizacji i zarządzania poszczególnymi systemami komunalnymi (np. w zakresie informatycznych narzędzi do zarządzania infrastrukturą) • wymiana informacji o stosowanych rozwiązaniach technicznych w prowadzeniu gospodarki wodno-ściekowej i/lub odpadowej (urządzenia, środki transportu, innowacje) • rewizja gminnych systemów odpadowych w kontekście efektywności funkcjonowania Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (wskazanie możliwości ujednoczenia sposobów segregacji (rodzaje frakcji), czy harmonogramu zbiórek odpadów w poszczególnych gminach) • wypracowanie wspólnych działań w zakresie edukacji o funkcjonowaniu systemów odpadowych (np. edukacja w zakresie segregacji) 	<p>przede wszystkim koncentrowały się na wymianie doświadczeń między uczestnikami. W zakresie rewizji gminnych systemów odpadowych – mogą zostać stworzone wytyczne do działań indywidualnych.</p> <p>Ponadto, np. w przypadku edukacji o funkcjonowaniu systemów odpadowych, mogą być realizowane wspólne przedsięwzięcia.</p>	<p>wchodzących w skład zespołu z ramienia poszczególnych gmin, w niektórych jej obradach udział brali również przedstawiciele przedsiębiorstw komunalnych</p>
Zespół ds. organizacji i	Nie rzadziej niż co 6	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji urzędów i 	Kompetencje zespołu mogą	Zespół tworzony powinien być

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
administracji	miesiące	<p>agend gminnych poprzez wymianę doświadczeń, wspólne zamawianie szkoleń dla pracowników samorządowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ocena możliwości współdzielenia narzędzi wspierających administrację, np. wykorzystania narzędzi informatycznych 	<p>koncentrować się jedynie na wymianie wiedzy i doświadczeń. Pożądanym jednak jest także podejmowanie wspólnych działań w zakresie realizacji potrzeb szkoleniowych pracowników samorządowych.</p>	<p>przede wszystkim z osób odpowiedzialnych za organizację prac urzędów gmin.</p>
Zespół ds. promocji Obszaru	Nie rzadziej niż co kwartał	<ul style="list-style-type: none"> ocena możliwości wykorzystania w polityce promocji poszczególnych gmin elementów wspólnych dla całego OIOF, możliwości wzmocnienia potencjału turystycznego i kulturalnego obszaru dzięki uzyskaniu efektu synergii przy wykorzystaniu indywidualnych walorów każdej z gmin, podjęcie wspólnych działań w zakresie promocji turystyki, np. wydanie wspólnego przewodnika po obszarze, utworzenie wspólnego produktu turystycznego, możliwości utworzenia wspólnego Zintegrowanego Systemu Informacji Turystycznej, konsultacje, wymiana opinii w zakresie możliwości i potrzeb rozbudowy infrastruktury sportowej na obszarze OIOF, określenie potrzeb i możliwości podejmowania wspólnych działań w zakresie rozwoju kultury na obszarze, wskazanie możliwości integracji niektórych działań w zakresie kultury 	<p>Oczekuje się, że prace zespołu będą zmierzać do wzmocnienia potencjału turystycznego OIOF, koncentrującego się na wspólnych atrakcjach turystycznych. Stąd, pożądanym ich rezultatem powinny być wspólne przedsięwzięcia przede wszystkim z zakresu promocji i turystyki.</p> <p>Spotkania zespołu będą służyć także wymianie wiedzy oraz formułowaniu wytycznych dla indywidualnych działań podejmowanych przez gminy.</p>	<p>Zaleca się, aby w pracach zespołu brali udział właściwi przedstawiciele gmin, a także – w miarę potrzeb – dyrektorzy (bądź inni pracownicy) gminnych instytucji kultury.</p>

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2015-2025

Nazwa zespołu	Sugerowana częstotliwość spotkań	Propozycje zagadnień	Rezultaty działania zespołu	Sugerowany skład zespołu
		prowadzonych przez ośrodki i domy kultury poszczególnych gmin, <ul style="list-style-type: none"> • możliwości rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji turystyki i kultury w OIOF		

Źródło: Opracowanie własne

Procedury monitoringu stanu realizacji strategii

Monitoring Strategii stanowi istotne zadanie, bowiem warunkuje efektywne zarządzanie procesem jej wdrażania oraz pozwala ocenić skuteczność realizacji wytyczonych w dokumencie celów. Systematyczna obserwacja zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań daje ponadto możliwość ewaluacji założeń dokumentu, wyniki której mogą stanowić podstawę do jego aktualizacji.

Proces monitorowania Strategii OIOF opierał się będzie na stałym gromadzeniu informacji koniecznych do oceny postępów wykonania przyjętych zapisów strategii, systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących dzięki realizacji poszczególnych założonych celów, jak również kontrolowaniu wpływu Strategii na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego obszaru funkcjonalnego.

Usprawnienie procesu wdrażania i monitorowania strategii zapewni powołanie zespołów zadaniowych odpowiedzialnych za realizację określonych zadań. Każdy z powstałych zespołów opracowywał będzie zestawienia poczynionych przez siebie działań, przy pomocy którego uzupełniane będą dane w sprawozdaniach monitoringowych.

Za całość działań monitoringowych odpowiedzialny będzie zespół koordynujący powołany spośród pracowników poszczególnych podmiotów (koordynatorzy JST). Zespół ten kontrolował będzie harmonogram sporządzania sprawozdań monitoringowych, zawiadomi pozostałe zespoły o potrzebie sprawozdawczości dla każdego z nich oraz sporządzi okresowy raport do przedłożenia Prezydentom Miast i Wójtom.

Monitoring prowadzony będzie jednocześnie na kilku płaszczyznach. Efektem procesu monitorowania będzie opracowanie rocznych sprawozdań z realizacji wytyczonych w dokumencie celów, wykorzystujących raporty poszczególnych zespołów zadaniowych.

Realizacja zadań w OIOF będzie możliwa jedynie w sytuacji zintensyfikowania poziomu bezpośredniej współpracy, realizowanej przez pracowników poszczególnych podmiotów. Głównym celem prowadzenia monitoringu w pierwszym okresie funkcjonowania Ostródzko-Łławskiego Obszaru Funkcjonalnego będzie więc ocena zakresu współpracy partnerów porozumienia. W kolejnych latach monitoring posłuży do oceny stopnia rozwiązywania przez Strategię realnych problemów OIOF i jego społeczności.

Tabela 2. Etapy procesu monitoringu Strategii

Etap procesu monitoringu	Termin realizacji	Realizowane zadania
Raport wstępny	4 miesiące od przyjęcia Strategii OIOF	Zespół koordynujący dokona weryfikacji zawiązania się zespołów zadaniowych, ustalenia przez nie zasad działania, stworzenia regulaminów lub zbiorów zasad.

Etap procesu monitoringu	Termin realizacji	Realizowane zadania
Raporty roczne uproszczone	cyklicznie, po upływie roku od sporządzenia raportu wstępnego; możliwe przesunięcie terminu sporządzania raportów na koniec roku kalendarzowego	Raporty częściowe odnosić się będą do oceny realizacji celów <i>Strategii</i> . Ich przedmiot stanowić będzie określenie zgodności realizacji poszczególnych działań z wyznaczonymi celami strategicznymi oraz ocena osiągniętych wyników w porównaniu z założeniami. Ponadto celem monitorowania jest określenie stopnia rozwiązania zdiagnozowanych problemów oraz wskazanie propozycji usprawnień i działań korygujących koniecznych do wdrożenia w kolejnych latach. Za przygotowanie raportów odpowiadać będzie zespół koordynujący. Raporty częściowe stanowić będą efekt współpracy zespołu koordynującego z poszczególnymi zespołami zadaniowymi.
Raport rozszerzony	Proponowany termin: na koniec 3. roku po uchwaleniu niniejszej <i>Strategii</i> , powtarzany nie rzadziej niż co każde 3 lata	Przeprowadzona zostanie analiza podsumowująca, na podstawie której przygotowany zostanie raport obejmujący treści tożsame z treściami z raportu rocznego uproszczonego, uzupełniony pogłębioną analizą społeczno-gospodarczą sporządzoną pod kątem obserwacji kluczowych zmian w sytuacji obszaru i jego mieszkańców. Raport zawierał będzie rekomendacje zespołów zadaniowych i zespołu koordynującego dotyczące możliwości zmian w Strategii OIOF lub kluczowych elementach współpracy gmin partnerskich.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel, wykresów, rysunków, map

A. Spis tabel

Tabela 1. Propozycje kompetencji zespołów zadaniowych	- 114 -
Tabela 2. Etapy procesu monitoringu Strategii	- 122 -

B. Spis wykresów

Wykres 1. Kwartalne tempo wzrostu PKB Polski w latach 2010-2014 (w %)	- 29 -
Wykres 2. Stopa bezrobocia w Polsce w ujęciu kwartalnym w latach 2008-2014.....	- 30 -
Wykres 3. Stopa bezrobocia w Polsce według województw (stan na koniec I kwartału 2014).....	- 31 -
Wykres 4. Liczba ludności w Polsce w latach 1995-2013 (tys. osób)	- 32 -
Wykres 5. Struktura ludności w Polsce według wieku i płci (w tys. osób) w roku 1995 i 2013	- 32 -
Wykres 6. Struktura ludności według poziomu wykształcenia w 2002 oraz 2011 roku	- 33 -
Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ludności w Polsce i w woj. warmińsko-mazurskim w latach 2003-2013	- 34 -

C. Spis rysunków

Rysunek 1. Procedura poszerzania OIOF.....	- 20 -
Rysunek 2. Podział Funduszy Europejskich na programy operacyjne w perspektywie 2014-2020 ..	- 25 -
Rysunek 3. Obszary priorytetowe i cele strategiczne.....	- 43 -
Rysunek 4. Schemat współdziałania przy wdrażaniu Strategii.....	- 111 -
Rysunek 5. Proces tworzenia zespołów zadaniowych.....	- 112 -

D. Spis map

Mapa 1. Położenie Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	- 8 -
Mapa 2. Podział funduszy pomiędzy regionalne programy operacyjne w perspektywie finansowej 2014-2020	- 26 -
Mapa 3. Zasięg OSI – „Tygrys warmińsko-mazurski”	- 26 -

Opracowanie:

***Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Itawskiego Obszaru
Funkcjonalnego na lata 2015-2025 na lata 2015-2025***

wykonane zostało w ramach projektu
„Ostródzko-Itawski Obszar Funkcjonalny”

współfinansowanego ze środków
Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014
w ramach programu:
*„Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego,
dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego”*

przez firmę:

Logos Consulting Sp. z o. o.

ul. 3 Maja 18/4

20-078 Lublin

www.logosconsulting.pl

Autorzy:

Natalia Chmielewska

Paweł Dryl

Kamil Kowalczyk

Piotr Rudnicki